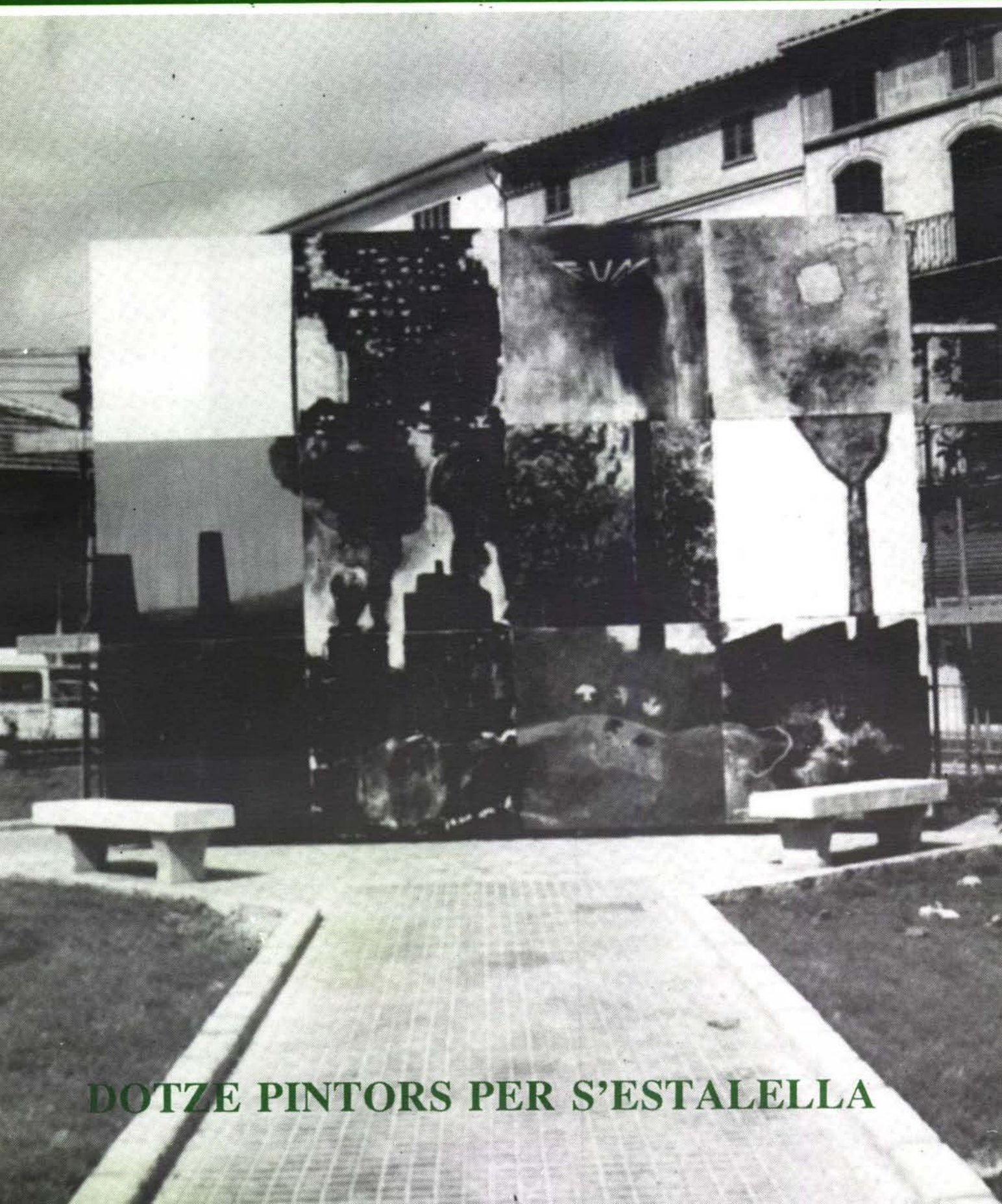

embre 1990 - N°. 105 - 100 Ptes.

LLUCMAJOR

de pinte en ample

DOTZE PINTORS PER S'ESTALELLA

OBRES de MESTRES

Hi ha objectes que d'una sola mirada ens atrauen, no sabem el motiu però ens agraden. Són les Obres dels Mestres Artesans. Objectes fets segons vells procediments o, de vegades, fruit de la innovació i la creació dels artesans d'ara.

Per això la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear creà l'etiqueta de "PRODUCTES DE QUALITAT ARTESANA".

Per protegir els vells artesans i per promocionar els nous creadors. Així quan vostè compra un producte artesanal, aquesta etiqueta és tota una garantia.

GARANTIA ARTESANA

**A l'hora de triar,
cerqui aquesta etiqueta.**

És un missatge de:

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA DE COMERÇ
I INDÚSTRIA

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any IX

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Llucmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Llucmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL.LABOREN:

Joana Artigues
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Francina Capellà
Miquel Cardell
Sebastià Cardell
Joan Clar
Joan Contestí
Bartomeu Font
Joana Font
Damià Fullana
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcías
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llompart
Margalida Martín
Miquel Mascaró
Margalida Mut
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Andrea Puig
Nanda Ramon
Sebastià Rubí
Jaume Salvà
Josep Sacarés
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socías
Joan Socías
Gabriel Thomàs
Armau Tomás
Jeroni Tomás
Pere F. Torrens
Antoni Vadell
Francesc Verdura

SECCIÓ ESPORTIVA:

Coordinador:
Joan Quintana

Col.laboren:

Joan Jaume
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:

M. Clar
Fotos Fermin
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:

Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Fires 1990

És una constant que els cicles naturals portin les col·lectivitats a l'ogranització i vivència dels cicles culturals. Així, la sembra i la collita dels fruits del camp constitueixen fites, necessàries i bàsiques, en el camí que, any rera any, dibuixa el nostre esdevenir com a poble, associant l'inici de l'hivern i el final de l'estiu a celebracions culturals i socials que són l'expressió dels batecs de l'esperit col·lectiu.

Les fires. Les nostres fires. De Sant Miquel a Sant Lluç els llucmajorers, acompanyats d'amics i convidats, celebren festa. Festa, però, amb connotacions ben específiques: festa de trobada i d'intercanvi de productes. Les fires són per comprar i per vendre, per obsequiar i per acceptar, per reflexionar, per riure i per compartir.

Si a l'origen agrícola i preindustrial de les fires no hi afegim l'esperit de l'actualitat i la projecció de futur, estem a punt de fossilitzar-les. Però si a l'estimació de les nostres arrels i el coneixement i respecte de les manifestacions d'unes for-

mes de vida que ja han perdut el primigeni sentit hi acostam, amb intel·ligència i sensibilitat, la problemàtica actual i el compromís de l'acció, salvem el passat i preparam el futur.

Les fires de 1990 són les fires de S'Estalella, les fires de la preocupació per l'evolució econòmica, les fires del compromís ecològic a tot el terme de Llucmajor, les fires de la preparació del 75è aniversari de la concessió del títol de Ciutat a la Vila, les fires de la joventut, les fires del retrobament amb tantes coses...

Què cal sembrar? Creativitat, il·lusió, esforç, intel·ligència, tolerància, decisió, solidaritat...

Què es podrà recollir? Realització col·lectiva, redreçament econòmic, recobriment del patrimoni, millors recursos humans, nous camins...

Que cap llucmajorer quedi sense una bona fermança. Que ningú no es quedi sense compartir qualque cosa. Que les festes de 1990 acostin més Llucmajor a tota Mallorca. Que les fires de 1990 facin Llucmajor més acollidor.

Bones fires per a tots!

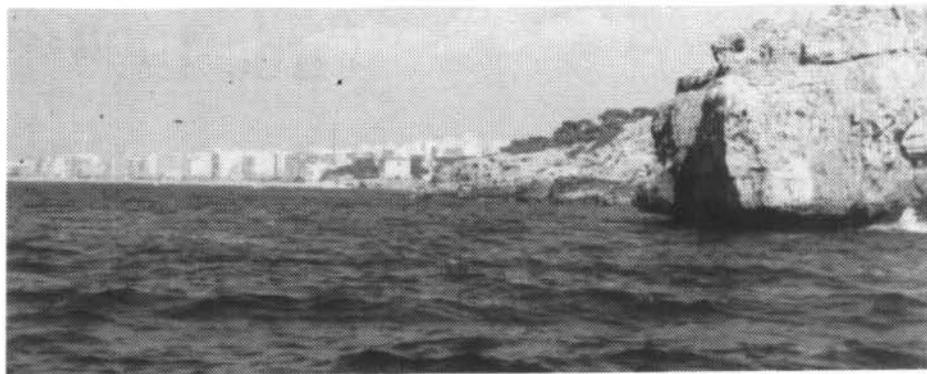
Plenari de l'Ajuntament

Obres de millorament i embelliment de S'Arenal per valor de 450 milions

En el plenari ordinari que es va celebrar després de dos mesos de vacances, entre els acords més importants, figuren diverses obres d'infraestructura i millora de vials i carrers de S'Arenal, pressupostades en 450 milions de ptes. Obres, la realització de les quals, és prevista per dos anys, encara que a causa dels mesos d'afluència turística, s'hauran de paralitzar per la qual cosa es poden perllongar un any més. Aquestes obres estan dins el conveni de Col·laboració amb la Conselleria de Turisme de la Comunitat Autònoma, que subvenciona el 60 %.

Els distints projectes d'aquestes obres, que seran licitades mitjançant subhastes, en número de 12, comprenen les importants millores de: tractament del c/Miramar, enllumenat públic i passos de vianants, perllongació dels carrers Dragonera i St. Bartomeu, dotació de serveis de recollida d'aigües residuals a la perllongació dels carrers esmentats, ampliació de voravies al c/ St. Cristòfol, pas de vianants a l'antiga via del ferrocarril, perllongació del c/Marineta, revisió i dotació de voravies i asfaltats de carrers, tractament d'espai lliure destinat a parc urbà i dotació de serveis d'evacuació d'aigües de pluja al c/ Miramar. Obres que es realitzaran, totes, a S'Arenal.

Tots aquests punts varen ser aprovats uns per unanimitat i d'altres amb el vot en contra del PP i de Rabasco. Els vots negatius del Partit Popular, es varen fonamentar a considerar aquests projectes com a defectuosos, i les al·legacions de Rabasco, en el precedent de les realitzades fins a la data, va explicar que «Han estat inútils i han estat tirar els doblers». El regidor disconforme

es va estendre en consideracions fora del tema, i va afirmar que el projecte ja entra dins dels actes electorals dels propers comicis municipals, a la qual cosa va replicar Tomàs Garcias dient que l'únic que feia perorates electorals era el propi Rabasco.

SERVEI D'ACCIÓ CULTURAL

El quart punt, relatiu al nomenament d'un servei d'Acció Cultural, presentat pel regidor de Cultura, que va dir que seria a càrrec d'un treballador de l'Escola d'Adults, i cobrarà d'aquest organisme. Aquest punt es va aprovar per unanimitat, però amb tota classe de reticències ja que tant el PP com Rabasco, varen dir que seria «un ajudant del regidor de Cultura», per la qual cosa, segons el mateix Rabasco, es muntava un precedent.

EQUIPAMENTS ESPORTIUS

L'aprovació de la sol·licitud d'inclusió en el Pla Territorial d'equipaments esportius del Consell Insular també va tenir controvèrsies. El regidor d'Esports, Miquel Clar, va informar sobre els projectes objecte d'aquesta sol·licitud al Consell, que

comprèn la construcció d'un petit camp de futbol i d'una pista d'atletisme, amb un pressupost de 18 milions per a la pista i 10 per al camp, en uns terrenys annexes al Camp Municipal d'Esports i de recent adquisició, subvencionats en un 60 % pel Consell. El PP va donar conformitat a la sol·licitud de les subvencions i varen considerar defectuosos el projecte.

Entre altres punts aprovats, figuren el plec de condicions per a la venda, en pública subhasta, de vehicles abandonats, per un preu de sortida de 212.000 ptes. encara que si no es presentàs cap licitador es repartirà la subhasta atorgant-se al millor postor, sense preu de sortida.

Nomenament de Miquel Clar, Conseller General de «SA NOSTRA» en representació de l'Ajuntament. Ratificació de l'informe sobre el Pla Director de Ports esportius i instal·lacions nàutiques de Balears, sol·licitant l'aplicació del punt 1 en aquest Pla, que comprèn la protecció total de tot el litoral del terme de Llucmajor, que va des del Club Nàutic de S'Arenal fins a l'anomenat «Racó d'es Llobets». I finalment, l'adhesió a la Mancomunitat Sud de Mallorca, als efectes de poder utilitzar la màquina de camins.

Resum de l'acta de la Sessió Extraordinària celebrada per la Comissió de Govern, dia 13 de Setembre de 1990

Oberta la sessió per la Presidència, es passen a examen els assumptes següents que varen ser aprovats per unanimitat:

- La despesa que suposarà la compra i la instal·lació d'una centraleta telefònica a les Oficines Municipals del c/Constitució, per import de 1.355.900 ptes.

- Autoritzar una despesa de 400.000 ptes. per abonar a D. Miquel Clar Lladó, amb motiu de la celebració de la II Milla Urbana, de Sta. Càndida.

- Acceptar la proposta de l'Associació de propietaris de la Urbanització de Bellavista, sobre la despesa que representarà la instal·lació dels

Serveis d'abastiment, salenament i enllumenat públic, i també la connexió a la xarxa general dels serveis interessats.

- Aprovar les obres de construcció de Bar i Vivenda en el Poliesportiu de S'Arenal, realitzada per l'empresa «Construccions Maties Salvà» per import de 5.770.262 ptes.

- Sol·licitar la incursió de l'Illot de S'Estanyol, en la relació dels diferents illots que figuren a la Memòria del Pla de Ports Esportius i d'Instal·lacions Nàutiques de Balears, redactar pel Govern Balear.

- Proposar al Govern de la CAIB el grau de Protecció I, a les dues zones que tenen actualment grau II

en el Pla Director de Ports Esportius (Punta de S'Estalella fins al CNS'Estanyol i de S'Arenal a Bellavista).

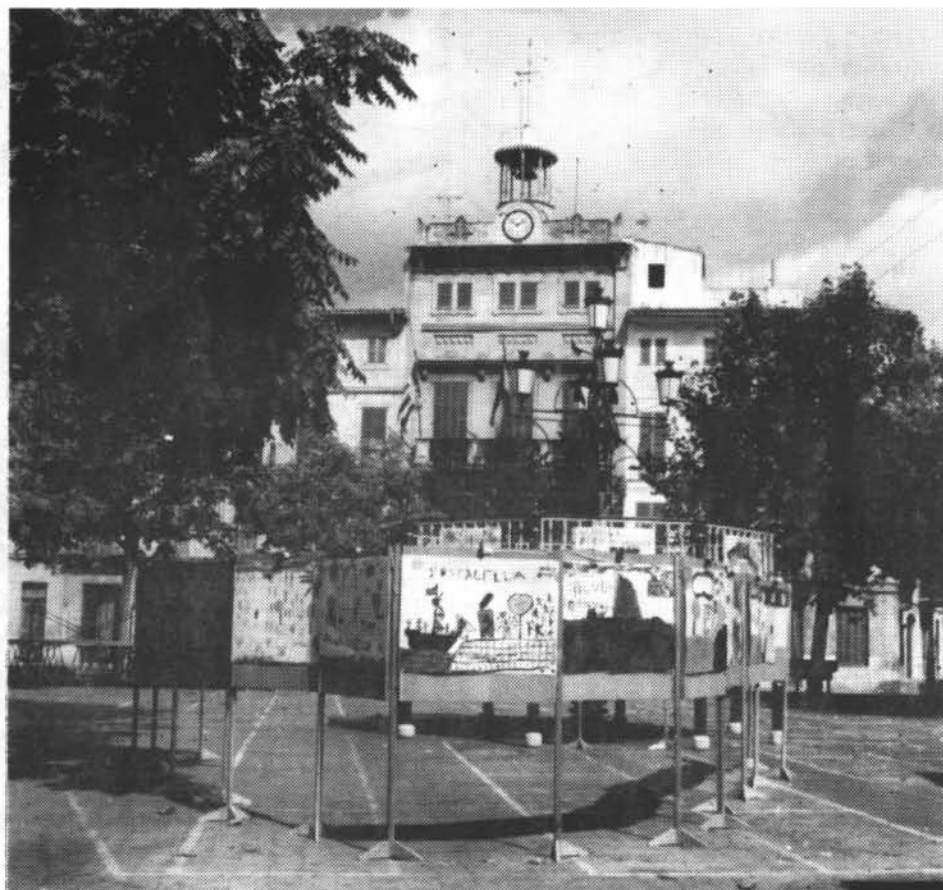
- Expedient de llicència per a instal·lació, apertura i funcionament d'una clínica de cirurgia estètica a la Urbanització de Son Verí Nou, a instància d'EUROCLINIC, 92.

- Contractar D^a margalida Solivella Ferragut per a ocupar la plaça vacant de Treballadora familiar que figura amb el n° 3, per un termini de 6 mesos a partir del 17 de setembre. Contractar D. German Reboredo Blanco, per ocupar la plaça n° 2 de peó per un termini de 6 mesos a partir també del 17 de setembre.

Mural pictòric i Mostra de Dibuix infantil

El dia de Sant Miquel va estar exposat a la placeta de Ca'n Mataró un mural col·lectiu (tema de la nostra portada) amb el lema «Salvem S'Estalella». Els artistes que realitzen una obra individual per formar part d'aquest mural col·lectiu són els següents: Menéndez Rojas, Joan Riutort, Joan Vich, Bartomeu Seguí, Pep Llambias, Mateu Bauzá, Kris Pink, Mercè Laguens, Lluís Fuster, Pep Coll, Patxi Echevarría i Pere Bennàsser.

L'Obra Cultural Balear va participar també en la «Festa per S'Estalella» organitzada per la Comissió d'Educació i Cultura de l'Ajuntament de Llucmajor i per això es va exposar a plaça una mostra dels dibuixos realitzats per 200 nins i nines del Cicle Mitjà dels col·legis de Llucmajor.

El «Duo Aria», a la Televisió

El DUO «ARIA» format pels músics Joan Xamena i Tolo Bergas varen cantar el bolero mallorquí de «S'Estalella» i va ser retransmès a través del Canal 4 de Televisió, dins del programa de «Sa Païssa».

També participaren en directe al programa de Ràdio Nacional d'Espanya que condueix en Toni Morlà on varen parlar llargament del tema polèmic de S'Estalella.

Mª Jesús Artuño Rodríguez Nova notària de Llucmajor

Ens complau donar la benvinguda a la nova notària de Llucmajor Dona Maria Jesús Ortuño Rodríguez, que va possessionar-se el 20 d'agost passat de la notaria que havia deixat vacant el nostre bon amic D. Mateu Oliver Verd, per trasllat d'aquest a Ciutat després de catorze anys de permanència entre nosaltres.

La nova notària procedeix de la notaria d'Alaró. Sra. Ortuño siau ben arribada a Llucmajor i que també ho hagi estat «En Mateu» al seu no destí.

L'Ajuntament no controla les infraccions urbanístiques

Segons el P.P., els servicis tècnics i el tinent batle d'urbanisme no han sabut o no han pogut, donar-se compte que a la urbanització de Son Verí Nou hi ha deficiències a una vintena d'edificacions.

El partit Popular, en un escrit dirigit al batle de Llucmajor, assegura que a la urbanització de Son Verí Nou, les altures de les edificacions sobrepassen el límit legal. En el dit escrit, el P.P., posa de relleu la seva preocupació pel fet que, la regiduria d'urbanisme, que sol dur un control bastant ferme, en aquesta ocasió s'ha demostrat descontrolada.

En un altre punt, el P.P., també

menta la seva preocupació, pel fet que existeixi la possibilitat que, en altres urbanitzacions hi puguin haver anomalies que ho hagin estat detectades pels servicis tècnics municipals.

El grup municipal de P.P. demana al batle que se normalitzi aquesta situació i li demana que, un cop s'hagin pres les mesures oportunes, en siguin informats.

A l'Ajuntament de Llucmajor hi va tenir entrada l'escrit al qual hem fet referència el dia 22 de setembre. Estam segurs que, a hores d'ara el batle ja haurà pres cartes en aquest assumptes i els serveis municipals hauran fet l'informe tècnic corresponent, de forma que, si procedeix, s'aturin les obres que no estan dins la legalitat.

Redacció

El Sr. Damià Verger i Garau, funcionari jubilat de l'Ajuntament de Llucmajor, rebent l'escut d'or de la Ciutat

Distinció honorífica a Damià Verger

El Sr. Damià Verger i Garau, que es va jubilar a finals de l'any passat per haver complit l'edat reglamentària, ha rebut, solemnement, de mans del Sr. Balte, al Saló de Sessions del nostre Ajuntament, el dia 28 de setembre, l'escut d'or de la Ciutat que se li havia atorgat per unanimitat del

Consistori el dia de la seva jubilació. El vostre goig per aquesta distinció ens alegra i és pe això que us desitjam que continueu amb salut i alegria la vostra jubilació i que us sigui «jubilosa» per molts anys amb companyia dels éssers estimats i que us pugueu dedicar a les feines o als esplais que més us plauen. Així ho voldria, cordialment, el vostre company de docència.

S.C.T.

I Campionat de Truc «Bar Ca'n Nadal»

Pere Cantallops, tot satisfet rep, com a campió absolut, el premi de mans d'en Jaume Llull

Biel Sorell i Pere Cañellas, tercers classificats, acompanyats de les donadores del seu trofeu, Jorònia Pou de Benizneries Lluçmajor i Francisca Nadal d'Antoni Rosselló, mecànic

No va ser la forma de truc anunciada de quatre peces i flors, sinó que va prevaler el criteri de jugar a dues peces i sense flors, com ara és costum de fer als campionats. Això no tenia més importància que modificar la forma, per als participants era igual, en saben de les dues formes.

Tretze varen ser les parelles participants que, durant un mes, aproximadament, varen jugar amb el seu millor estil.

El passat dia 22 se va celebrar el sopar al Restaurant Gran Via, durant el qual s'entregaren els respectius trofeus, n'hi hagué per tots, endemés d'una plaqueta en record de la participació a cada un dels jugadors.

La classificació va ser la següent:

- 1.- Pere Cantallops-Antoni Navas
- 2.- Antoni Rosselló-Guillem Oliver
- 3.- Biel Sorell-Pere Cañellas

- 4.- Rafel Perelló-Pep López
- 5.- Joan Cristòfol Rosselló-Joan Trobat
- 6.- Joan Rosselló-Manuel Astorga
- 7.- Jaume Nadal-Joan Josep Jiménez
- 8.- Bernat Artigues-Andreu Vich
- 9.- Manuel Lozano-Miquel Bordoy
- 10.- Cati Cano-Salvador Panissa
- 11.- Blai Nadal-Miquel Clar
- 12.- Tomàs Noguera-Josep Romero
- 13.- Monserrat Ordinas-Miquel Blascos.

Els components de la parella campiona va fer un joc l'un contra l'altre, resultant guanyador absolut en Pere Cantallops.

Hem de remarcar que la parella classificada en 3er lloc és una de les millors de Lluçmajor i ha estat campiona de Ca's Busso.

Tot s'ha fet en un ambient de companyonia molt agradable i està ja en projecte continuar aquests concursos o campionats cada un cert temps.

Premis de pintura i aquarel·la

Organitzat per l'Agrupació Socialista de Lluçmajor-PSOE

L'Agrupació Socialista de Lluçmajor PSOE ha organitzat un concurs de pintura i aquarel·la amb les bases següents:

1.- Podran participar tots els artistes locals que no hagin exposat mai, amb un única obra d'estil i tècnica lliures.

Les obres no podran ser superiors a uns 80 F (pintura) i a 50.60 cm (aquarel·la) i s'emmarcaran de la manera més senzilla possible.

2.- Els premis consistiran en l'entrega d'una placa.

3.- El jurat seleccionarà i atorgarà els premis per unanimitat.

4.- Les obres podran entregar-se al local de l'agrupació, Plaça Espanya, 28-1 del 15 de setembre al 5 d'octubre tots els dilluns, dimecres i divendres de 17'30 a 19'30 i a la papeteria Solixent, carrer Convent, 26.

Juntament amb les obres es presentarà una plica o s'inclourà el nom i llinatges, el títol de l'obra, el telèfon, una còpia del D.N.I., l'acadèmia o escola o si és autodidacta.

5.- Les obres es retiraran els 30 dies posteriors a la cloenda de l'Exposició, passats els quals l'organització no se'n fa responsable.

6.- Amb les obres seleccionades s'obrirà l'exposició a la sala de l'Associació de la 3ª Edat edifici «LA NUEVA VIDA», el 14 d'octubre a les 19 h. El mateix dia es lliuraran els premis.

Les obres guanyadores seran propietat de l'organització.

Els premis es concediran amb les col·laboracions de SA NOSTRA, Galeria d'Art C. Colom, Ca N'Alegria, i Prefama S.A.

S'Arenal

Aprovació Municipal d'importantes obres a la zona

Tomeu Sbert

En el darrer ple municipal celebrat, entre altres acords, es va aprovar un important pla d'obres a realitzar-se a S'Arenal en un temps bastant proper.

Tratament del carrer o passeig Miramar, continuació del pla ja anunciat. En el cas que ens ocupa, acords de dies passats, inclou un pressupost inicial de 237.600.000 pessetes. El termini d'execució és de 24 mesos.

Enllumenat públic en pasos de vianants i zona verda (plaça) de nova execució, amb pressupost de 17.338.946 pessetes. El termini d'execució és de 4 mesos.

Perllongació dels carrers Sant Bartomeu i Dragonera, amb un pressupost de 26.805.676 ptes. i termini de 6 mesos d'execució. També enllumenat de les mateixes perllongacions amb pressupost de 4.093.406 ptes. i termini d'execució de 4 mesos. Així mateix, aprovació de serveis de recollides d'aigües residuals, pressupostant la quantitat de 3.647.851 ptes. i termini d'execució de 6 mesos.

Es va aprovar d'eixamplar les voravies al carrer de Sant Cristòfol, amb un pressupost de 3.700.984 ptes. i termini d'execució de 6 mesos.

Una altra obra a realitzar és la del pas de vianants (antiga línia del tren), amb pressupost de 14.433.102 ptes i termini d'execució: 6 mesos.

I ara ve el cas de la perllongació del carrer de la Marineta, amb la qual cosa s'enllaçaria amb Palma, a l'altura del carrer Cannas. Es tracta

Joan Vaquer del «Tennis Arenal» aconseguí el títol de campió de Balears de ciclisme social.

d'una obra que duim una vintena d'anys que es parla de fer-la. L'acord municipal de fa dues setmanes dona a entendre que va de veres. El pressupost inicial és de tres milions cent-quaranta-dues mil dos-centes noranta nou ptes.

A S'Arenal de Lluçmajor fan falta més sortides i entrades desde Palma. Aquesta millora es considera una necessitat sentida des de fa anys.

Veim que també s'aprovà la revisió i dotació de voravies, encintat de «bordillo» i pavimentació asfàltica dels carrers de S'Arenal, amb un pressupost de 52.514.440 ptes. amb un termini d'execució de 18 mesos.

Tratament d'un espai lliure destina a parc urbà amb pressupost de 84.078.868 ptes. i termini d'execució

de 18 mesos.

Pel carrer de Miramar veim com es destinen 6.903.130 ptes. amb termini d'execució de tres mesos. Comprèn el tros de carrer entre els carrers Berga i Sant Bartomeu.

De tot això anteriorment dit ja en va sortir l'anunci de subasta pública a la premsa Balear, en data del 27 de setembre passat.

FIRES '90

Regna animació entre la gent de S'Arenal quan parlem de Fires de Lluçmajor-90. La temporada turística es va acabant i això conleva una major llibertat i menys compromisos i per tant la possibilitat de poder assistir als nombrosos actes anunciats i sobretot a la tradicional diada de

**FOTO ESTUDI
REPORTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITÀRIA**

C/. d'Es Vall, 21 - Tel. 66 00 29

La Palmera
es fasser

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

«Sa Darrera Fira» en que, Llucmajor, per unes hores es converteix en una espècie de capital de Mallorca, donada la gentada que hi sol acudir de tots els indrets de l'illa.

NOTÍCIES BREUS

El Grup d'Acció Social de la Parròquia de S'Arenal ha fet un estudi dels soterranis de S'Arenal-Ciutat. Han estat 51 soterranis habitats. L'any passat es féu a S'Arenal-Llucmajor i en trobaren 42.

Entre S'Arenal i Cala Blava, a l'altura de son verí Nou, es pretén de construir un port esportiu. Les veus contràries a tal esdeveniment ha esclatat fort. La polèmica està servida.

Sebastià Barceló (en Tià d'es Bacommo), coordina excursions caceres al nord d'Àfrica (Algèria). Caça major a la vista. Diu ell que allà es podrà disparar al gat salvatge, a la geneta, al xacal, a la gacela de muntanya i

al porc senglar. Interessant aventura, ¿no?

‘Ha començat el tramitament d’expedient per formalitzar contracte amb l’amo Bernat Cardell «de Sa Cova», per aprofitar l’aquífer allà existent. Així es va acordar per part de l’Ajuntament de Llucmajor.

Maria Teresa Rattier Nadal, fou homenajada per part de les Associacions de la Tercera Edat de Mallorca. Assistiren a l’acte el president del Govern Balear en persona, Sr. Gabriel Cañellas Fons i el Conseller de Sanitat, Sr. Gabriel Oliver. Enhorabona!

El Director General de Promoció Turística, Sr. Eduard Gamero, junt amb el batle de Llucmajor, Sr. Joan Monserrat i el president D’AVIBA, Sr. Miquel Cortada, presidiren un sopar homenatge que «Aquacity» va dedicar als Tours-Operators de les Illes. Reberen respectiva placa testimoni de gratitud entregada pel di-

rector d’Aquacity.

Aquestes paraules són de Josep Oliver, president de l’Associació d’Hotelers de la zona: «S’Arenal és la millor zona turística del mediterrani, sense cap dubte, i s’ha de seguir mantenint aquesta categoria». (No li està lleig es dir-ho)

L’Agència d’assegurances Mare Nostrum de S’Arenal fou premiada amb un viatge. Va ser na Maria Sbert i el seu espòs Jordi Mulet que pogueren visitar els Estats Units. Visitaren les ciutats de San Francisco, Los Angeles, Las Vegas, Disneilândia, i d’altres punts, junts amb un grupet de gent asseguradora de tot l’estat espanyol.

Joan Vaquer, ciclista del «Club Tennis S’Arenal» que lidera en Pere Canals, es proclamà campió de Balears el dia 30 de setembre passat, en la categoria de ciclisme social, després d’una dura prova de 42 quilòmetres i 42 participants.

JOIERIA
PLATERIA

OBJECTES DE REGAL

RELOTGERIA
REPARACIONS

SA FONT

(SOM DE CONFIANÇA)

Quatre anys d'existència de l'Escola d'Adults de Llucmajor

Enguany és el curs nº 4 de l'EEAA de Llucmajor i després d'aquests anys ha sofert una sèrie de transformacions de les quals us en donam notícia després d'haver parlat amb el seu director, Pere Roca.

REESTRUCTURACIÓ

A nivell d'infraestructura o de recursos humans, hi ha canvis respecte del passat curs: Llucmajor s'ha independitzat del programa de Son Canals i d'aquí a un any i mig aproximadament esdevindrà Centre Comarcal i aglutinarà els pobles de Campos, Porreres, S'Arenal, Santanyí i Llucmajor.

A partir d'aquí es podrà donar una cobertura cultural i educativa molt més ampla i possiblement l'Ajuntament adquirirà un edifici destinat a aquest nou centre, ja que la decisió ja s'ha presa.

A part de l'augment de matrícula (un altre canvi important), aquest canvi es dona també en algunes matèries: per exemple, el curs passat l'ensenyament de la llengua catalana es duia a terme en col·laboració amb l'Obra Cultural Balear i enguany, la decisió política és que el Centre d'Adults s'autogestioni de tal forma que pugui oferir tot sol aquesta assignatura.

D'altra banda enguany ha sorgit

un nou servei, el SAC (Servei d'Acció Cultural) la figura més important del qual és Biel Massot i Muntaner, que realitza la funció de dinamitzador cultural i d'intermediari entre el Consistori i l'EEAA, essent aquesta una plaça coordinada pel regidor de Cultura, Maties Garcias i el director Pere Roca.

L'Escola d'Adults de Llucmajor, idò, té una nova reestructuració en molts aspectes. Després d'aquests quatre anys s'ha consolidat i es troba en un moment important, moment que s'ha de mantenir fins al punt que ha considerat necessària l'assistència a les reunions de Claustre, de persones molt relacionades amb l'alumnat adult, com són una representant de l'equip psicopedagògic, del Centre d'Informació Juvenil, Assistent Social i el propi Biel Massot.

Quan al professorat, la plantilla queda més o menys com la del curs anterior exceptuant un funcionari més i un professor de català menys, quedant un total de 16 o 17 mestres. Els professors que no són funcionaris són contractats per l'Ajuntament el qual reb una subvenció de 2.100.000 ptes. i a més n'hi afegeix 14, el MEC n'hi posa un poc més de 9 i actualment, segons les necessitats que hi ha, funciona bastant bé pel que es refereix a l'economia.

S'ha de tenir en compte l'esforç econòmic que fa l'Ajuntament i sobretot la bona forma d'actuar del regidor de Cultura, si bé mai no hi ha hagut disputes polítiques de cara al Centre i la correlació de forces sempre ha estat favorable a l'Escola.

MATRÍCULA

A més dels requisits per a la matrícula, l'alumne paga 2.500 ptes. en concepte de quota anual de l'Associació d'Alumnes; aquesta associació organitza activitats extraescolars com són excursions, festes, cicle de cinema, conferències, subvenciona el viatge d'estudis i enguany ha fet donació a l'EEAA de 200.000 ptes. per a material que seran invertides en l'adquisició d'una fotocopiadora i com a ajut per a una impressora per a l'ordinador ja que el Centre es troba informatitzat.

PEDAGOGIA

Parlant de la qüestió d'ensenyament, l'Escola d'Adults té molt clar que no és una repetició dels esquemes pedagògics d'EGB ni d'EEMM; l'adult no es mou per centres d'interès lúdics sinó per centres d'interès de la vida quotidiana: sexualitat, sanitat, problemes econòmics, familiars... Si és una presentació de ne-

FÀBRICA DE SOBRASSADA SEBASTIÀ TABERNER MATAS

MARQUES: MI VIDA
ELS MOLINS
SUCCESSOR DE TRIAS

C/. Bisbe Jaume, 50 - Tel. 66 04 46 - LLUCMAJOR

cessitats diferents, la resposta pedagògica també ho és i la programació del professorat sempre és flexible amb la possibilitat d'adequar-la a les perspectives que presenti l'alumnat.

ANY INTERNACIONAL DE L'ALFABETISME

El procés d'alfabetització té una gran importància a les Escoles d'Adults. Enguany, coincidint amb l'any Internacional de l'Alfabetisme, s'ha pensat de fer un cicle de cinema integració amb una sèrie de pel·lícules relacionades amb aquest tema. Els programes d'educació aniran encaminats a tenir una atenció especial de cap a aquest col·lectiu i en principi, Lluçmajor seria l'encarregada, com a escola, de fer un muntatge de projeccions itinerants que abarcàs les Illes Balears, projeccions presentades per especialistes i la idea és realitzar a més d'aquest cicle, grans i ambiciosos activitats. Lluçmajor es donarà a conèixer justament com a escola coordinadora d'aquest projecte.

Apart d'això, s'elaborarà també un material d'alfabetització en català, preparats per professors d'aquí (el grup ja es troba format) i coordinats amb la persona responsable a nivell nacional; a partir d'aquesta coordinació es començarà a elaborar un material específic intentant adequar el mètode de Paulo Freire, «La Paraula», transformant-lo en la mesura de passar de la llengua espanyola a la llengua catalana, amb particularitats (en aquest cas) del nostre terme.

CAP A UNA UNIVERSITAT POPULAR

Després d'aquests tres anys administratius de funcionament, ara, al quart curs de rodatge, la mecànica de cada cop és més senzilla i es comencen a veure els resultats d'una llarga tasca però constant. De cada any s'ha ampliat el ventall de possibilitats i també el Claustre (de 2

professors a 17) i la idea bàsica és tendir a una universitat popular perquè l'escola d'Adults en sí té molt poc sentit si queda ofegada només com a tal. Ha de ser —en paraules de Pere Roca— «Una universitat popular entesa com a una alternativa dins el món desenvolupat, adaptada a les necessitats de les Illes».

Catalina Font

Un any més, l'Escola d'Adults de Lluçmajor obre les portes per a totes aquelles persones que vulguin completar la seva formació o ampliar els seus coneixements.

Per això l'oferta educativa és prou àmplia i abraça tot un ventall de possibilitats, com són ara:

- alfabetització
- castellà per a estrangers
- neoelectors
- certificat escolar
- graduat escolar (1 i 2)
- postgraduat
- accés a la UIB per a majors de 25 anys
- alemany
- anglès
- informàtica
- dibuix
- tall i confecció
- literatura
- ortografia
- català

I a més, enguany oferim:

- història i filosofia
- cinema i vídeo
- ball de saló
- fotografia
- ceràmica i manualitats i mecanografia.

És ben satisfactòria l'experiència d'anys anteriors, tant per la quantitat

d'alumnes matriculats, 536 el 1989, com pels resultats obtinguts:
100 % d'aprovat de certificat escolar
90 % d'aprovat de graduat escolar
100 % d'aprovat de postgraduat
i un 60 % d'aprovat d'accés a la UIB.

Cal esmentar l'èxit que tingueren les nombroses activitats extraescolars que captaren l'atenció no tan sols d'alumnes, sinó també de familiars i d'amics.

Assenyualam les excursions a diversos punts de l'illa; cicles de cinema i de literatura; visites culturals a la Ciutat de Palma; projeccions de pel·lícules i diapositives; exposicions de treballs enllestits a l'escola i de programes informàtics; conferències sobre temes d'actualitat i contactes amb personatges que poden ampliar la nostra informació; recitals, festes i viatges: hem visitat ja Itàlia i Grècia, i esperam que enguany serem molts els que visitarem un nou país.

Si us atreu el nostre programa, estam a la vostra disposició de 10 h. a 13 h. i de 17 h. a 20 h. al Col·legi Públic de Son Verí (Sa Dragonera) a S'Arenal i a s'Escola d'Adults de Lluçmajor, C/ Sant Joan s/n, a prop de la plaça.

Si desitjau més informació, telefonau al 66 23 21.

La Palmera

DETERGENTS I DEPURACIONS D'AIGUA

Historiador Terrasa, 37

Teléfono 66 04 69

LLUCHMAYOR - Mallorca

Eh, jove! Això t'interessa... Qui i com pot constituir-se una associació juvenil?

Per que existesqui una associació és necessària la conjunció de diversos elements estructurals:

- 1) Un conjunt de persones dispostes.
- 2) Un fi comú, escollit voluntàriament, determinat i lícit.
- 3) Un acte previ de reunió constituent; i
- 4) Una acció de formalització legal.

Concretant en les associacions juvenils, cal afegir que aquestes podem esser constituïdes per un grup de joves, duguin un temps treballant conjuntament o no, que tinguin interès en legalitzar la seva situació i que, a més, reunesquin les següents característiques:

- Tenir una edat aproximada entre els 14 i 30 anys
- Tenir per objectiu la promoció, integració social, la formació, la realització d'activitats socio-culturals, etc...
- No tenir afany de lucre.

Les associacions juvenils poden esser molt variades, segons sigui l'objectiu que pretenen: esportives, de temps lliure, ecologistes, musicals, artístiques, estudiantils, etc...

Per a la seva constitució és precís dur a terme una sèrie de passes, el punt de partida de les quals és la convocatòria d'una **assemblea general** de tots els socis promotors. En aquesta assemblea s'han d'aprobar els estatuts i ha de redactar-se l'acta fundacional. També han d'escollir-se els càrrecs directius de l'associació.

Seguidament cal procedir a la legalització que ha estat constituïda. Legalitzar una associació significa enregistrar-la als organismes pertinents. Aquests organismes són:

- Delegació de Govern Civil (Carrer Constitució n° 4 Palma)
- Delegació Provincial del Ministeri d'Hisenda per a l'obtenció del Número d'Identificació Fiscal, ne-

cessari per a sol·licitar qualsevol tipus de subvenció (Carrer Cecili Metello, s/n Palma)

-Direcció General de Joventut (Carrer Venerable Jeroni Antich, 5 2° Palma).

Si a algun grup de joves li interessa constituir-se com a associació juvenil, pot acostar-se al Centre d'Informació Juvenil (C.I.J.) i se li donarà l'assessorament que sol·liciti, elaboració d'estatuts, documentació precisa, etc... El C.I.J. està obert al públic de dilluns a divendres, de 10'00 a 14'00 i de 18'00 a 20'00. També pot realitzar-se qualsevol consulta per telèfon cridant al 66.25.12.

El C.I.J. informa... Avui parlarem del Centre de Recursos de la Direcció General de Jovent.

L'objectiu del Centre de Recursos és oferir a les Entitats i Associacions Juvenils, el servei de préstec de ma-

terials i recursos útils per a les seves activitats.

El materials són propietat de la Direcció General de Joventut, la qual es reserva tots els drets. Per poder utilitzar els recursos, les Associacions o Entitats els hauran de sol·licitar mitjançant els impresos reglamentats per la Direcció General de Joventut.

El material que el Centre de Recursos posa a disposició de les Associacions Juvenils és el següent:

- Sò: equip portàtil, equip d'amplificació, etc...
- Visual: retroprojector, monitor, etc...
- Audiovisual: videos, etc...

Si a algú li interessa més informació sobre aquest tema pot adreçar-se al C.I.J. (Carrer de Sa Font, 18) o telefonar al 66.25.12

Joana M' Xamena
Centre d'Informació Juvenil

PEGASO

SERVICIO AUTORIZADO

Talleres ANTONIO ROSSELLO RAMIS, S. L.

Calle Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28

LLUCMAJOR

La garantía Total para sentirse seguro

I PER LES
FIRES A

ELECTRICA

Calafat

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (LLUCMAJOR)

expert

LES MILLORS OFERTES D'
PER A VOSTÈ I UN OBSEQUI SEGUR

«Unions i desunions de Mestre Lleó: acotacions per a una teoria de valors»

Pregó d'enguany d'en Miquel Sbert i Garau.

En Miquel Sbert ha inaugurat les fires 1990 amb un pregó que ha glosat la figura del més il·lustre glosador llucmajorer: Antoni Garau i Vidal, conegut com a mestre Antoni Lleó.

Ha fet la presentació del pregoner en Maties Garcies, regidor de cultura del nostre Ajuntament, i ha definit en Miquel com un professional competent, un militant cultural i un investigador de la literatura.

Tothom coneix en Miquel Sbert perquè des de l'any 1988 és el director de l'I.B. Maria Antònia Salvà, però darrera aquest personatge hi ha tota una trajectòria de feina dedicada a l'ensenyament i a la investigació. Ha estat professor d'E.G.B. durant tretze anys (1972-85) repartits entre Palma, s'Arenal i Sant Jordi, Lloc on viu. Des de l'any 1985 és professor de llengua i literatura catalanes de l'I.B. Maria Antònia Salvà, a més d'ocupar càrrec directiu, abans cap d'estudis i actualment director.

La seva labor investigadora s'ha fixat en l'estudi de l'obra de na Maria Antònia Salvà i en diferents aspectes de la literatura popular (llegendes, glosadors, etc.). Ha guanyat el premi Baldori Reixach de docència i ha fet importants col·laboracions a revistes culturals com Lloc i a la Gran Enciclopèdia de Mallorca, també ha guanyat el premi d'investigació del Ciutat de Palma.

En Miquel ha parlat dels diferents aspectes de l'obra de mestre Lleó i s'ha centrat en l'última obra del glosador:

«Unions i desunions
se fets moderns y antics
posat en varies cançons
d'hon poren prenda llisons
ets homos grans y petits

escrites en mallorquí
per Toni Garau
natural de Llucmajor».
Tercera dicció.
Estampa de Felip Guasp.
1896.

La fluïdesa verbal d'en Miquel, juntament amb la singularitat de la vida del mestre de paret seca i la seva obra, han fet del pregó una estona entretinguda i profitosa. Els llucmajorers hem tingut l'oportunitat d'acostar-nos a la figura d'un dels millors glosadors mallorquins.

-Per què triares aquest tema? Quant de temps fa que estudies aquest personatge?

Vaig escollir un tema de literatura tradicional perquè aquesta és una de les meves afeccions més remarcables i pens que, per a un acte com un pregó de Fires convé tractar un tema que sigui del gust del pregoner de torn. Si no t'hi trobes bé a l'hora de redactar-lo, el pregó, difícilment aconseguiràs l'atenció de l'auditori. Concretant més, ja ho vaig dir: mestre Lleó, per a mi, és el més elevat exponent dels glosadors

nostres i això justificava la tria. Després de sentir els textos seus, els qui no el coneixien podran jutjar-ho amb més rigor. He de dir també que la idea que un home del poble, un humil paredador, fos el protagonista de l'acte oficial d'inauguració de les Fires m'era molt atractiva, pel que té de simbòlic...

Quant a la segona part de la pregunta vos puc dir que ja fa més de deu anys que vaig entrar en contacte amb l'obra d'Antoni Garau i fou, inicialment, per una pura anècdota: el meu padrí Miquel era molt amic d'un nebot, de mestre Lleó i, sovint, quan jo era nin em contava anècdotes i cançons de glosador que, naturalment, despertaren el meu interès.

-Quins trets han de mestre Antoni Lleó un dels més importants glosadors mallorquins?

-Són aspectes més qualitatius que no quantitius. En primer lloc, la riquesa dels seus recursos expressius: un domini perfecte de les tècniques del glosat (correcció en l'estrofisme, la rima consonant, el ritme narratiu...), la riquesa del seu lèxic (varietat, adequació, mínima presència de barbarismes). En segon terme, la profunditat del seu pensament (això no implica l'assumpció dels seus postulats globalment): Lleó no és un versificador banal i sense missatge coherent, sinó ben al contrari. La seva visió escèptica del món i el rigor dels seus plantejaments són valors difícils de trobar en l'obra de la majoria dels glosadors.

-Com expliques aquesta contradicció de la visió del món de mestre Antoni Lleó que per una part és conservador i tradicional i per l'altra s'anticipa a la seva època?

-Es una explicació molt senzilla. Ell ha rebut una educació «ambiental» fruit de la seva inserció en una

societat rural, estructurada pràcticament segons els motlles de l'organització feudal i tots els tòpics (religiositat, conservadorisme, immobilitisme) propis d'aquest sistema el condicionen. Però, alhora, el seu «entreteniment despert» el fa comprendre que la realitat crua i nua s'imposa i que els valors que, socialment, han sustentat durant segles una situació han entrat en crisi. Per això, sense gosar trencar els corsés que l'oprimen, intueix que la ruptura d'aquest equilibri imposat i injust és inevitable.

-Quins aspectes de la societat llucmajorera es reflecteixen a la seva obra?

Ell reflecteix un món rural, una societat primària, jerarquitzada, que era la pròpia no només de Lluçmajor, sinó de la Mallorca —i altres indrets— abans de la industrialització (o si voleu, la invasió del turisme) i les seves conseqüències.

-Què entenia per Espanya el nostre glosador?

-El nostre glosador, com deis, entenia Espanya com la seva nació. La seva concepció és molt llunyana a l'actual. El seu nacionalisme no participa —no podia participar— de plantejaments semblants als actuals. D'alguna manera, mestre Lleó participava d'aspectes de la idea d'Espanya que —en un altre nivell, és clar— preconitzaren els homes del 98: un país desorganitzat, injust, ple d'imperficcions.

-Has parlat de les virtuts necessàries per a l'harmonia social, ho podries resumir?

Jo he parlat de les virtuts que pens que mestre Lleó considerava necessàries per a una bona harmonia social. Eren, fonamentalment, la fe i la justícia, com a bases d'un sistema social, on la igualtat entre els homes i l'honradesa propiciarien l'estat d'unió, d'equilibri solidari. Per contra, la impietat i la injustícia caracteritzen el món caòtic i materialista on l'home, inevitablement, explota i és explotat per l'home, un estat de desunió que defineix la societat observada per mestre Lleó. El glosador llucmajorer amb el seu crit «civilitzat» indica la pauta a seguir

per sortir del caos: l'educació (basada en els valors morals que hem indicat). Crec que és una utopia casolana, planera i de to menor, si es vol, la de mestre Lleó, fins i tot, plena de candor. Però si les coses haguessin anat en el sentit que ell indicava ben segur que la història no hauria estat, com a mínim, tan sagnant.

-Quina ensenyança podem treure de la seva obra?

La que en trec jo particularment (cada un en treurà la seva) és que cal mantenir viu l'esperit crític i el rigor en les anàlisis. Si ell des d'un punt de partida absolutament definit arriba a emetre les crítiques i opinions que formula és perquè no es deixa influir pels condicionants externs i aplica els seus propis sedassos a l'hora d'analitzar la realitat.

-Què queda viu actualment a Lluçmajor de la visió del món del glosador?

Pens que resta, dissortadament, la percepció d'un estat d'absoluta indefinició dels valors socials. Crec que el diagnòstic dels mals és fàcil de fer però la teràpia és una incògnita.

La sensació que «alguna cosa no acaba de rutllar» és viva avui, com ho era per a mestre Lleó, però que, entre tots (com era el cas de Lleó) no sabem de cert com engegar-la perquè «rutlli»...

-Escriu la glosa que més t'agradi de mestre Antoni i explica perquè l'has triada?

Per escriure la glosa que més m'agrada de mestre Lleó hauria de fer un esforç massa gran: rebutjar-ne moltes que em complauen igual. De totes maneres, és bo no oblidar el que ell mateix deia de la seva persona:

Jo em destorb dictant papers per no acabar de ser pobre. Desitjos de fer-me roba, visc amb aquest interès cercant lo que se perd més, allò que manco se troba.

-Enteniment-lletra. Quina formació cultural i religiosa tenia mestre Lleó?

«En el món va ser primer / s'enteniment que sa lletra...» La formació religiosa de mestre Lleó havia de ser la pròpia d'un catòlic il·letrat del segle XIX: participació en actes religiosos (sabem que era assidu als sermons) i fer profunda. Endemés tenia relació amb gent d'església (sopar de Sant Antoni, la glosa del quaresmer, etc.) i coneixia la tradició bíblica.

Quant a la formació cultural, el seu esperit inquiet, les seves dots d'observador, la seva perspicàcia natural li havien servit per llegir amb molt profit el llibre magnífic de la natura. De la seva lectura del llibre de les conductes humanes i no de la lletra impresa assolí mestre Lleó una riquíssima cultura.

Moltes gràcies Miquel i enhorabona. Bones Fires.

Francina Capellà
Margalida Palou

El Batle ens parla de grans projectes de preocupacions i fires

Tenim necessitat del Polígon Industrial

Redacció.-Sr. Batle, creim que és oportú començar aquesta xerrada de Fires recordant-vos que, amb motiu d'aquestes festes, ara fa dos anys, parlant del Polígon Industrial i de Serveis, va dir: «Crec que per les Fires de l'any que ve ja tendrem aquesta fermança»

-Què ha passat amb el Polígon? Ha deixat de ser una qüestió prioritària per aquest Ajuntament? Per què tant de retard? A nivell de carrer es fan molts comentaris. Ens podrieu explicar quin són aquests motius que ho han retardat?

-Comprenc perfectament que la gent estigui desorientada perquè fa tres anys que lluitam per aconseguir els permisos corresponents. De vegades es parla que la burocràcia ho enreda tot i crec que en aquest cas és així. L'Ajuntament va encarregar aquesta obra a GESTUR però abans de posar-s'hi necessiten una sèrie de permisos que han de ser concedits per la comissió Provincial d'Urbanisme, la qual cosa ha anat molt a poc a poc. Han sorgit uns inconvenients a causa del lloc d'ubicació del polígon; actualment la C.P.U. ja ha aprovat el pla parcial i el Programa d'Actuació Urbanística i ara Gestur fa el projecte d'urbanització i una vegada presentat a exposició pública i aprovat ja podem vendre solars, encara que sigui sobre uns plànols.

He de reconèixer que al punt on

ens trobarem d'aquí uns mesos ja ens hi hauríem d'haver trobat fa un any; si no sorgeixen més problemes esperam poder adjudicar solars abans d'acabar aquesta legislatura.

-Com així l'Escola d'Aviació, que també està dins son Noguera, té un alou per redimir i també és zona d'interès per part de la Comissió Provincial del Patrimoni s'ha pogut fer tan aviat i el polígon no? Per què aquesta diferència de tracte per part del Govern Balear?

-Referent a aquest punt, el que puc dir és que amb l'escola de vol, l'únic que l'Ajuntament va tenir a veure va ser a l'hora d'acceptar-la en sessió plenària i declarar-la zona d'interès social. Tota la resta pertany a la Conselleria i al Govern Balear. El motiu pel qual hagi fet tanta via i el nostre projecte n'hagi fet tant poca, no m'ho explico; veure que nosaltres hem tengut tantes dificultats i que a l'escola de simuladors de vol si hi plou ja no s'hi banyen, és una qüestió que fa pensar, però supòs que les coses s'han fet així com cal i que nosaltres podem tenir la satisfacció de dur endavant el nostre polígon que molta falta ens fa. A més, pas molta pena que algun empresari es cansi d'esperar i se'n vagi a un altre lloc.

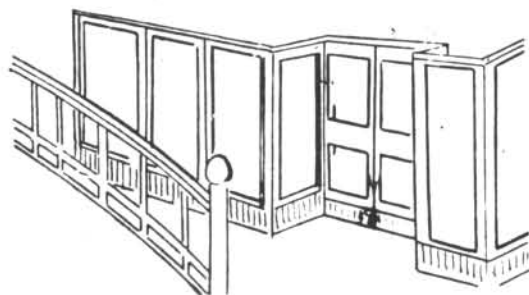
S'ESTALELLA

PREOCUPA A TOTHOM

-Enguany ha estat molt mogut amb motiu de les intencions de fer una Central Tèrmica a S'Estalella. Creis que aquests mal presagis han estat passatgers i la crisi superada o encara coeja?

-Crec que en aquests moments S'Estalella preocupa tothom. Fa un moment, parlava a la ràdio i m'han demanat si la centra preocupa a Llucmajor. Clar que preocupa, i a molta més gent. Hem presentat més de 15 mil firmes en contra d'aquest projecte i ja en podríem presentar mil més; això demostra que no només el nostre poble es mostra preocupat. Ja no es ven el producte dient: es necessiten centrals, farem centrals; es necessiten ports esportius, farem ports esportius; es necessiten ports carboners, farem ports carboners. La realitat és que actualment a Palma hi ha unes reunions sobre la defensa de la Mediterrània, no tan sols armada sinó també ecològica i nosaltres, mitjançant la Coordinadora, hem procurat ser-hi presents i hi hem enviat un plec explicatiu del per què creim que no s'ha de fer cap central nova, amb intencions de conscienciar-los que en aquests moments es lluita per defensar el territori.

Cada vegada que els de GESA parlen amb mi, em parlen d'un crei-

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS
ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

xement estimat quant a consum elèctric. L'estiu passat, abans de la moguda de l'Escalella, es parlava d'un creixement d'un 6%, després passaren al 5'8% i ara ja es parla d'un 2%. No sé si és el 2 o el 6, ni crec que estiguem per aquestes qüestions en aquests moments, sinó que el creixement arribarà a un punt que no serà tal, perquè hem de pensar que ja ho ha reconegut el Govern Balear.

He sentit parlar-ne al Sr. Cladera dient que l'oferta és molt més grossa que la demanda, per tant crec que no s'ha d'anar a oferir més sinó donar més qualitat i dins això hi és inclòsa GESA. Aquesta empresa amb milers de milions que guanya anualment pot modernitzar les centrals que ja té.

La crisi del Golf Pèrsic ens fa pensar en la del 72 quant al cost dels carburants, i fa pensar en la possibilitat d'altres energies alternatives que darrerament s'han oblidat.

-I què hi ha respecte dels ports esportius?

-També en podem parlar perquè també ens preocupen, perquè primer ens parlen d'un port carboner, ara ens diuen de fer-ne un de nou a S'Estanyol, perquè el que volen serà el doble de l'actual. També ens parlen de Son Verí i jo m'estic dient que si es continua així, farem un cinturó de formigó que envoltarà Mallorca. La gent, de cada dia tendrà menys zones de domini públic, amb l'agreujant que els corrents canviaran i es poden destruir les platges dels voltants.

LES FIRES NO HAN DE SER REVOLUCIONÀRIES, SINÓ EVOLUTIVES

-I ja que el motiu principal d'aquesta entrevista són Les Fires, ens en podeu parlar una mica?

-Una de les preguntes que moltes vegades em fan és: «Quines novetats ens duu la Fira d'enguany? bon assumpte això de dur novetats, però sempre dic que canvis radicals dins la Fira no han existit ni hi seran mai, les coses no han de ser revolucionàries sinó evolutives. si pens en Ses Fires de fa quaranta anys, hi havia bestia, i avui en dia allò que

predomina és la maquinària, la cosa ha canviat però paulatinament. Esper que d'aquí a uns anys hi haurà moltes coses relacionades amb la informàtica, energies alternatives, etc... Hi ha coses de les Fires que no canvien molt, el que passa és que les persones canvien. Tant és així que enguany s'ha potenciat molt la part de música, hi ha una sèrie de concerts i també ve un concertista molt estimat per tots nosaltres, Bartomeu Jaume; això era un desig que des de bastants anys enrrera es volia realitzar i no s'havia pogut.

També s'ha de comentar l'exposició del fotògraf llucmajorer Toni Catany, el qual ha fet diverses exposicions a Mallorca i per tot Europa. També tendrem el trenet de Santanyí... Crec que tanta varietat d'actes farà que la gent, joves i vells, trobaran alguna cosa del seu interès.

Hi ha un punt que voldria comentar perquè encara que de cada any ha augmentat, enguany ha superat totes les previsions: es tracta de les exposicions artístiques, concretament de pintura.

Amb la vintena d'exposicions que hi haurà, n'hi ha hagut que s'han avançat i no hi podran ser el dia de la Darrera Fira, aquestes exposicions són concretament de dues pintores molt estimades per nosaltres: una és Aina Mir i l'altra Joana Mª Bonet que no podran ser presents el darrer dia perquè no hi ha hagut manera de trobar un local on poguessin exposar les seves obres.

Calle Juan Aulet, 18 - Teléfono 66 26 03 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

Maties Garcias, al front de l'organització de les Fires

(Redacció).- Com cada any, el responsable màxim dels actes de les Fires és el tinent batle president de la Comissió de Cultura, és a dir, el regidor del PSM, Maties Garcias. Perquè ens fes cinc cèntims de l'organització d'aquests actes hem parlat amb ell quan acabava d'encetar-se la programació de les Fires de 1990

-Quin és l'objectiu del conjunt d'actes culturals de les Fires

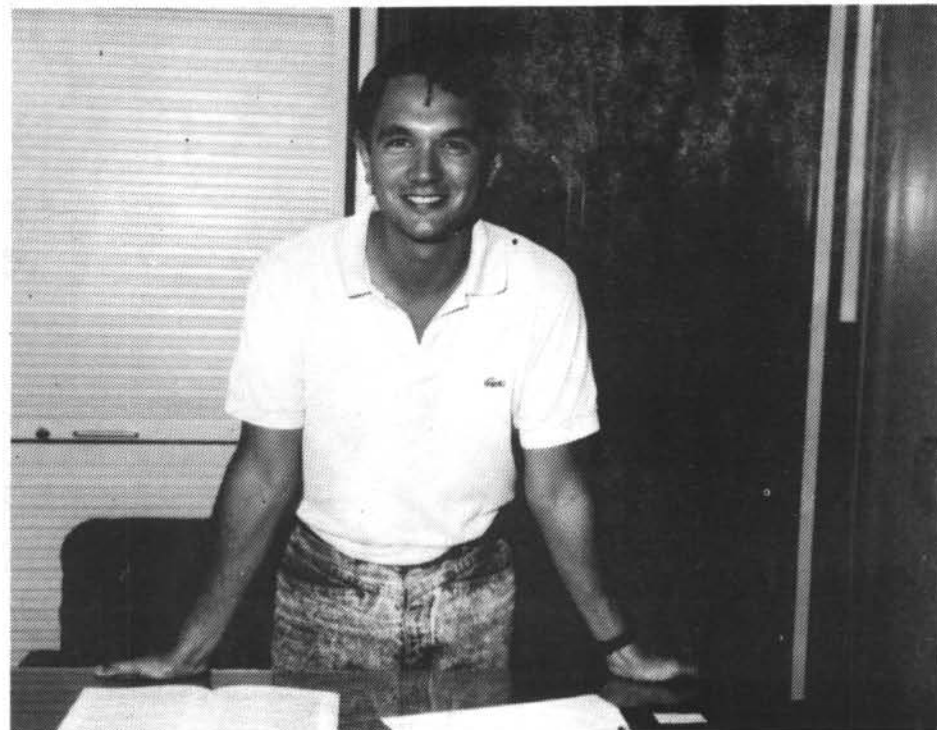
-Es tracta d'aconseguir una programació interessant per a un públic divers (joves, vells, gran públic, «minories»...) i de qualitat. No es tracta que tots els actes culturals es facin durant les Fires i durant la resta de l'any no hi hagi res, però sí que durant aquests dies hem de fer una bona oferta.

-Quines coses destacaries?

-Hem aconseguit que una sèrie de llucmajorers destacats en el camp cultural hi poguessin participar. És el cas del fotògraf Toni Catany i del pianista Tomeu Jaume. També hi ha hagut l'exposició d'homenatge a Aina Mir.

-Quins concerts estan programats

-Dins les Jornades Musicals tenim l'actuació de l'Orquestra Simfònica de les Balears «Ciutat de Palma»; la presentació del Cor Mixt de Lluçmajor, que suposa la recuperació del

cant coral a Lluçmajor, el concert de la Banda de Música i el recital de piano de Tomeu Jaume.

-Com es presenta aquest concert?

-Com ja és sabut, en Tomeu viu a València i des de fa dotze anys no havia actuat a Lluçmajor. Amb aquest concert vol iniciar una relació artística més fructífera amb el seu poble. Dia dotze ha de fer un concert-homenatge al músic Joan M.

Thomàs i hi participarà gent que el va conèixer i músics actuals com Joan Moll i Joan Company.

-Quins llibres es presenten?

-N'hi ha dos: un de poemes d'en Miquel Cardell, titulat *Instamàtic*, durant una festa a un pub, i un altre de caire didàctic: *Tresquem per la muntanya*. Un itinerari didàctic pel massís de Randa. Aquest, l'ha editat l'Ajuntament i l'han escrit

**Restaurante - Asadors
de
LLUCMAJOR**

Avd. Carlos V
Esq. Carretera Campos
Teléfono 66 25 26
LLUCMAJOR
(Mallorca)

**PISCINA, TERRASSA
I MENJADOR D'ESTIU**

***Especialitat en carns al forn
i a la brasa***

**LOCAL PER A NOCES I
COMUNIONS**

tres mestres: I. Barceló, P. Bibiloni i C. Calviño. També s'ha presentat el pregó de 1989, sobre l'arquitectura local, de D. Tomàs.

-Quins altres actes hi ha per fer?

-No hi falta el teatre, tant tradicional com més modern, representat per l'Agrupació Artística —amb Mestre Lau es taconer— i per Estudi Zero —amb Variacions dia 13, a les Escoles—. També hi ha festes i espectacles infantils, com la volada amb globus o el passeig en tren.

-Per què va actuar en Tomeu Penya?

-Per fomentar una música molt popular entre el gran públic que demostra que avui dia és ben viable cantar en mallorquí i arribar a molta gent. L'actuació va ser un èxit.

I del recital de rock per s'Estalella, què en dius?

-Hi havia posat molta d'il·lusió, però en vaig quedar decebut per la poca assistència de llucmajorers. Pareix que ja no volen ni anar a Pla»ca per defensar s'Estalella, fins i tot al-

guns dels que deien que l'estimaven molt. No sé si ha estat per qüestions de protagonisme... Per una altra part, era trist veure que els joves llucmajorers —que quan els demanen què volen també demanen actuacions de rock— s'estimaven més anar a basquejar pels bars del Pas-seig. Estic segur que molts d'aquests, si la festa hagués estat a fora poble, ara dirien que va ser boníssima i que hauria estat una llàstima no haver-la feta a Lluçmajor. No sé perquè, però en aquest poble passen aquestes coses, i això desanima molt.

-El cartell de Fires ha aixecat reaccions encontrades...

-Efectivament, la fotografia ha agradat als joves i no ha agradat, en general, a la gent més «conservadora», per dir-ho d'alguna manera. El cartell és una al·legoria de les Fires i dels distints protagonistes que sol tenir: pagesos, pintors, gent que compra i passeja, etc. Per fer aquest cartell, una sèrie de joves, varen

haver de passar tot un diumenge horabaixa fent proves i fotografies devers l'escorxador. M'agradaria veure si qualcun dels qui ara critiquen que aquest cartell «no és representatiu de Lluçmajor» hauria estat disposat a anar voluntari a fer la feina de posar davant la càmera. A mi m'agrada perquè dona una imatge jove i innovadora de les Fires, i això sempre és esperançador. Al cap i a la fi, demostra que no són un fòssil.

-Per què es fa una exposició d'Antoni Riera Nadal?

-Aquest pintor ha estat convidat a fer una antologia de la seva obra per a una exposició no comercial. A canvi, l'Ajuntament li comprarà una obra. Així volem donar qualitat a la faceta artística de les Fires, que encara que compti amb destacats artistes de vegades, en conjunt, desmereix i es fa un poc barroer. En Riera Nadal és un bon artista. La seva exposició substitueix el certamen perquè ja estava desferrat.

**CENTRE ÒPTIC
EXPOLENT**

**LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ**

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

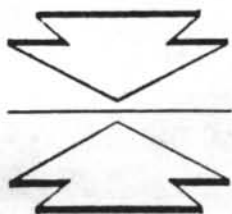
BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)

En Jaume i Na Catalina

**Especialitats: TAPES I
BERENARS**

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

ANTONI ISERN OLIVER

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

Joan Caldés, regidor responsable de Fires i Festes

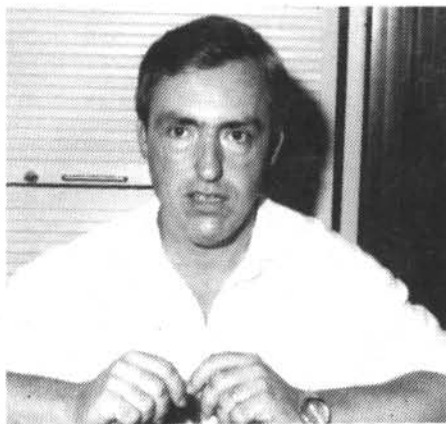
Actualment és el Regidor de Sanitat i Serveis Socials i col·labora amb la Comissió de Cultura com a responsable de Fires i Festes. Donat que en Fires surten tants temes i són tan amplis que es fa imprescindible repartir-se la feina. En Maties Garcias i en Toni Crespí cuiden les exposicions culturals, en Miquel Manresa l'exposició canina, en Sebastià Artigues i en Sebastià Verger l'exposició ovina; en Joan Caldés cuida l'exposició de maquinària i la Mostra.

-Ja no ets nou dins de la temàtica de la Fira i la Mostra.

-Tens la satisfacció de poder dir que vaig ser un dels qui contribuïren al muntatge de la primera Mostra, i des de llavors ençà hi col·laboro. Des d'abans del famós pacte UCD-PSOE...

-Haviem sentit a dir pacte CLAR-PSOE...

-Bé, la part més dretana de la UCD no hi estava d'acord i ho van digerir molt malament, emperò el que estaven més aprop de la socialdemocràcia, varen comprendre que per poder treballar no quedava més remei que entendre'ns en bé del poble. Iddò, com deia, amb el primer Consistori democràtic, vaig col·laborar en primer lloc amb n'Antoni Puig, després amb en Joan Mora i amb en Joan Puigserver que han estat els qui, en el seu dia, se responsabilitzaren d'aquesta àrea de

les Fires; sempre ens hem duit molt bé i la col·laboració no ha faltat mai. Amb aquest darrer consistori ho he assumit tot, Fires i Festes, amb l'experiència que me donava l'haver treballat sempre sobre el tema i que, per dir veritat, m'agrada; hi ha molta de feina i, com ja sabeu ens la repartim. Confés que de vegades n'estic un poc cansat, emperò sempre surten nous estímuls per a continuar.

-Algunes novetats?

-A la Mostra sempre hi ha alguns articles exposats que van a manco i es deixen d'exposar, en canvi d'altres van en augment i sorgeixen noves empreses; enguany hi ha dues indústries noves, una de rètols lluminosos i un licorer, n'Antoni Oliver. Per atreure i distreure la gent a la part de les Escoles hi haurà l'actuació d'«Estudi Zero».

Una altra novetat important és que, enguany la Fira serà inaugura-

da el dissabte dia 13, aprofitant l'avinentesa que el divendres dia 12 és festa, ja s'avisaren tots els firers i expositors a fi que ho tinguin tot a punt perquè a les 11 del matí del dissabte es faci la inauguració oficial. Tots els responsables de cada sector, automòbils, maquinària, bestiar, etc. hi estaren d'acord i així està preparat.

Els concessionaris de cotxes del poble desitgen per a ells el millor lloc d'exposició i el tenen, com cada any al Passeig Jaume III. Abans aquest sector del poble era pobre d'enllumenat i no volien deixar els seus productes, alguns d'ells de molt de valor, a un lloc de poca claror; se va fer una nova instal·lació elèctrica i això va ser una gran millora. Després, la maquinària s'instal·la al carrer Francesc Aulet, cap a Ca'n Reus i Ses Escoles; també des de la Ronda Migjorn a Ca'n Puig des sifons.

Enguany tornarem posar «marxandos» al carrer de Sa Fira, també al Born, llocs que arribaran fins al carrer major, perquè així, en pujar de la part baixa del poble pel carrer Major, ja estaran dins l'ambient de la Fira i se reduirà el pas de gent pel carrer Bisbe Taixaquet, encara que, ja ho sabem, sempre hi ha alguns embossos, és natural i hi comptam. Això és la Fira.

-Recordam que un any, davant Ca'n Janer no deixaren posar...

-No podem ni volem prohibir a

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi, Carnet... i una extensa gamma de productes de perfumeria

**OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS**

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

ningú del poble que tregui les seves mercaderies al carrer per les Fires, estariem totalment fora de lloc, abans bé tot el contrari, hem d'afavorir el que els comerciants tenguin un màxim de possibilitats per oferir els seus productes. Estic molt content perquè enguany amb antelació ja s'han repartit números als firers i tothom sap on ha d'estar. Heu de tenir en compte que el dia de la fira, a les sis del matí, ja estic fent voltes acompanyat del plaer, a fi d'evitar possibles malentesos perquè un firer no es posi al seu lloc o algú que no ha demanat permís es vulgui aprofitar de la fira. En Joaquim és un home molt diligent, es preocupa molt dels mercats de Lluçmajor i s'Arenal i en venir les fires té molta més feina. Ara me diu que se'n vol anar per problemes de salut, i creu que me sap molt de greu.

-I en relació a fires d'altres pobles, què ens pots dir?

-Tant la Fira de Manacor, com el Dijous Bo d'Inca estan molt bé, emperò estic per dir que no arriben a la Darrera Fira de Lluçmajor. Hem de tenir en compte que a Lluçmajor tot el pes, econòmic i d'organització el duu l'Ajuntament, no com a altres pobles que ho organitzen els mateixos comerciants. A Sineu, no hi ha cap dubte que és importantíssima la Fira en el que fa referència als animals, emperò és un poble petit i no té l'atractiu que pot tenir Lluçmajor pel seu complement cultural i industrial; Sineu és només un poble pagès i com a tal té aquest encant, però res més.

No hi ha cap dubte que Lluçmajor té, per les seves ofertes complementàries la millor fira de Mallorca, avui per avui n'estic segur.

-I al carrer d'es Vall, què hi pensau fer?

-Ja en tenim ben en compte. Si pot ser miraria d'aturar la circulació i proposaria que els comerços treguessin els gèneros al carrer, davant ca seva. Hem d'intentar afavorir, com he dit abans, el que tothom tenguin les mateixes oportunitats.

-I què me dius de les torroneres, «tiro-pitxons», xurreries, etc.?

-No en puc dir res més que són la salsa i la gràcia de la Fira. Nosaltres sempre les hem vistes, n'hi ha que fa més de trenta anys que vénen. Alguna vegada m'han proposat llevar-los de la plaça, però jo no tenc el cor de fer-los llevar, no voldria que haguessin de dir que per mor de jo han hagut de deixar de venir. És possible que alguns ja n'estan farts de veure'ls, però hem de tenir en compte que als nins sempre els crida l'atenció i tot això dóna color a la Fira, i a qualsevol li agrada un tros de coco o un tros de torró.

-Tant com es va engrandint la superfície d'exposició de gèneres, aturant la circulació en alguns carrers, i molts més visitants forans, hi pot haver un caos circulatori.

-Està previst, al costat de «Ca'n Cuní» i ran de la Ronda, en aquella finca, dedicar un tros a aparcaments. Creim que aquell indret és molt bo i que el fet que els qui procedeixen de la part de Ciutat i de S'Arenal deixin el cotxe allà afavori-

rà molt la circulació i la gent a peu podrà tranquil·lament visitar els diferents sectors on s'oferiran les diferents mercaderies.

-I llavors, un bon dinar, no?

-El fet del dinar de la Darrera Fira, en algunes ocasions ha estat criticat; pel que respecta a mí, pens que és completament necessari. Teniu en compte que vénen autoritats de Ciutat i d'altres pobles, jo crec que hem de tenir l'atenció de convidar-los a dinar. Així mateix hi ha molta de gent que col·labora i fa una feina callada i que quasi no es nota; en aquesta gent no la pots pagar en diners i com a mínim, per fer-los cas els hem de convidar a dinar. Ens hauriem de posar un poc en el lloc dels organitzadors. Hem de pensar que moltes de vegades hem d'anar a demanar coses a particulars, i ens cream un cert compromís, a aquesta gent, el Consistori els organitza un dinar.

-I els emplears que fan quasi dos jornals?

-El personal de l'Ajuntament es porta molt bé tant el dia de Fires com a les Festes i, a més que se'ls reconeixen totes les hores extra i se'ls paguen, jo, com a Regidor encarregat del personal, els estic molt agraït.

Per descomptat que els empleats tenen també un dinar a finals d'any pagat per l'Ajuntament, emperò aquest és un altre tema.

-I aquesta és una altra Fira, Joan, molts d'anys!

G. Oliver.

major
net

Antònia Tsern

PERRUQUERIA UNISEX

C/ Major, 7 - Telèfon 66 13 59
LLUCMAJOR (Mallorca)

Sabates
Ca'n Gramet

VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

S'AMFORA

**VOS DESITJA
BONES FIRES !**

C/. de Sa Font, 8 - Tel. 66 18 16 - LLUCMAJOR

Comestibles - Congelats **CLAR**

Aquest establiment vos desitja Bones Fires

c/. Bisbe Taixaquet, 62 - Tel. 66 03 93 - LLUCMAJOR

Natures Mortes. Exposició de fotografies de Toni Catany

Jaume Oliver

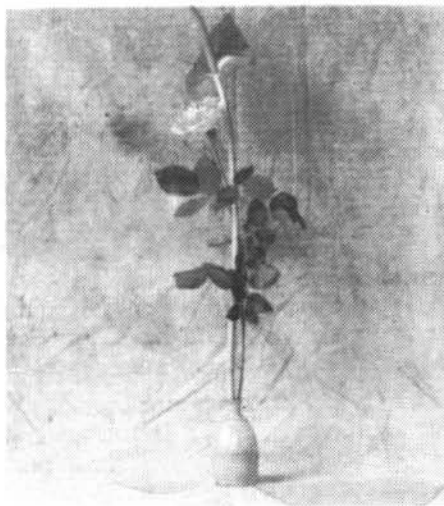
Organitzada i patrocinada per l'Ajuntament de Lluçmajor, La Caixa i la Fundació Cultural Prefama, i inclosa a la programació general de les Fires 1990, serà inaugurada dia 6 d'octubre, dissabte, a les 19 hores, a la Sala d'Exposicions de La Caixa, l'exposició de fotografia «NATURES MORTES», original del llucmajorer Toni Catany i Jaume.

Prou reconegut i valorat dins els ambients artístics internacionals, Toni Catany, mai no havia vist obra seva exposada a Lluçmajor. Aquest és un motiu que s'afegeix a la seva pròpia vàlua, qualificada d' excepcional per la crítica, que explica l'expectació que aquesta exposició ha provocat.

Toni Catany uneix a les seves qualitats personals un extensíssim currículum professional, tant des de la perspectiva quantitativa com qualitativa.

Nascut a Lluçmajor (1942), viu i treballa a Barcelona des de 1966. De formació autodidacte, publica els seus primers treballs de reportatge sobre Egipte i Israel a la revista «Destino» i sobre les Illes Balears a «La Vanguardia» (1967).

A partir de 1979 es dona a conèixer internacionalment amb un treball fotogràfic utilitzant l'antiga tècnica del «calotip». Alterna els treballs comercials amb d'altres personals

TONI CATANY NATURES MORTES

Lluçmajor, Fires 1990

que ha mostrat en més de 50 exposicions individuals i altres tantes col·lectives arreu del món.

És autor de les fotografies dels llibres «Les Balears» i «Retrobar Barcelona» (Editorial Lunwerg), entre d'altres. Tingué cura de l'edició del llibre «Tomàs Monserrat (1873-1944). Retratista d'un poble» (1983). Part de la seva obra està recollida al llibre «Natures Mortes» (Editorial Lunwerg, 1987). Té obra i ha fet exposicions a nombroses sales i museus d'Espanya, França, Itàlia, Estats Units, Alemanya, Bèlgica i Japó.

L'exposició que presentam estarà

oberta des de dia 6, dia de la inauguració, fins el dia del firó. L'horari de visita serà el següent: els dies

feiners de 17 a 20 hores i els festius de 10 a 14 i de 16 a 20 hores.

Es tracta, sens dubte, d'una bona avinentesa, que no es pot deixar passar, de gaudir de l'art de Toni Catany. La duració de l'Exposició permetrà a tots de contemplar, més d'una vegada durant els deu dies que romandrà oberta, l'obra fotogràfica d'aquest llucmajorer, investigador de noves tècniques plàstiques i mestre en una percepció de les figures i el color, carregada d'una profunda sensibilitat, que transmet a tots els qui, sense presses i amb els sentits ben oberts, dirigeixen la mirada vers les seves fotografies.

L'obra de Toni Catany ensenya a mirar i a percebre la realitat d'una altra forma; ensenya a observar i a captar aspectes i dimensions gens superficials; predisposa per valorar el detall i l'expressió, tant de les coses com de les persones fotografades; dona significació al silenci i aconseguix establir una vivíssima comunicació entre la figura fotografada i el qui la mira; motiva, en fi, per a una lectura visual i psicològica de tot l'entorn que ens envolta, lectura que pot fer arribar a l'espectador a una enriquidora i sempre necessària introspecció.

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES
NAIXEMENT

De 0 a 10 anys

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

VETERINARI

G. Rubí Güells

Cl. Sant Miquel, 46 - Lluçmajor
Tel. 66 02 30 - 26 14 71

Aina Mir i Jaume exposà una selecció de les seves pintures amb motiu de les fires de Lluçmajor 1990

N'Aina Mir i Jaume ens donà a conèixer un nombre ben considerable de les seves aquarel·les que tan amorosament guardava a la seva casa.

Hi poguérem veure aqueixes filles de la seva ànima concebudes la major part d'elles pels esdeveniments o bé locals o mundials que van commoure pregonament el seu esperit d'artista delicadíssim i refinat. En plasmà les seves impressions en llenguatge de colors i figures damunt el paper, en aquarel·les bellíssimes i algunes molt originals,

tret característic propi del seu temperament.

Totes les línies, l'atmosfera de llum que les envolta i les barreges de colors, a voltes, suavisims, donen a l'observador la sensació d'una tendra carícia d'infant, un bes de mare al seu fill estimat, però, altres vegades, traspuen la indignació, el neguit d'un ésser que llança un crit potent de protesta aïrada contra la injustícia dels opressors i poderosos a la qual estan sotmesos els debils que en són les víctimes.

El poder expressar aquests senti-

ments, que es bategaven dins els replecs íntims del seu cor, per mitjà de l'art de la pintura, és estat per a ella un esplai íntim del seu interior i li ha ajudat a vèncer les dificultats a què l'havia reduïda un soscaire en la seva vida ordinària.

Us donam, Aina, gràcies afectuoses per la vostra exposició i us desitjam una llarga vida plena de salut i així podreu seguir donant-nos, com tots esperam, noves produccions pictòriques.

Sebastià Cardell i Tomàs

T&M
Software
Programes
Comptabilitat
Facturació
Stocks
Tallers
Programació
a mida

Compatible XT des de 99.000 pts

AT-12 20 Mb des de 181.900 pts

386-SX 20 Mb des de 239.000 pts

OFERTA
Programes de facturació
i comptabilitat
Ordinador AT 20 Mb
Impresora Panasonic
Tot per 400.000 pts.

C. Major 171 Lluçmajor Tel. 66.17.15

Festa per S'Estalella: Nit de Rock

Uauu!!! Encara estic alluinada de la moguda que hi hagué el dissabte de Sant Miquel a Plaça. Una marxa hi havia...!

El concert va ser tot un èxit així com el mural col·lectiu situat a la placeta de Can Mataró. Ah! i també la projecció del vídeo sobre la marxa a S'Estalella i la mostra de dibuix infantil.

Bé, però jo vos parlaré de les actuacions de rock (supòs que hi anàreu, o no?) Primer pujaren a l'escenari els «Murder in the Barn»; sí, ho he escrit bé i no són estrangers, són d'aquí aprop, del sud de l'illa i són quatre: en Tomeu, en Miquel, en Simó i en Toni. Les seves cançons impactaren amb unes lletres que tenen com a tema principal l'amor (oh, l'amor!) i el desamor i una mica de sadisme. Tenen el «Niño Asesino» que mata els seus pares i mor

mentre somriu, a la càmera de gas, carreres de tractors a la carretera de Manacor, gent que passeja per Central Park, una negra esplèndida i qualche crim comès dins una païssa. El seu primer disc és rural, o al manco ells el defineixen així.

L'actuació va ser bona i saberen guanyar els aplaudiments i les ovacions, la gent els respongué de bona manera.

Més tard sortiren els «Ocultos». Tothom estava emocionat i se sentien veus demanant «Pa amb oli» i «Barco de rejilla». Ells són en Toni, en Jaume, en Biel i n'Àngels, quatre manacorins amb molta marxa. Canten cançons més crítiques que contenen situacions i fets reals. Tenen pa amb oli, un carro («que se lo robaron»), una caseta a Mallorca, una «Madrecita» i un barco de rejilla i normalment no en volen cap que no

sigui dels seus. «La Balanguera» és el seu himne especial i han fet blues, encara que sigui de Campanet. Defensen «lo nostro» i no volen urbanitzacions ni camps de golf ni res d'això. Varen venir a Lluçmajor i agradren molt, tothom volia pa amb oli i ningú destijava que acabassin de cantar.

Definitivament, només vos puc dir que actuacions com aquestes hauriem de fer-se cada any i un parell de vegades, la vetlada va ser exitosa i són pocs els qui no disfrutaren amb el concert. S'Estalella va tenir la seva NIT DE ROCK i la seva festa. Per ara només podem desitjar que S'Estalella no sigui mai un port energètic i com cantaren «Ocultos»: «S'ESTALELLA, S'ESTALELLA, QUE LA DEIXIN FER AIXÍ COM ÉS ELLA!!!»

Bàrbara Mª Verdera

Un robot a vapor
GRATIS valorat en
47.500 pts en comprar
una estufa o una xemeneia
amb l'instal·lació inclosa
abans del 14.10.90.

Can Tanez
FERRETERIA

Avda. Carlos V, 199
Lluçmajor
Tel. 66 29 94

Entrevista a Biel Massot

El passat dia 24 de setembre l'Ajuntament de Lluçmajor aprovà per unanimitat la creació d'un Servei d'Acció Cultural (S.A.C.) i d'acord amb la proposta de la Comissió de Cultura se'n nomenà responsable el mestre de l'Escola d'Adults Biel Massot i Muntaner.

Al llarg d'aquesta entrevista intentarem conèixer alguns detalls sobre la seva trajectòria professional i personal. També parlarem dels seus projectes lligats, a partir d'ara, a Lluçmajor i de la repercussió que aquest nou servei pot tenir per al nostre poble.

-Començarem per la part més acadèmica fent un currículum elemental. Quins estudis has realitzat?

-Aquest inici me fa gràcia. Me sona a llò de «estudies o fas feina?...» i realment, faig les dues coses. Bàsicament he fet Magisteri i Filologia Catalana, complementat amb estudis d'informàtica, esplai i Música. En aquests moments encara estic estudiant Música, matèria que crec que no arribes a acabar mai i en la qual, de tota manera, estic molt endarrerit...

-A quines activitats professionals t'havies dedicat fins aquest moment?

-Fa onze anys que faig escola; des del primer moment, al col·legi Sant Gaietà, dels Teatins de Ciutat, i sempre fent català a segona etapa i història de la Música a primer de BUP.

-Per què et decidires a canviar de feina?

-Els canvis poden ser positius i pel poc temps que duc aficat en aquest nou trull no dubto que així haurà estat. Des de fa molts d'anys estic aficat en organització i muntatge d'activitats, gairebé sempre de tipus cultural, i trobar-te de cop i volta que allò que t'agrada i vius intensament ho pots realitzar a nivell professional resulta una visió meravellosa; tant, que encara a vegades em dona la impressió que es tracta d'un somni. Amb tot, no he deixat

l'ensenyament: segueix fent unes hores als Teatins; hi tenc moltes arrels posades i pens que em faria falta el contacte amb els al·lots.

-A part de la teva vida professional, has estat un personatge conegut per altres curolles importants com la premsa forana i la música. Ens pots parlar de «Pòrtula», informatiu cultural de Marratxí, al qual pertanyes?

-Pòrtula és una revista com la vostra, amb l'única diferència que la feu des de Marratxí. Va néixer molt poc temps després que «Lluçmajor de P.en A.» i, com vultros fa poc, el proper desembre treurem el número 100. Hi he estat vinculat des del primer moment i constitueix un dels meus principals trulls. Puc dir amb satisfacció que és una de les poques coses que ha tengut continuïtat devers la vila, malgrat els problemes que hem hagut de superar i les diferents etapes per les quals hem passat. Tenim un equip molt compenetrat, cosa bàsica en aquest tipus d'empreses, i la veritat és que me costa imaginar la meua

vida sense aquesta activitat.

-Des de desembre de l'any 1985 fins a l'any 1989 vares ésser President de l'Associació de Premsa Forana. Quina va ésser la teua experiència en aquest sentit?

-Al primer moment va ser una potada increïble. M'havia presentat dins una llista per «fer cos» i resulta que m'hi varen embarcar fins a la medul·la. Mira que la primera idea va ser dimitir, però no ho varen voler i jo, boig, els vaig escoltar; les fotos d'aquell primer dia a Cura són prou eloqüents de la moneia que duia: estava irritadíssim. Però va passar, com tot, i m'hi vaig acostumar. Igual que amb Pòrtula, vàrem arribar a formar un equip que valia la pena. Part damunt tot hi comptava l'apreci personal i l'amistat, i això val molt. La veritat és que he quedat molt decepcionat amb la nova Junta pel fet que algun dels antics membres —que actualment repeteixen— ha tancat barres i ha tancat portes i tira pel seu cap enviant sense comptar amb res més, i han refusat totalment la

col·laboració que els hem oferit en diverses ocasions. Però deixem les coses tristes. L'experiència dins la Directiva de l'Associació va ser molt positiva. No sé si vàrem arribar a fer coses ben fetes, tampoc no som el més indicat per jutjar-ho; el que sé és que amb alguns dels qui en principi estaven en contra nostra hem arribat a un grau important d'enteniment i, en alguns casos, fins i tot d'amistat. Només per això ja valia la pena aguantar totes les crítiques rebudes de part d'algun personatge intolerant, incomprensiu i ressentit. A més, vaig tenir ocasió de tractar amb persones de diferents províncies, sectors i ideologies, i això sempre és enriquidor. Quant a les relacions amb les institucions —qüestió amplament criticada— pens que foren correctes, arribant també a interessants enteniments. Si ens dúiem malament amb algú concret, normalment dels serveis oficials de premsa, era per mor del que noltros consideràvem inoperància o inactivitat que, malauradament, encara dura en algun cas puntual; directament amb els caps polítics mai no vàrem tenir cap problema, al contrari, ens tractaren sempre beníssim i ens obriren les portes a moltes de les iniciatives i suggerències que els vàrem fer. Repetesc, l'experiència fou interessant i enriquidora.

-L'altra brusca important de la teva vida és la música. Com va néixer aquesta inclinació?

-Música, vida, sentiment, amistat, amor, passió. Tot és u. Hi ha un cànon en llatí que diu «Sense Música no hi ha vida; sense vida no hi ha Música», i és una idea que compartesc plenament. El meu repadrí era músic, el meu padrí i un oncle, també; mon pare és un enamorat de la Música clàssica, especialment de l'òpera i de Wagner; i vaig tenir la sort d'iniciar-me en aquest món amb Baltasar Bibiloni, que encara avui segueix essent el meu Mestre i mai no li podré agrair tot el que ha fet per mi. Conèixer Pere Estelrich fou un toc de màgia que m'abocà a la passió pel tema, i entablar relació mútua amb Joan Parets ens ha conduït a endinsar-nos pel camí de la

investigació i de la recerca per arribar a conèixer un poc millor aquest fascinant món. Tot aquest historial, unit al coneixement de moltes més persones que hi estan relacionades, i per les quals sent veritable aplec, però que resultarien de llarguíssima enumeració, conforma el fonament d'aquesta inclinació.

-Quins tipus de música t'agraden més?

-En principi m'interessa tot allò que soni de forma agradable; en aquest aspecte som molt «acadèmic». No em doneu avantguardes que siguin una mera acumulació sonora, però que, moltes vegades, només tenen sentit per l'autor; m'interessa l'estructura clara i observable; m'interessa que puguis seguir la idea i les seves evolucions. No em doneu tampoc volum pur, composicions que si les llesques els decibels queden en no res. Fetes aquestes matisacions m'agrada tot el que s'emmarca dins llurs paràmetres, tant si és medieval com si s'acosta al dos mil. De tota manera, per damunt tot, BACH —així, en majúscules—. Joan Sebastià BACH, sempre. I no és gratuït; un altre moment en puc explicar els motius.

-Com veus el panorama musical de Mallorca en aquest moment?

-El veig molt bé. I no és la primera vegada que ho dic. Des de què vaig començar a fer col·laboracions musicals, i tampoc no fa massa temps d'això, hi ha hagut una evolució positiva. Si en els primers moments en queixàvem d'unes greus mancances, hem pogut veure que, progressivament, s'anaven omplint els buits. Hem arribat a un moment que hi ha unes bases muntades que permetran assolir més nivell i més qualitat de dia en dia. Queden, tanmateix, alguns punts pendents —no som perfectes!—, però és segur que s'aniran resolent amb el temps.

-Quines activitats concretes has realitzat dins el camp musical?

-Uf!, la llista és llarga. Breument et puc dir que he participat o particip en el muntatge i direcció de diverses corals, en la creació de dues entitats d'investigació històrico-musical, en la realització de revistes

sobre el tema. Juntament amb altres hem publicat diversos estudis musicals; hem fet i seguim fent articles, entrevistes, recerques, exposicions, conferències, audicions comentades, muntatges audiovisuals...

-Parlem ara de la teva nova etapa professional. Què fa un jove de Pòrtol a Lluçmajor?

-I ja ho veus... per ara, estar sotmès a interrogatori; però tampoc m'espana massa.

Diuen que quan el tren passat l'has d'agafar, i vaig tenir la sort de topar amb l'express de Lluçmajor. Aquí, ara, hi faig mitja vida. I contentíssim, tu. Concretament un poc et diré que estic com a mestre de l'Escola d'Adults, servint de pont entre les seves activitats de cara al poble i les organitzades per l'Ajuntament a través de la Comissió d'Educació i Cultura. Això vol dir propostes, gestions, organització, contactes... és una tasca realment moguda.

-Havies tengut algun tipus de contactes amb aquest poble anteriorment?

-Si tenir contactes amb un poble és tenir contactes amb la seva gent, certament n'havia tenguts. A través de la Premsa Forana, del món musical i de la Facultat havia entrat en relació amb una sèrie d'amics de Lluçmajor. A més, darrerament estic fent feina amb un epistolari entre Maria Antònia Salvà i Mercè Massot, fet que m'ha donat ocasió de conèixer tota una sèrie de detalls sobre la vostra vila. Per altra part, en el poc temps que duc aquí he tengut ocasió de conèixer gent molt interessat; no m'hi trob estrany i me fa la sensació com si sempre ho hagués conegut i hi hagués estat. La veritat, tanmateix, és que em queden molts de contactes per fer i molts d'indrets per conèixer.

-Què és exactament el S.A.C.?

-Bàsicament es tracta de tenir en compte tot allò que tengui relació amb el binomi Cultura/Lluçmajor. Però la materialització d'aquest servei és complexa: canalització de les iniciatives culturals emanades de la Comissió d'Educació i Cultura o dirigides a aquesta, proposta i gestió

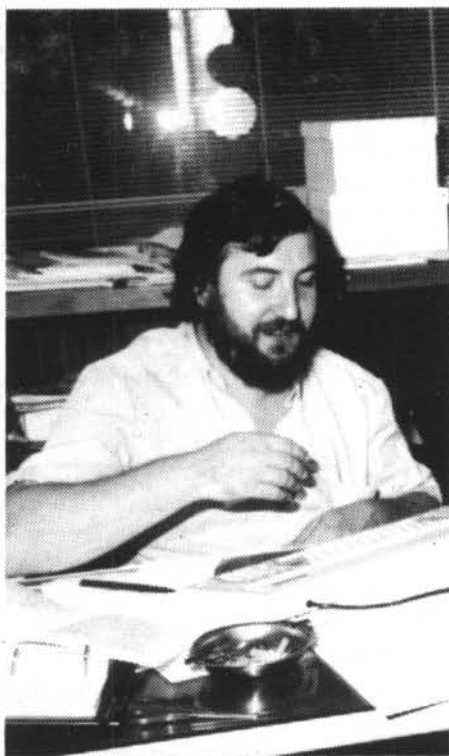
de les mateixes, difusió de les activitats previstes a nivell de públic, relació informativa amb els mitjans de comunicació, contacte permanent amb l'Escola d'adults i amb els serveis educatius, socials i de participació ciutadana de l'Ajuntament, contacte amb totes aquelles persones i entitats que un moment determinat puguin ampliar l'oferta cultural a la vila... tot un trull, vaja.

-Quina repercussió tindrà en el poble i en l'Ajuntament aquest nou servei?

-És difícil de dir. Se suposa que servirà per augmentar la dinamització cultural d'un municipi que ja compta amb una tradició en aquest aspecte. Lluçmajor és un dels pobles que ha anat fet activitats de tot tipus, algunes d'elles molt interessants i de gran imaginació. Però també sé que, en principi, el personal és mal de moure. Per ventura els tirs anirien per aquí i, a més d'ampliar en lo possible l'oferta cultural, es tractaria de potenciar la intervenció pública comptant amb la col·laboració dels serveis municipals socials, educatius i de participació ciutadana.

-Quins són els projectes més imminents que es preparen?

-Mira, només arribar ja m'he trobat amb el trull de les Fires, i hi ha un bon berenar. Quan en surti serà el moment d'anar fent altres coses. Te puc avançar que de cara a l'any que ve es prepara una moguda important amb la qüestió del 75è aniversari del nomenament de Lluçmajor com a ciutat. Abans, òbviament,

hi haurà hagut tota una sèrie d'activitats. La idea és que cada setmana hi hagi un acte, com a mínim. Cal esperar la resposta dels veïnats.

-Creus que és difícil dinamitzar culturalment un poble?

-Cada poble té la seva pròpia dinàmica. I allò que pot servir a un lloc serà inútil a un altre. Es tracta de veure què és el que interessa i de quina manera s'ha de presentar. A partir dels resultats s'han de fer les oportunes correccions i s'ha d'orientar l'oferta. També, molt sovint, hi ha una tasca prèvia, o paral·lela, segons els casos, de conscienciació i de motivació. A vegades és necessà-

ria una certa reeducació. La major o menor incidència d'aquests aspectes és el que ens dóna el grau de dificultat de què parlem.

-Preveus algun tipus de dificultat en la teva nova tasca?

-Dificultats sempre n'hi ha; el camí de roses és llegendari, però es tracta de posar-hi coratge. Quan em vaig plantejar dedicar-me a aquesta feina em va donar la impressió que hi hauria més pros que contres, i la decisió va ser ràpida. Si les coses em van com fins ara no tindrè motiu de queixa, he topat amb bona gent, m'han facilitat les coses i m'han obert totes les portes a les quals he trucat. Crec que molts de pocs la gent queda fora perquè no sap quina baula toca i això ho vas aprenent amb l'experiència. Per ara, una seda, fenomenal; sé que no sempre serà així, però ja mirarem de resoldre-ho quan es presenti.

-Continuaràs endavant amb les teves activitats culturals relacionades amb Pòrtol, la premsa i la música?

-Sempre! Els qui em coneixen saben positivament que si no dugués tot el maneig que duc no seria en Biel, i jo no m'imagino d'altra manera. Seguiré amb tot allò que m'interessa afegint-hi, a més, Lluçmajor... ets així, i què has de fer?

Músic i musicòleg, periodista i ensenyant, Biel Massot i Muntaner serà també, a partir d'ara, «l'home del S.A.C.» de l'Ajuntament de Lluçmajor.

Ramon Tous

Maria Clara

Boutique

c/ Impremta, n.º 1 - (Pas d'en Quint)
Tel: (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Cristaleria Lluçmajor

JOAN MOREY

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color

Decorats - Vidrieres artístiques

Ronda Migjorn, 105

Tel. 66 14 93

LLUCMAJOR

605
PEUGEOT

LA GRAN CREACIÓ

Tallers MARINA

Joan Ramon
PEUGEOT - TALBOT
Agent Oficial

*C/. Marina, 104 - Tel. 66 05 21
Exposició i Venda: Ronda Migjorn, 80
LLUCMAJOR*

Joan Ramon Clar
**AGENT D'ASSEGURANCES
COL.LEGIAT**

Nº. 47.771 (Nacional)
Nº. 983 (Provincial)

**ZURICH
SEGUROS**

Assegurances en general

Vivenda, vida, nàutica, automòbils

BONES FIRES

TALLER MECÀNIC

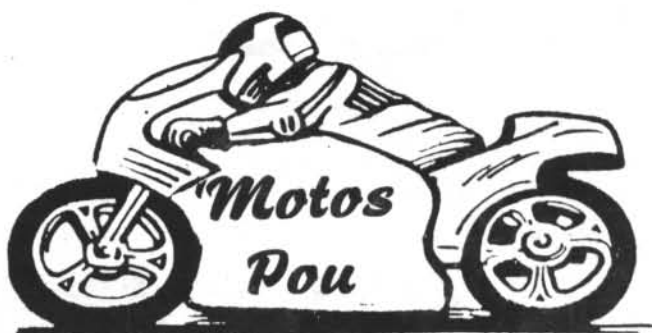

J. TOMÀS

REPARACIÓ D'AUTOMÒBILS

C. Antoni Maura, 50
Tel. 66 14 72
LLUCMAJOR

VENTA DE MOTOS y CICLOMOTORES
TALLER SERVICIO POST - VENTA

Carrer Músic Joan Xamena, 16 LLUCMAJOR

DERBI
RABASA

SUZUKI

Kawasaki

RIEJU

april

HONDA

YAMAHA

VESPA - VESPINO

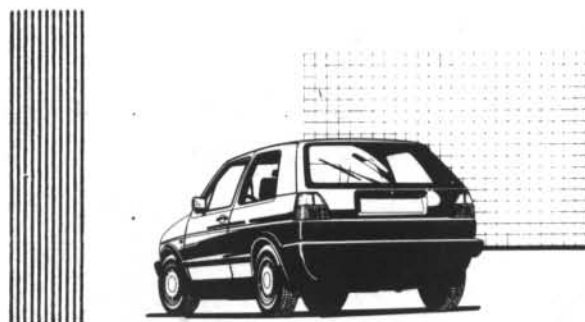
PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 660669
LLUCMAJOR (Mallorca)

FABRICACIO PROPIA
PREPARAM BUFETS
PER A TOT TIPUS DE FESTES

PEDRO CANTALLOPS LLADO

PINTURAS AUTOMOVILES

Ronda Migjorn, 164 - Teléfono 66 08 89
LLUCMAJOR (MALLORCA)

La televisió de Lluçmajor

Amb motiu de les festes patronals de Santa Cànida tenguérem ocasió de rebre una de les primeres emissions de la TV LLUCMAJOR a través del Canal 40: la davallada del campanar a rappel, la festa a la Plaça i les curses populars varen ser temes dels quals vegérem bones i variades imatges.

Ja tenim televisió a Lluçmajor, i aquesta és una molt bona notícia. Per això parlem amb Rafel Ramírez, un

dels capdavaners d'aquesta iniciativa. És un home jove, de quaranta anys, felanitxer però fa setze anys que viu a Lluçmajor, al carrer Paraires. Actualment treballa de pintor a L'Ajuntament, a S'Arenal i la seva afició és la ràdio, i gràcies a aquesta afició és el president de l'Agrupació de Radioaficionats de Lluçmajor que va fundar fa poc més de dos anys.

-Com va sorgir la idea de muntar una emissora de TV a Lluçmajor?

-Aquesta idea ja venia de quatre o cinc anys enrera. Som felanitxer i al meu poble la TV fa devers vuit anys que funciona, hi tenc amics i per mor d'ells me varen venir ganes de fer el mateix al poble on visc. No obstant això i encara no sé bé per què, la cosa va refredar i no va tirar endavant. Després, al cap d'un temps, en tornàrem parlar i ara, fa 13 setmanes, tenim «tele» a Lluçmajor.

-És difícil dur endavant un projecte com aquest?

-Al principi sí perquè no en teníem ni idea. Més tard ens vàrem posar en contacte amb la Federació de Televisions Locals, a Lloseta, i a través d'aquesta relació la idea va coure i la muntàrem. Tenim ben clar, emperò, que és una afició i com que tots nosaltres feim feines a part per guanyarnos la vida, feim televisió a hores lliures i ens costa molta pena perquè per muntar un programa setmanal de dues hores o dues hores i mitja de durada, hem d'anar escapats els set dies. Ara començam a tenir gent col·laboradora i començam a anar, començam...

EMISSIÓ A TRAVÉS DEL C 40

-Amb quina classe d'entrebancs o dificultats heu topat?

-Amb els típics d'un projecte nou, d'una iniciativa que comença. El més greu és que l'emissor no es troba situat al lloc adequat perquè tot el poble ho rebi bé. Calculam que en aquests moments ens agafa un 70 o un 75% de la població. L'e-

missor no funcionava com una ràdio on hi posen una antena vertical i radia per tot; en canvi, el senyal de la TV, com que és horitzontal, a la part del darrera hi ha un tros grosset de poble, des del carrer Major aproximadament fins al camí de Ciutat on és impossible rebre les nostres ones.

-Com podem localitzar-vos?

-En un principi vàrem començar a través del Canal 42, que era lliure i hi posàrem el que s'anomena Carta d'Ajustament, però com que desconeixiem una sèrie de normes establertes, quan ens posàrem en contacte amb la Federació, ens feren a saber que havia de ser a través del C 40, per què totes les TVS locals hi estan obligades. Ara, ens han de sintonitzar (i no sabem encara el

motiu) a través del vídeo (qualsevol canal) o pel canal de la televisió corresponent al vídeo (sempre sol ésser el darrer). És fàcil perquè ens trobaran una mica per davall el canal valencià (C 9).

-Es tracta d'alguna llei?

-No, no és cap llei. És més ben dit una espècie d'acord amb l'Administració i encara no està massa clar. Crec que a finals del 91 o principis del 92 ja hi haurà un projecte de llei que entrarà al Parlament. Després, tot el funcionament dependrà de com haurà pres aquest tema.

-I ara, emeteu, com tots, a través del C 40

-Sí, però tenim algunes dificultats. Molta gent ens diu que no ens rep bé, que té problemes de retxat, de

IMPREMTA

moderna

Tota classe d'impresos, de luxe,
comercials i de propaganda

PAPERERIA

Tot en material escolar i objectes d'escriptori

Carrer de Sa Fira, 10 - Tel. 660310

LLUCMAJOR

brusca, de nitidesa d'imatge... Tot això és perquè a la península hi ha un repetidor de Tele 5 i encara que no té res a veure amb Mallorca, els dies que té molta programació ens provoca interferències; a aquestes interferències s'hi han d'afegir les de la TV Son Sardina, que és un cas semblant. S'ha de tenir en compte que nosaltres encara sortim amb molt poca potència.

PREST ARRIBAREM A TOT EL POBLE

-Has dit que l'emissor no es troba ben situat; on seria el lloc més adient?

-Aquest és un tema que ens interessa moltíssim perquè el nostre desig és que ens agafi tot Lluçmajor i no només una part com ara, perquè veim que a tothom ha pegat molt bé i que a tothom agrada. Pensam que per això, el lloc ideal d'instal·lació de l'emissor seria en aquesta nova finca de pisos del C/ Galdent i pensam que així cobrirém tota la ciutat. Hem tengut uns mínims contactes amb uns quants propietaris i de moment estam pendents de l'acord que prendran en una reunió de veïnats on s'exposarà aquest assumpte. S'ha de muntar l'emissor, una antena amb un parell de tubs i pràcticament, en no ser que hi hagi algun problema tècnic, nosaltres no hi hem d'anar per res. Ara, marxam en els mateixos estudis i continuariem així però l'emissor ens serviria com una espècie de repetidor que distribuís el senyal per tot el poble.

-Qui sou els qui formau l'equip? Quins programes realitzau?

-La TV a LLuçmajor va ser muntada entre tres companys: en Pere Ballester, en Miquel Rotger i jo mateix, en Rafel Ramírez. En aquests moments en P. Ballester no s'hi pot dedicar molt per qüestions del seu treball i perquè passa temporades fora de Mallorca així que ara pràcticament la duim en Rotger, que és tècnic electricista i jo. Jo me'n cuid de les gravacions d'estudi i dels reportatges exteriors. Com a col·laboradors, comptam amb en Tolo Bergas i en Guillem Fullana

que tenen cura del programa musical «Si Fa Sol», també tenim un programa de cuina titulat «Pa amb cuit» en el qual són les nostres dones les qui mostren les receptes. L'espai informatiu el duu en Fco. Xavier Tomàs i darrerament feim un programa dedicat al còmic, «la vinjeta de vidre», a càrrec de Josep Berrocal, i fa dues setmanes que en Fco. Pérez i en Manolo Almagro presenten el programa esportiu. Tots tenim altres compromisos professionals i feim el que podem; de vegades tenim imatges i voldríem poder-les mostrar però ens és impossible per qüestions de treball de cadascú.

-Quin és l'objectiu d'aquesta televisió?

-Nosaltres ens volem limitar al terme de Lluçmajor, normalment in-

teressa això, a la gent i la nostra idea és fer programes culturals, del poble. Si hi ha alguna notícia o alguna cosa a dir de l'Ajuntament s'ha de dir, però no vol significar que es prengui part per ningú en especial. Creim que ens hem de mantenir objectius però donar una visió de realitat i seriositat.

-Com feis els programes?

-Primer els gravam i els tenim emmagatzemats en cintes de vídeo que després van sortint. Normalment tothom comença d'aquesta manera ja que és molt difícil començar en directe. De fet, a Felanitx, que fa molts anys que funcionen, encara ho munten en cintes i després s'amolla. Ara, a Lloseta i a Inca, allà tot es fa en directe.

-Hi ha moltes televisions locals?

-Sí. N'hi ha a Felanitx, Manacor, Inca, Lloseta, Vilafranca, Llombards, a Ciutat només hi ha la de Son Sardina però ho cobreix tot. Darrerament s'hi vol afegir la TV de Son Ferriol però no sé si ja ho tenen arreglat per sortir.

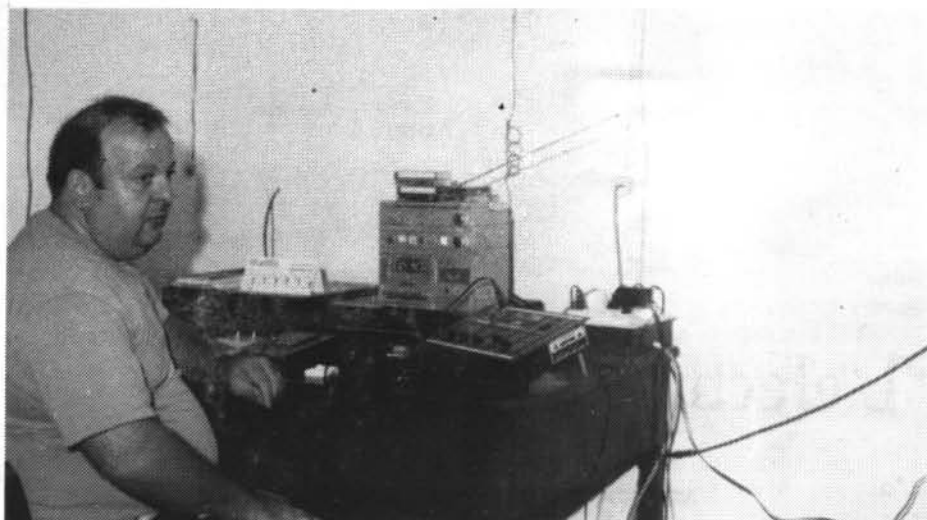
-Teniu relacions amb aquestes Televisions?

-De moment, nosaltres començam; ara estam en l'assumpte de la pape-rassa; ens varen dir que sortíssim a prova i si anava bé, endavant. Ara tenim contactes i reunions periòdiques amb la Federació. Legal, avui en dia, no ho són encara, però si tolerades.

TENIM MOLTS DE PROJECTES, PERÒ TENIM POC TEMPS

-Us costa molts doblers fer aquesta televisió?

-Tot ho posam nosaltres: electricitat, aparells, material. Fins ara no hem tengut cap ajuda de ningú ni cap tipus de subvenció. Estar federats serveix per aconseguir algun suport econòmic a més d'altres interessants avantatges. Per exemple, Felanitx té una subvenció de l'Ajuntament de devers tres milions de pessetes anuals. Pensam que quan ho tenguem més arreglat, mitjançant un poquet de publicitat pot ajudar a millorar la nostra situació i llavors podrem dir: «A Lluçmajor tenim una TV així com toca», perquè en aquests moments fa rialles. Si veiés-

siu els estudis de Lloseta, estan millor i tot que els de la TV Balear però hi deu haver uns 80 milions invertits.

-Quin temps dura la programació i quan s'emet?

-Tot va seguit perquè no tenim anuncis; comença a les nou i acaba a prop de les 12. Programam un pic la setmana i es repeteix l'emissió dos pics: dimarts i divendres. Enca-

ra ens trobam a la prehistòria, en aquest sentit.

-Quina llengua emprau als vostres programes?

-Tota la programació la feim en català (o en mallorquí); tenim alguns col·laboradors que són peninsulars i els costa molt parlar en català però s'hi esforcen i de cada vegada els surt millor. Pensam que

una TV local ha de ser en la llengua del poble i és una incongruència fer-la en castellà i me fa cara que hi ha una espècie d'acord entre totes les Televisions locals i el Govern Balear per potenciar al màxim la nostra llengua. Fins i tot, i això és una primícia, volem fer una pel·lícula i serà també en mallorquí. Ja ho veurem.

-Més projectes?

-Molts. Per Ses Fires pensam cobrir tot el panorama d'activitats i donarne una mostra. Hem filmat la presentació del Pregó... També tenim en projecte la realització d'un programa infantil que ja es va començar però no va funcionar perquè s'han de menester uns presentadors dinàmics, amb «morro» que el sàbi dur amb naturalitat. Aquest programa s'havia de dir (i crec que s'ho dirà) «S'ullastre esbrancat». Ens agrada posar noms populars als nostres espais perquè els sentim més de ca nostra. Tenim molts de projectes i no ens pensam aturar.

Catalina Font

HAMBURGUESES

«PERROS»

«PINCHOS»

«PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...

Obert tots els dies

**Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables**

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

Can Jans
FERRETERIA

P.L. ESPANYA N°47

Llucmajor

TEL. 66 0443

ASSOCIAT A

Ramon Tous
Antoni Llompart Suau

L'electricitat

L'energia elèctrica consumida a tot l'estat augmenta un 6% anualment. Les estadístiques parlen de 3'5 kilowatts per hora i habitant. Aquestes dades són realment alarmant si tenim en compte, a més, el nombre de turistes que ens visiten durant la temporada alta i la gran quantitat de projectes com urbanitzacions, polígons industrials, golfs, agroturisme, ampliació de l'aeroport, ports esportius, etc. que es preveuen per als pròxims anys.

L'energia elèctrica a Mallorca s'aconsegueix a partir de centrals tèrmiques que utilitzen combustible fòssil com el carbó o el fuel tant a la central tèrmica del Murrer com a la de Sant Joan de Déu. Aquests processos, a més de contaminants i molestos, contribueixen a l'encalement de l'atmosfera terrestre per l'efecte hivernacle.

GESA pretén ara instal·lar una nova central tèrmica a s'Escalella per a satisfer la demanda energètica creixent de les Balears. No basta que els llucmajorers s'hi oposin amb manifestacions i actes reivindicatius. Hem d'aconseguir disminuir el consum d'energia elèctrica evitant usos superflus i aprofitant-la al màxim.

Aquestes són algunes de les coses que pots començar a fer a partir d'ara mateix:

-Comença a substituir algunes de les teves bombetes per altres de baix consum.

-Apaga les bombetes i aparells que no utilitzis en aquest moment.

-No compris ni regalis electrodomèstics innecessaris i pensa que un 40% de l'energia es consumeix en cases particulars.

-Pensa si tots els electrodomèstics són estrictament necessaris i contribueixen a la teva comoditat o et provoquen més problemes i preocupacions.

-Utilitza la rentadora i el rentaplats quan sigui necessari i d'una manera racional.

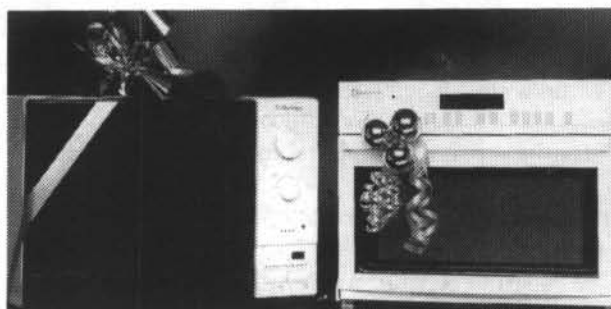
-Els aparells elèctrics que més gasten són els que serveixen per a encaientir la casa i l'aigua. Cerca sistemes alternatius: gas, gasoil, llenya, clovelles etc. per a diversificar la font d'energia. Sobretot aïlla la teva casa adequadament i evita les pèrdues de calor per portes i finestres.

-Redueix les hores que dediques a la televisió o als teus aparells de música i cerca activitats alternatives.

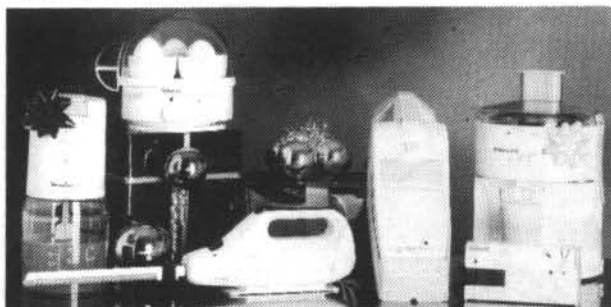
-En haver de comprar un aparell elèctric, fixa't en la seva potència i no compris un model que excedeixi les teves possibilitats.

-Tria els electrodomèstics que no facin soroll i que tinguin un programa econòmic de baix consum.

-Revisa les factures d'electricitat i controla el teu con-

No compris ni regalis electrodomèstics innecessaris.

Utilitza només els aparells elèctrics que necessitis realment.

Desconnecta les bombetes i els aparells elèctrics que no utilitzis.

sum. Si no entens qualche cosa, demana-ho a la companyia elèctrica.

-No compris aparells que fa uns mesos no existien i que ara et semblen imprescindibles només perquè altres els tenen. Pensa si realment necessites una màquina d'escriure elèctrica, un ordinador, una impressora làsser, un fax o una cuina de vitroceràmica abans de comprar-ho.

Aquesta és l'única manera de salvar s'Escalella i estalviar pessetes i preocupacions sense davallar el teu nivell de vida. Ja és hora que se'n temin els qui volen protagonitzar la moguda i parlar damunt els cadafalcs comanant feines als altres i sense fer res de profit.

Notícies ecològic

-Maties Garcias, regidor del PSM i tinent batle de cultura, presentà a la Comissió de Cultura una proposta per a reduir la IL·LUMINACIÓ DE NADAL. La proposta va ser presentada dia 31 d'agost i pretén ser una mesura d'estalvi i presa de consciència per al poble.

-L'Ajuntament es pronuncià en contra de l'ampliació del CLUB NÀUTIC DE S'ESTANYOL per majoria absoluta. Ara el tema ha de passar altres tramitacions -Costes, Govern- però la primera passa ja està feta.

-El PSOE presentà un text alternatiu a la declaració del PARC NACIONAL DE CABRERA. La qüestió ara ha canviat radicalment ja que és previsible que s'aprovi un text que preveu la presència de militars a Cabrera i un director adjunt del Parc nomenat pel Ministera de Defensa. Altres aspectes negatius són la gestió del parc centralitzada per ICONA i el director del parc nomenat directament pel Govern Central.

-En la Comissió d'Urbanisme de dia 11 de setembre es va presentar la documentació sobre els projectes de conducció d'aigua a SON ANTEM. Aquest projecte suposa l'inici de la construcció del balneari, el camp de golf i el complex hotelier en uns terrenys rústics que seran urbanitzats gràcies a una declaració d'interés social que tots recordam.

Es dona la casualitat que un dels aparelladors del projecte és Joan Miquel Catany, cap de llista del Partit Popular a l'Ajuntament de Lluçmajor a les passades eleccions.

«Les calefaccions elèctriques»

Des de fa molt de temps se'ns presenta l'energia elèctrica com la «neta», la que no fa renou, la que no embruta ni és perillosa i, a més no s'acaba mai. Ara ja no ens podem passar amb cançons; sabem que l'energia elèctrica, en els seus centres productors, és bruta i contaminants, consumeix combustibles fòssils i contribueix a l'encalament de l'atmosfera.

Hem de reduir el consum d'energia elèctrica però especialment la destinada a calefacció i encalament en general per què és la que té un consum més alt.

Hi ha altres sistemes alternatius com el gas, el gasoil, la llenya -que no sigui d'alzina, per favor!- o les clovelles d'ametla que permeten diversificar la font energètica.

Tanmateix, hem de tenir en compte que vivim a Mallorca i que no patim un clima de temperatures extremes.

L'hivern és molt curt i les temperatures no són gaire baixes encara que la humitat empitjora una mica la situació. La solució en un clima com el nostre és molt sencilla: energia solar i arquitectura ecològica.

L'energia solar és molt rendible en països de la nostra latitud per les hores d'exposició solar i la incidència dels raigs de sol. L'arquitectura ecològica -més assequible- construeix cases aïllades de l'exterior per a conservar la temperatura interior. Així, cal assegurar les filtracions per portes i finestres, les parets de revestiment aïllant, protectors davall les teules, aïllants de suro davall les rajoles, mur gruixats, ventilació correcta per a evitar la humitat, bona orientació de la casa, finestres per aprofitar les hores de sol, etc. Hi ha altres solucions per als més fredolers com la bossa d'aigua calenta, el braser, els pijames adequats, abrigar-se correctament i, fins i tot, les finestres de doble vidre.

D'aquesta manera, no només estalviaràs en la factura de l'electricitat sinó que t'assegures el bon ús de l'energia que consumeixes.

Gent de la vila

Miquel Monserrat i Barceló «Rumbo»

Mestre Miquel va néixer el dia 21 d'abril de 1904, ara fa 86 anys, té una vitalitat, enteniment i memòria envejables fins i tot per a molts de joves. Al llarg d'a-

quests anys es pot dir que «ha vist el món per un forat». És per això que l'hem entrevistat. Perquè ens conti coses d'altre temps.

-Quina va ser la vostra primera feina?

-Quan vaig començar a fer feina tenia dotze anys, era l'any 18, i ajudava a mon pare que feia feina a ca nostra d'artesa. Després vaig anar a Ca Sa Randilla i vaig aprendre a tallar, la fàbrica era en es carrer d'es Born, allà on era ca seva (ara hi ha una botiga de roba); llavors vaig anar de tallador a ca'n Reus, després d'es servici hi vaig tornar i com que demanàrem augment mos varen treure a tots defora, érem dotze i tots pegàrem en es carrer.

Més tard vaig anar a ca'n Claret (en es celler fondo) i no vaig fer de tallador sinó de sabater. Quan va entrar la República feia feina a ca'n Mirimelis, també en vaig fer a ca'n Sostal, en es carrer major, fèiem feina per n'«Estrany», un fabricant de primera categoria de Ciutat.

Quan treballava a can «Mirimelis», que és aquí on és ara Ca'n Reus (Can «Reus» era on ara hi ha s'ambulatori), es treballadors havíem aconseguit que se complís es decret de fer ses vuit hores i vacances. En aquell temps fèiem nou hores i es dissabtes també i no en teníem, de vacances...

Després d'aconseguir-ho havíem de fer 48 hores i 8 dies de descans. A causa d'això es patrons varen dir que eren 8 hores de feina; no se podia perdre es temps fumant ni xerrant i es qui anava a pixar era mal vist. Hi havia una comissió i si es patró volia fumar se n'havia d'anar defora perquè si no el cridaven a l'ordre.

Tot això se va poder arreglar perquè en «Mirimelis» i altres sabaters

depenien de Ciutat i ses necessitats de sa fàbrica eren que féssim feina alguns dies que a Lluçmajor era festa i a Ciutat no. Noltros mos hi

negàrem si no podíem fumar i així vàrem arribar a un acord acceptable per a tots dos, patró i sabaters.

ELS LLUCMAJORERS FEIEN RACÓ PER COMPRAR A SES FIRES

-I ara que ja hem parlat de feina. Quins eren es vostres entreteniments? Què us agradava fer?

-Jo tocava amb una orquestra particular que anava de balls de matances i a tocar per ses cases es dia de Les Verges. Mestre Francesc «Capeller» va ser es nostro mestre, era cec. Lo que més solíem fer eren concerts ja que s'agrupació de cambra no té sonoritat per anar de balls.

Quan es va estrenar es telègraf va venir una tia de n'Alfons XIII a inaugurar-lo i vàrem fer un ball damunt aquí on és ara ca'n «Carreró» de plaça, anomenat «La Forca». A aquest salon s'hi solien fer balls de convidats es dies de festa. Era com això de ses excursions des vells que després de dinar acaben en ball.

-Quan éreu al·lot, com eren ses Fires?

-En aquell temps es plat fort era qüestió de bestiar, sobretot cavalls, egos, muls, ases i someres. Es lloc on hi havia sa Fira era en es carrer Major. Ara ha estat substituït per sa maquinària. Ets animals arribaven de dalt a baix d'es carrer Major i voltaven en es camí de sa punta per s'actual carrer de Jaume II. També hi havia cabres i ovelles però manco.

Ses juguetes i tot això, a Plaça. En es carrer d'es Born hi havia selleters i també en es carrer de Bons Aires. Es gatzollers estaven en es mateix lloc on estan ara, igual com ses torroneres.

En es Lloc Sagrat hi havia ses olles que omplien tot es carrer, perquè en aquell temps totes eren de test. Es llucmajorers feien racó tot l'any per comprar allò que necessitaven es dia de Sa Fira.

ES NINS ESPERAVEN ES FIRERS A S'ENTRADA D'ES POBLE

-Ses Fires, més que festa, devien

Fira de bestiar en el carrer Major

ser una qüestió comercial. Què hi havia p'ets al·lots?

-Es nins solíem anar a esperar es firers a s'entrada d'es poble, en es camí de Ciutat, devers s'empedrat a uns dos quilòmetres abans d'arribar en es poble. Es nins els feien bulla cridat «Xuia marrana, a doblar sa cana...» i es firers mos tiraven cacauets, avellanes, castanyes... eren més de dos-cents, tot es dissabte arribaven carros de firers, també p'es camí d'Algaida, però allà no hi anàvem. Per allà solia venir es bestiar i noltros anàvem a esperar es torroners i castanyers que mos donaven coses.

Una de ses guardes més grosses era sa d'en «Puça» que s'ajuntava amb sa d'en «Barraca» i se posava damunt can «Carreró» es barber, a sa casa de ca'n «Jaquetó».

A sa placeta de ca'n «Semar» s'hi posaven es baratillers que duien coses velles per vendre, eren bastants però es més conegut era en «Dalei», nom que li havien posat perquè quan es seus fills o sa seva dona es tiraven de barrina amb

qualque comprador, per tancar-la ho consultaven amb ell i si anava bé solia respondre: «Dalei!»

Davant ca's «Burrico» s'hi posaven es torroners. N'hi havia un que venia cada any i era molt conegut, venia castanyes i li deien en «Castanya Pilonga» perquè aquest era es crit de propaganda p'es seu gènere.

Damunt sa plaça s'hi posaven es firers de juguetes i en es cantó d'es teatre Mataró sempre hi havia un firer que venia juguetes de moviment, li deien en «Lluc de sa rateta» perquè duia com a reclam una rateta que menjava una ensaïmada. A aquest home, que patia de ses cames i tenia una veueta molt especial, en «Mariero» cada any li solia fer qualque broma de ses seves; li prenia una jugueta o li espenyava i sa brega i s'escàndol era servit. Després, per arreglar-ho sempre havia de pagar més d'allò que valia però ja havia fet sa seva.

-Ens volem contar més coses, mestre Miquel?

-Aquestes són Ses Fires que jo record i que durant es temps han canviat molt encara que ho hagin fet a poc a poc. I com va anar es pregó de Fires sobre mestre Lleó?

-Molt bé, ha estat un èxit. La sala era tan plena que no hi cabien i s'exposició des tema ha estat tan bona com totes ses que fa es ponent.

-Idò jo ara te contaré una història que diuen que va succeir a en Lleó i a es comte d'Aiamans que era l'amo de ca s'Hereu. Es comte anava darrerera en Lleó perquè li fes una glosa i aquest no li volia fer perquè li deia que si li feia s'ofendria. Un dia que se n'anava a fer feina amb sa bístia (feia de paredador) va tornar a insistir (es comte) perquè li fes una glosa i li va assegurar que no s'ofendria i mestre Antoni, posant mà damunt ses anques de s'animal, li va entimar aquesta glosa que jo vaig aprendre quan era al·lot:

Què pagaríeu germà
per tenir pèl per ses oreies
p'es morros i per ses ceies
com és que jo tenc en sa mà.

I. Barceló

SUCÀ MULLA

Conversa sobre... el vermar

Aquest mes hem conversat amb l'amo en Pere de Son Verí, i d'aquest espai li volem donar les gràcies per la seva col·laboració de donar-nos una explicació sobre el vermar.

-L'amo en Pere, explicau-mos un poc tota la tasca del vermar!

-Bé, idò per començar a vermar, com totes les feines, hi ha unes dades, aquestes depenen un poc de la zona, per la zona de Felanitx, Porreres que és allà on jo vaig se sol començar a partir del 15 de Setembre.

Un temps per vermar empleàvem unes gitzolles, però com que era molt fàcil fer-se talls ara empleam unes tisores de podar petites, també altra temps posàvem el reïm dins unes portadores, eren uns covos grossos amb una ança a cada part, i ara anam al tros amb el tractor i el remolc i dins aquest darrer hi posam un plàstic i ja hi posam el reïm que collim.

Després quan tenim la verema feta sense deixar-la reposar, la tiram directament dins una màquina que la mol i que també separa a la molla de la rapa; això altre temps quan no hi havia màquina l'havien de trepitjar amb els peus, fent d'aquesta manera la funció que fa avui en dia la màquina i havent de separar la rapa de la molla amb les mans.

La popa cau directament dins el cup a damunt unes posts o esgrellats que deixen que el suc o vi passi a baix de la molla, això és una tasca delicada ja que és aquí on el vi es pot convertir en vinagre si l'elaboració no es fa amb molt d'esment.

Un pic capolat tot el reïm se mira els graus que té el vi, que poden variar per infinites causes com poden ser la classe del reïm, la composició de la terra on hi ha la vinya, la climatologia de l'any, etc... El més normal és que el vi tenguí entre els 11 i 13 graus.

Després de tenir-lo un cert temps dins el cup, que varia segons el gust

i l'experiència de cada un, s'ha de trascolar, que consisteix en passar el vi de dins el cup a dins barrals i botelles de vidre, procurant que quedin els baixos dins el cup. És molt, però molt important, que aquesta operació se faci en lluna vella perquè sinó el vi torna dolent.

Un pic que tenim el vi a punt de beure no ens hem de pensar que podem deixar la vinya a la bona de Déu fins l'any que ve, sinó que l'hem de cuidar, ja que uns dels factors perquè surti el vi bo està en l'esment que tenguin amb ella, esquitxant-la de les possibles malalties com la cenrada, llaurant-la i esmotxant-la cada any.

-I ja per acabar no ens dirieu qualche glosa del vermar?

-Ja que altre temps en haver acabat de vermar se feia un ball i avui en dia això no passa, vet aquí una glosa:

En anar a vermar
se'n duen ses portadores
a nit al.lotes se fa
el ball de ses vermadores.

UNA CAMPANYA A MITGES?

Enguany com molts d'altres, se fa

una gran propaganda sobre la convenient col·locació d'unes bosses de plàstic, conegudes com a trampes, als pins per protegir-los de la processonària ja que aquesta plaga fa molt de mal a tota l'agricultura en general.

Idò resulta que enguany al manco per la zona de Llucmajor on hi ha molta de garriga, hi ha hagut uns senyors que s'han dedicat a anar penjant d'aquestes bosses als pins, i fins aquí molt bé, però el cas és que per les voreres de camins i carreteres se'n poden veure a cada certa distància de col·locades, ara, si ens aficam cap a dins la finca ja no en veim cap ni una, quan seria més correcte que n'haguessin posades per tot.

Des d'aquí volem alabar la idea que es col·loquin d'una manera generalitzada però el que si demanam és que en tornar-hi es repartesquin d'una manera més correcte i no solament per les voreres dels camins i carreteres.

L'ANYADA

Un pic acabat l'any agrícola és l'hora de pegar un cop d'ull enrera i mirar el que ha donat que sí aquest

capritx

moda íntima

C./ DE SA FONT, 17 - LLUCMAJOR
TEL. 66 22 40

any que ja ha acabat.

Un any on hi ha hagut bastants i bones brusques, en ocasions finques embassades, i més concretament, i com tots recordam, el 5 de Setembre de l'any passat ja es parlava d'inundació, va ploure 74'8 litres; altres brusques importants foren els 81'5 litres en quatre dies dins el desembre, i com no, els 61 litres del passat 26 d'agost. Sols un mes no va estar a l'altura de les circumstàncies i aquest va ser el febrer, 1 litre en tot el mes.

En resum, un total de 475'4 litres en tot l'any se recolliren dins Lluçmajor.

Quant a les temperatures no hi ha res fora del normal, sols que hem tengut el febrer més calent de fa molts d'anys.

Ara vos oferim la mitjana de les temperatures, sols com a curiositat ja que estan agafades sobre la mínima i màxima del mes, i el litres ploguts durant aquest darrer any agrícola.

Temperatures mitjanes:

Setembre 89	20'7
Octubre.....	17'3
Novembre.....	14'5
Desembre.....	11'4
Gener 90.....	8'8
Febrer.....	12'2
Març.....	12'0
Abril.....	12'6
Maig.....	19'0
Juny.....	23'1
Juliol.....	25'1
Agost.....	25'8

Pluviometria:

Setembre 89	88'2
Octubre.....	5'0
Novembre.....	45'6
Desembre.....	85'9
Gener 90.....	63'6
Febrer.....	1'0
Març.....	40'2
Abril.....	57'8
Maig.....	10'7
Juny.....	2'0
Juliol.....	0'2
Agost.....	70'2

I ara pel que fa aquest any que començam hem de dir que fins ara el temps no ha afavorit excessiva-

ment la foravila ja que durant aquest primer mes no s'han superat els 19 litres.

ELS PREUS

Dins el mercat dels animals se pot qualificar de normal la situació actual dels preus del mercat.

Les porcelletes van entre les 300 i 350 ptes. el quilo; els xots van de 300 a 360 ptes el quilo; les truges mantenen el preu i van damunt les

90 i 100 ptes. el quilo; i els bous aproximadament damunt les 500 ptes. Tots aquest preus són al viu.

No es pot dir el mateix dels preus de productes agrícoles tan importants com són les ametles, que encara que es trobin dins una crisi i malgrat la seva qualitat el preu actual està damunt les 30 ptes. el quilo.

Igualment que la garrova, on el preu de moment està situat devers les 17 ptes., preu ridícul si el comparem amb el de fa uns anys.

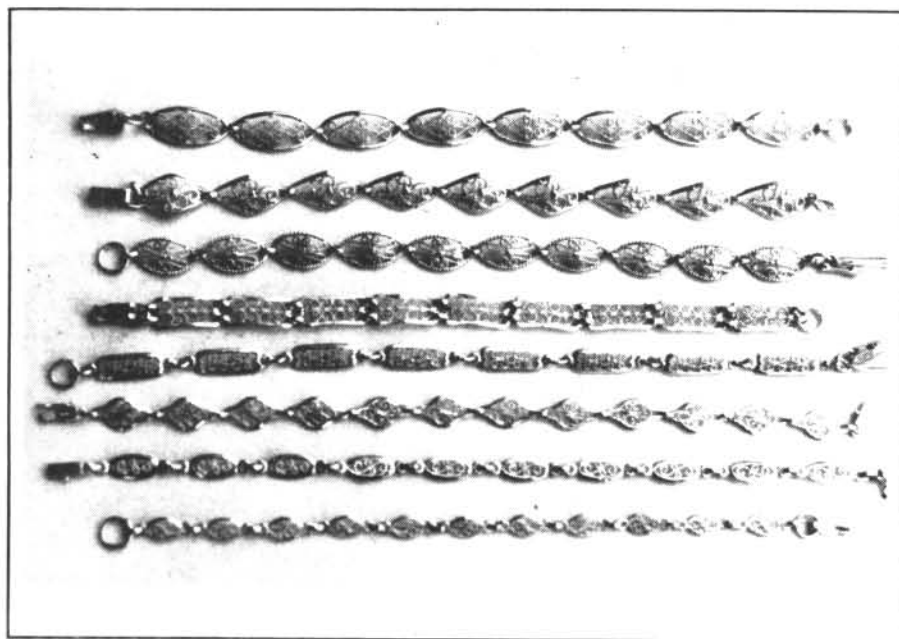
FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

FILIGRANES, CORDONCILLOS, GRANET I REPRODUCCIONS DE JOIES ANTIGUES MALLORQUINES

PLATERIA - RELLOTGERIA

Llistes de Noces, Comunions i Naixements

C/. Born, 29

Tel. 66 04 03

AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR

FIRES DE 1990

* EXPOSICIÓ D'ANTONI RIERA NADAL

Del 12 al 15 d'octubre a la Sala de Cultura. Oficines Municipals. C/. Constitució

*** FIRA AGRÍCOLA, RAMADERA, AUTOMOBILÍSTICA I INDUSTRIAL
EN EL PASSEIG DE JAUME III**

* XI MOSTRA LLUCMAJORERA EN EL COL·LEGI PÚBLIC JAUME III

Inauguració el 13 d'octubre a les 11 del matí

Obertes el 13 i 14 d'octubre

**EL PODEU VEURE
AL SEU
DISTRIBUIDOR**

Ven y comprébalo en tu Concesionario Ford.

MIQUEL MAS

Servei Oficial

Carrer Ciutat s/n - Tel. 66 01 25 - LLUCMAJOR.

XERRADES DE CAFÈ

-Ja som a Ses Fires!

-Sí, ja sabem que comencen sa víspera d'es Patró Sant Miquel.

-Per cert que, com que enguany dia vint-i-nou caigué en dissabte, no ha estat laboralment, considerat festiu.

-Aquests sindicats no en perden ni una, de festa!

-Anares a escoltar es Pregó?

-No, i tu?

-Jo sí, i per cert que devers sa meitat ja tenia ganes de fugir.

-Com és això?, tan dolent era es pregó de Miquel Sbert? o et va agafar por que amollassin un altre «petardo»?

-Ni una cosa ni s'altra. Es pregó de Sbert sobre es nostre glosador mestre Antoni Lleó, va ser molt interessant i per això no vaig fugir, però feia una calor insuportable...

-Això sí, hi fa molta calor en aquella sala, i quan està repleta de gent, encara en fa molta més.

-No se comprèn com es nostre Ajuntament, que ara té molts de doblers, i en gasta tants, no ha posat aire condicionat.

-Per ventura qualche dia se decideix i el posa.

-Si no és engany, no ho sé, perquè entre es canvi de consistori per ses properes eleccions municipals, i es programa de restriccions econòmiques anunciades per Solchaga, la cosa se complicarà molt.

-I què hi haurà de bo, a ses Fires d'Enguany?

-Homo!, de bo, tot, perquè Ses Fires de Llucmajor, són sagrades!

-Bé, però hi deu haver coses que t'hauran cridat més s'atenció...

-Naturalment que sí, com a tu.

-Sí, hi ha aquesta exposició de n'Aina Mir, que sembla que li han donat molta importància.

-Un poc massa, perquè no sé si els altres pintors se

Unes Fires de pinyol vermell

sentiran un poc picats.

-Sobretot en Manresa, que no se llepa es dits.

-Aquesta nit de Rock, a sa plaça, per S'Estalella, que ara està de moda, també és un acte d'es qual se n'ha parlat molt.

-Però tenc por que no pagui es plats romputs es nou jardí de Can Mataró, perquè es joves d'ara, quan s'entusiasmen amb sa música rockera, són com es cavalls d'Atila que, per allà on passaven, no hi tornava a créixer s'herba.

-Bona la farien si ara espenyaven sa gespa, així com la té de gelosa es nostro jardiner municipal...

-Sí, aquest sí que se mereix una medalla...!

-També crec que serà molt interessant sa conferència de s'enginyer agrícola, Jaume Galmés, sobre explotacions ovines, ara que hi ha crisi a foravila.

-Però no crec que als joves els interessi això més que es rock.

-També hi ha una exposició de fotografies de Toni Catany, que no té desperdici.

-Sí, crec que s'exposició d'aquest retratista llucmajorer, mundialment conegut, serà molt celebrada.

-Pens que enguany serà novetat aquest trenet «Cala Figuera Exprés» que anirà voltant es poble.

-Homo, jo m'hi apuntaré, a aquesta passejada!

-Es nou cor Mixte de Llucmajor també se voldrà lluir per primera vegada...

-I no hi ha més?

-Com res més? Molt més! Hi ha més que mai. Perquè encara deixam tots es actes esportius i d'esplais per al.lots i també ses exposicions de pintura, conferències i una trobada de motos antigues i fins i tot un vol en globus...

-Idò digues que seran unes fires de pinyol vermell...!

Un que escoltava

**ESPORTS
LLOMPART**

Espardenyeria

GRAN VARIETAT
D' ESPARDENYES,
PRENDES ESPORTIVES
I ARTICLES DE PESCA

C/. Estrella, 21
Tel. 66 05 78
LLUCMAJOR

COLORINS

MODA
INFANTIL

C/. D'es Vall, 107

66 27 26

LLUCMAJOR - MALLORCA

Clio

RENAULT Clio

MATERIA VIVA.

BONES FESTES

RENAULT

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 - 66 00 41 - Lluçmajor
BARTOLOME JAUME NADAL S.A. Exposició a S'Arenal: C. Sant Cristòfol, 5 - Tel. 26 00 01

Cartes al Director

Glosa a Ses Escoles

Vos agrairé, si vos pareix bé, que publiqueu aquesta glosa a sa vostra revista. Moltes gràcies.

Quan pas per ses escoles
d'es meu poble, Llucmajor
record llunyanes coses
i sent un punt de tristor.
Feren ses primeres roses
quan regava, aquests rosers
i pens en aquelles hores
que no tornaran mai més.
Es meus ulls jo he tancat
i m'he vist per un moment
amb llibres davall es braç
a dins es pati corrent.
Passant per davant elles
vells records me fan sentir
ses seves grans finestres
i es seu hermós jardí.
Entre jocs i entre llibres
a dins elles me vaig formar
aquí vaig viure uns dies
que mai podré oblidar.
Han volat tots aquells arys
es temps fa molta via,
ja tenen es cabells blancs
es bons mestres que tenia.
En tots ells també he pensat
són part de sa meva vida,
un és Don Miquel Monserrat
s'altre Don Pedro Urbina,
i amb tristor he recordat
Don Toni Salvà, al cel sia.

Miquel Monserrat Clar

Per unes declaracions fetes al
periòdic «Ultima Hora» el 10-8-90

Sa barraca de Roter

Pot tenir-se l'opinió,
que s'ha de respectar bé,
si posà a Ca'n Mataró
sa barraca de roter.

Estiga a on estiga
sa barracar, ¡per favor!,
el lloc on està millor
és a prop de sa garriga.

Allà dins el seu entorn
un a l'altre se refila,
però dur-la dins la vila

li seria un bon trastorn.

Allà campa ben airosa
entre rostolls i pinar,
allà sembla inclús, hermosa
i és el lloc on ha d'estar.

Si pel temps tant s'ha envellida
i resta tota esfondrada
al seu lloc, ben restaurada,
donem-li una millor vida.

Si la seva antiga traça
és record d'un bell passat,

això no li és cap pecat
per posar-la enmig de plaça.

Cada cosa en el seu temps,
cada cosa en el seu lloc,
ni enfora ni a prop
tenguem-ho i tots contents.

No sia que algun roter
se'n vengui amb l'antiga arada
i mos foti una llaurada
al jardí que llu tan bé.
Un que té llaurera

**ELEMENTS
DECORATIUS
FACTORS DECISIUS**

Nosaltres sabem bé
que la decoració, la persona-
lització de la seva llar, és el
resultat d'una tasca conjunta: espai,
mitjans, formes i productes diversos. Ele-
ments decoratius que donen forma i vida ex-
clusiva al seu entorn familiar.

S'ho imagina sense rajoles?
Es clar, són factors decisius!
Completi la seva decoració a PREFAMA

PREFAMA

<p>• PALMA DE MALLORCA</p> <p>Exposició: Avinguda de la Pau, 34. Tel. 71.34.05. 71.34.06</p>	<p>Magnum Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p> <p>Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p> <p>Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p>	<p>• LLUCMAJOR</p> <p>Obres d'Art, Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p> <p>Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p>	<p>• S'ARENAL</p> <p>Magnum Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p> <p>Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p>	<p>• CALA D'OR</p> <p>Magnum Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p> <p>Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p>	<p>• PORRERES</p> <p>Magnum Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p> <p>Exposició: Plaça del Centre Social, 4. Tel. 21.40.34</p>
--	---	---	---	--	---

25è Aniversari de la cridada a files de la quinta del 1965

Quan complírem els 21 anys, o sia, el 1965, ens posàrem en caixa per celebrar aquest esdeveniment. Organitzàrem un ball, com era costum, al carrer del Grup Escolar. Les orquestres que sonaren foren SIS SOM i BAHIA. Després es va fer un dinar de companyonia al restaurant CAN FELIU de s'Estanyol.

Els qui no érem fills de viuda o de pares seixantins, uns voluntaris i els altres forçosos, vàrem anar a fer

el servici.

Passaren els dies, passaren els anys i un bon dia ens varen convidar a assistir a una reunió per organitzar una trobada de quintos. De tots els qui estaven avisats, només hi assistírem jo i el meu bon amic de fatigues Joan Ramon. Això era l'any 1985.

Amb motiu de complir-se aquell any el 20è aniversari de la nostra diada de quintos, vàrem pensar reu-

nir-los a tots. Per això es va treure una relació de l'allistament, que encara conserv, on figuren els domicilis que tenien l'any que ens quintàrem, i ens decidírem a actualitzar-los. Vàrem fer tot el que vàrem saber per trobar els domicilis actuals, i en trobàrem molts, però no tots.

Era el diumenge 24 de novembre del mateix any quan ens reunírem en un dinar de companyonia, al restaurant GRAN VIA de Lluçmajor, amb l'assistència de 43 companys. Vull destacar que va ser entre nosaltres l'amic Salvador Fuster González, al qual no coneixia ningú.

L'any 1986 també ens reunírem en un dinar, el diumenge 26 d'octubre, al mateix restaurant, amb l'assistència de 36 companys. Comptàrem en aquesta ocasió amb la grata presència del nostre amic Vicenç Ferretjans Tomàs, el qual es desplaçà des de Barcelona per assistir a aquesta trobada. Ha continuant venint-hi els anys següents.

Quina alegria més gran vaig tenir de les dues cartes que m'enviaren els companys Pere Moragues Càffaro, resident a Madrid, i Gori Noguera Jaume, resident a la Pobla de Segur, a Lleida.

L'any 1987, amb motiu de celebrar el 22è aniversari de la nostra diada de quintos, ens reunírem en un sopar el divendres 30 d'octubre al restaurant del CLUB NÀUTIC de s'Estanyol, al qual assistiren 46 companys. Vàrem gaudir de la companyia de Mariano Rosselló Cabanes, metge.

El 1988, 23è aniversari, celebràrem el sopar al CLUB NÀUTIC de s'Arenal, on acudiren 41 persones, entre les quals hem de destacar Gori Noguera Jaume. Aquest es desplaçà expressament des de Lleida.

L'any 1989 era l'any del 24è aniversari. En aquesta ocasió vàrem sopar al restaurant del SANTUARI DE NOSTRA SENYORA DE GRÀCIA, el dissabte 28 d'octubre. Hi vengueren 28 companys.

Enguany, després del èxit obtin-

Boutique

Marlu

**ROBA DE JOVENTUT, DE SENYORA I DE SENYOR
DARRERES NOVETATS**

VOS DESITJAM BONES FIRES

C/. d'Es Vall, 93 - Tel. 66 05 29 (LLUCMAJOR)

guts, i amb més motiu que l'any passat, perquè es compleix el 25è aniversari, hem pensat convidat les nostres campanyes de quintes, nascudes, per tant, el 1944. Esperam haver encertat en prendre tal decisió i no haver-los donat un «chasco» gaire gros, ja que totes elles, en llegir aquest escrit, serà la primera vegada que en tendran notícia.

També vull recordar d'una manera molt especial els qui no podran ser més entre nosaltres. Ells són:

-Nicolau Taverner Sacristà, l'invàlid de Ca's Frares.

-Francesc Obrador Rigo, del qual no us puc donar dades.

-Maria Mut Ballester, que morí l'any 1946, cunyada de Joan Mora, el caixer de la Banca March.

-Honorat Font Sastre, mort l'any 1956, fill de Joan Pastera i Catalina Moiana.

-Jerònia Femenias Noguera, morta l'any 1966, filla de propietaris dels magatzems Femenias.

-Joan Antoni Navio Ruiz, que morí l'any 1986. Fou cafeter del Casino La Vila.

Per a la bona marxa d'aquest dia hem pensat fer una concentració a les 12 hores a la plaça Major de s'Arenal, per als residents en aquesta localitat. També pensam que estaria molt bé que anàssim tots a rebre els nostres companys i que facilitàssim l'assistència dels qui no tenen mitjà de transport.

Sobre les 13 hores ens dirigirem a la plaça d'Espanya de Lluçmajor per trobar-nos amb els altres companys i als voltants de les 14 hores partí-

En Pere, el cap dels caminers del nostre Ajuntament, dispositari i encarregat dels quintos que nasqueren l'any 1944

rem a dinar.

Enguany tenim previst convidat 92 companys i 117 companyes, que fan un total de 209.

Esperam l'assistència de tots, que passeu molt de gust, que trobeu bo el dinar i que no faci mal a ningú. Que el record d'aquest dia sigui un dels més bons de la vostra vida.

Pensau quant de nosaltres ens abraçarem després de molts d'anys de no veure'ns i quants ens veurem per primera vegada.

Animau-vos tots i totes, que això és un vi que entra dolcet dolcet però que fa agafar una bona trompa.

P. Puigserver.

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

JAIME LLULL RODRIGUEZ

*INSTAL·LACIONSELÈCTRIQUES

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

* INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS

Canvis de tensió
Contractació de comptadors

C/. Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 24 22 86

almacenes femenías s.a.

materials de construcció

LLUCMAJOR: Magatzem i exposició
Ronda de Migjorn, s/n - Tel. 66 07 01

S'ARENAL: Oficines, magatzem i exposició
C/. Historiador Diego Zaforteza, 3
Tels. 49 16 11 - 26 00 87
FAX: 49 15 58

PALMA: Magatzem
C/. Aragó, 139
Tels. 27 23 56 - 27 23 64

Magatzem i exposició
Pol. Son Castelló (La Victoria)
Gran Vía Asima, 1
Tels. 20 47 02 - 20 47 62
FAX: 20 69 98

Gloses i Cançons

No és encara ben segur que aquest apartat quedi com una aparició mensual fixa, emperò sí que ho és el que tenim un parell de gloses preparades de caire humorístic i que, sense seguir cap ordre determinat, procurarem que surtin a llum aquest i els propers mesos. No s'ha fet cap selecció prèvia, sols pensam que és interessant que la gent conegui aquestes composicions, algunes d'elles ja bastant populars.

Per a començar hem entregat al Sr. Sebastià Cardell un escrit de «Ses Peripècies d'un perdiuer», el qual hi ha posat un poc d'ordre perquè la versió no era gaire ben escrita, i, al final ha posat algunes notes que hem cregut oportunes de publicar donat el cas que possiblement alguns, sobretot els més joves, hi trobaran l'explicació ja desgranada i no tendran necessitat de consultar les paraules que desconeixen.

Mestre Andreu Pedregar ens conta les seves vivències com a gran aficionat a la caça de perdiu amb reclam, humorístiques i en algunes ocasions desastroses i catastròfiques. Els que coneixen aquest tipus de caça saben perfectament que aquest relat no tan sols és perfectament possible, sinó que és segurament ben cert.

El que ha recitat aquest glosat en moltes ocasions en

gran domini de la tècnica i amb les expressions humorístiques que rematen la seva actuació i la fan magistral, és sense cap dubte n'Andreu Noguera (es roget Pizà). Ell és el qui ha fet populars aquests versos i per tant ha estat un poc pensant amb ell que els hem triat per començar.

Guillem Oliver

Ses peripècies d'un perdiuer

Un perdiuer compra un poll
de vers sa Darrera Fira;
l'arregla, el cuida i el mira,
i sempre el té ben sadoll.
Per a Nadal, dins un broll,
se posa, amb bona gelada;
quan té sa perdiu penjada,
casi no gosa alenar;
ella se posa a escoltar
i no canta cap vegada.

A sa primera penjada,
no se pot dictaminar;
jo la vull tornar a provar

d'aquí a una temporada.
Un dia, dematinada,
aquí caic i aquí m'aixec,
feia un poc de vent de grec,
i vaig penjar a s'arracès;
botant, va fer un excés,
però no va badar es bec.

No vaig quedar gens content
i hi vaig tornar un altre dia,
perque duia sa mania
que s'animal va calent.
Vaig penjar prop des torrent,
perque s'esbart hi pastura;

MONSERRAT

**CONFECCIÓ, ÒPTICA,
MERCERIA, PERFUMERIA
i LLENCERIA**

Visitau la nova «boutique»

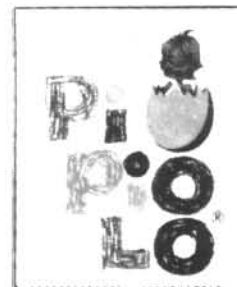
Ens trobareu a la Plaça d'Espanya, 48
Tel. 66 05 10
Vos esperam

Moda d'Infants

Clarissa

C/ Born, 9 - tel 66 29 61

LLUCMAJOR

el penj amb molta finura
i m'afic dins es parat;
es bergant quedà estirat,
però no en cantà ni una.

No vaig quedar aconhortat
i hi vaig tornar un altre dia;
pertot, pertot en sentia;
n'hi havia un empedrat.
Quan el va tenir penjat
i ses coses arreglades,
més s'havien acostades
i jo no feia un alè,
va cantar dues vegades.

Via quedat endarrer
i vaig fer una altra prova;
a dins es Camp de sa Cova,
vaig dir, avui penjaré.
Es un lloc molt perdiuer
i està sembrat de ciurons;
si canta dues cançons,
per força, n'hi he de matar;
i ella, de tant de botar,
s'arrancà ets esperons.

Vaig partir tot enfadat,

xerrant tot sol pes camí;
tot d'una que arrib aquí,
la vaig matar d'un esclat.
Li vaig dir tot enfadat:
«No menjaràs pus bessons».
Hi cantes dues cançons
i en veure-les borineges?
Si tu amb mi jugateges,
hi perdràs ses messions.

Ara no vaig de punyetes;
perque estic que faig es tro,
he comprat un reclam bo
i n'he pagat dos mil pessetes.
Si toca ses castanyetes,
tal com m'han assegurat,
en estar dins es parat,
de gust, me causarà sa bava;
diré: «Això necessitava
i amb doblers ho he trobat».

Ja només fris de provar
un dia aquesta espaseta.
Es senyor de sa Caseta
m'ha dit que hi podria anar.
Esper que en arribar allà

s'esclatarà de cantera,
i tot d'una a sa vorera
de sa Torre penjaré;
sa caçada que hi faré,
crec que serà de primera.

S'horabaixa, ben prestet,
ja vaig esser an es parat;
quan el vaig tenir arreglat,
vaig penjar a un ullastret.
Va cantar un pic, baixet,
davant ella contestaren;
dues de bé se'n posaren,
tot d'una vaig desperar;
plomes hi varen deixar,
però elles se n'anaren.

Quedàrem fins lo endemà
per fer una altra penjada.
Me pos dins una camada (5)
i a un revell vaig penjar.
Ella se posà a cantar
i per tot en sentigué;
sabeu que ho feia de bé...!
Va durar més de mitja hora
i, quan les tengué a devora,
li va pegar s'esperver.

SA PERXA, S.A.

CARNISSERIA
FÀBRICA D'EMBOTITS

SOBRASSADA, CAMAIOT,
BOTIFARRA, BOTIFARRONS,
SALSITXA FRESCA, PINXOS, etc.

Avd. Carles V, s/n - Lluçmajor (Tel. 66 20 64)
Avda. Mediterráneo, 28 - S'ESTANYOL

BITLLETS D'AVIÓ
amb reserva i
confirmació
immediata a
través del nou
equip
informatitzat

Aquest servei el trobareu a "Viatges XALOKI"
sense cap tipus de suplement sobre el
preu oficial

C/. Maria Antònia Salvà, 38 - Tels. 26 74 50 - 54 - 58
S'ARENAL

I, posat que érem allà,
jo vaig penjar s'horabaixa;
encara seguí sa ratxa;
sa mala sort no em deixà.
tot d'una que ella cantà,
me vaig pensar veure pèl, (sic)
estava amb molt de recel
i les sent no molt enfora;
quan les tengué a devora,
s'hi va enfilat un mostel.

He gastat molts de doblers
i encara no m'he estrenat;
pareix que tot s'ha pactat
per fer-ho anar a s'enrevés:
Un pic causa s'esperver
i un pic per una altra cosa,
veig ben clar que el qui se posa
a caçador de reclam,

ben prest, li entra sa fam
i a ca seva fa nosa.

No vaig quedar convençut
i, un dia a s'Allapassa,
la vaig penjar s'horabaixa
a un ullastre ramut.
Dins es parat, assegut

encara a penes no estava,
i ella ja li donava
curritxant i esclafint;
en vaig veure més de vint,
però no les arribava.

S'altra dia, dematí
encara es sol no sortia,
i ja penjat el tenia
devora so i albertí.
Tot d'una que va partir
en vénen onze volant;
quan les va tenir davant,
no va voler curritxar;
se va posar a escainar
i pareixia un elefant. (sic)

Avui, amb vent de Llevant,
he penjat dins sa Creueta;
tot d'una una femelleta
ha venguda potonant. (6)
Però, en es mateix instant,
canta una lloca, darrera,
i ell, com una fiera,
se posa a borinejar;
no els ha volgudes cridar (sic)
emperò, de cap manera.

Jo per mi va massa fort; (7)
tot d'una ho fa de primera
i en tenir-les a darrera
lo que fa no té conhort.
Sabeu que m'hi cau de tort!
De tant que gisca i esqueina,
tenc por que no em surti una eina (8)
si segueix fent lo que fa;
si jo no n'hi puc matar,
és perdut que faci feina.

Li donaré bolcador
una quinzena de dies
i perdrà ses energies:
pentura ho farà millor.
Sabeu que fa de colló
agafar un frare i un altre... (9)
los tenc damunt sa cambralta, (10)
però no n'hi caben més;
lo més fotut que, es doblers
que en vagi pagar, me fan falta.

Jo trob que li ha provat
s'estar dins es bolcador.
Me canta qualche cançó
amb molta tranquil·lidat.
Ja me tenia apurat

El proper dimarts dia 23 d'octubre a Lluçmajor

La Exposición rodante más
Avanzada del
Mundo

expert

ELECTRICA

Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR. SERVEI MUNICIPAL D'AIGÜES

**MOLTS ANYS
I BONES FESTES
1990
LLUCMAJOR**

SOSEGUR

Bisbe Roig, 4 - Tel. 66 03 12

SERVICIO

**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.A.**

Carretera Arenal, s/n. - Tel. 66 02 34
Llucmajor
(EDIFICIO SEAT)

Es complau en oferir-vos els seus serveis de venda, reparació i recanvis de:

MOTOCICLETES: **YAMAHA, VESPA, DERBI APRILIA**

CICLOMOTORS: **DERBI, VESPINO, PUCH, MOBILETTE, RIEJU, PEUGEOT**

BICICLETES: **G.A.C., DERBI, BH, ORBEA**

CICLOMOTOR

**GRAN
NOVETAT**

JOG

YAMAHA

DES DELS 14 ANYS

El Pregó de Fires ha estat un èxit. La sala plena i el pregoner s'ha lluit. Però com cada any, els qui han tengut la desgràcia d'arribar d'hora i caber-hi, igual com el pregoner i la taula presidencial, han suat fins i tot per les reculeres.

Es mal d'entendre que mentre que a algunes dependències d'alguns polítics hi ha aire condicionat, quan l'aire ha de ser per al poble que és el qui paga, ni n'hi hagi encara a la Sala d'Actes.

Si això de condicionar una sala d'actes culturals i polítics fos tan rendible políticament como ho és fer un camp d'esports o amollar coets, és ben segur que cada any per Sant Miquel, al pregó hi aniríem amb l'abric.

Ja no ens privam de res! Fins i tot posen bombes a l'Ajuntament.

-No serà tant, mussolet, devia ser qualche graciós que volia celebrar Ses Fires abans d'hora.

-Graciós! Våtua el món, jo diria que era un terrorista.

-«Vale tio», no te passis. Tu, des de que en Saddam Hussein ha armat això del Golf, només somnies en tancs, bombes i canons.

-No vaig de bromes, falconet. Tanta sort l'olor de secorrim de la metxa que si el paquet arriba a explotar, vaja un cacuet que hagués pegat!

-La Policia no va bandar gens i, amb una poalada d'aigua, adéu bomba.

-Idò sí que són molt llests els nostres policies i això que encara no s'han especialitzat per desactivar explosius. Però, si era tan gros com dius, convendria que els matriculassin a un proper curset. Cal estar preparats per qualsevol cosa.

Si hem dit de celebrar Ses Fires abans d'hora, el Plenari de la bomba sí que va ser una fermança primerenca per a S'Arenal. Quasi 500 milions de pessetes per obres de millora de la infraestructura turística i també quasi totes començaran aquest hivern.

I això que en Rabasco sempre diu que l'Ajuntament de Llucmajor no pensa en S'Arenal. Si hi arriba a pensar un poc més, deixa els llucmajorsers amb la boca ba-

dada; així i tot hi ha per sentir-se gelosos d'aquesta milionària inversió a la zona turística, si no fos que el Govern ha donat els milions perquè justament es tractava d'això.

Ha arribat l'hora de Ses Fires: exposicions, conferències, mostres, concerts, vetlades rockeres, de tot i molt en el programa d'actes, quasi quasi sense cap dia lliure voltant la «Darrera Fira».

Si durant l'any els actes culturals són més pausats, ara toca tot un panxó i és que els llucmajorsers ja hi estam avesats i com el programa de TVE, «Un dia és un dia», cal dir que «Ses Fires són Ses Fires». Però això sí, encara no hi ha «striptease» final com a l'espai d'Angel Casas.

Ocultos», amb el seu «Pa amb oli nacional» i «Murder in the barn» amb «Al sur de la carretera de Manacor» ompliren la plaça d'Espanya. Tota una manifestació popular més contra els projectes de GESA i en defensa de la conservació de S'Estalella.

Tanta sort que a la companyia elèctrica no li passà pel cap aturar el corrent una estona. Els mals pensats ja deien que el dia de Sant Miquel es produiria qualche error en Es Murterar, i és que GESA sembla que duu la bruta i, des de que li fan contrari amb tot això de S'Estalella, les maquinotes d'Alcudia no van molt llatines.

Dies passats, tots els veïns i moradors de Sa Penya vàrem tenir festa grossa i sarau per llarg. Vàrem ser testimonis i convidats al casament de na Joana Font i d'en Miquel Janer. El mussolet feia de mestre de cerimònies i, si vos recordau, quan ja acabava el sopar, es va sentir una piuladissa damunt el penyal: érem l'òliba, el falcó, el mussolet i companyia que desitjàvem enhorabona i molta felicitat als nuvis.

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:

De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
i els dissabtes de 9 a 19

C/. Orient, 8

Tels. 66 20 08 - 66 11 12

LLUCMAJOR

Bernat Vidal i Àngela Thomàs, dues vides dedicades a la solidaritat

El febrer del 1982, quan feia un any que en Bernat Vidal havia mort a Madrid, el seu amic, en Jaume Oliver li escrivia a les planes de la nostra publicació una carta oberta, on deixava constància dels valors humans d'aquest llucmajorer, gran lluitador per la llibertat i la democràcia. Entre altres coses la carta deia que molts pocs havien mesurat com calia la persona de Bernat Vidal, perquè sobretot per als més joves era un desconegut.

Avui creim que és de justícia reflexionar un poc sobre aquest personatge i per això hem cregut oportú de parlar amb n'Àngela Thomàs, la seva esposa i companya en el camí de la lluita per la llibertat.

N'Àngela Thomàs Andreu va néixer a Palma i és funcionària de la Seguretat Social. Als 19 anys va entrar al Mutualis-

me Laboral i des de llavors ha treballat, segons les circumstàncies, a Palma, a Madrid i al Sàhara.

El 1975 va guanyar unes oposicions de Tècnica de la Seguretat Social a Madrid, on va residir fins el 1984, quan va venir destinada com a directora del Centre de Minusvàlids de Palma depenent de la Direcció Provincial d'INSERSO.

Des de fa pocs dies és la Directora Provincial del Ministeri de Turisme, Transports i comunicacions, però possiblement firmarà un contracte amb l'OIT (Organització Internacional de Treball) per anar-se'n a treballar tres anys a Costa Rica.

Una mica emocionada per l'impacte de poder treballar a Centre Amèrica i sobretot per haver de reviuir la seva vida amb en Bernat comença a contar-nos tota la història.

-Qui era en Bernat?

-En Bernat Vidal i Garcias va néixer a Lluçmajor el novembre del 1934. Sa mare era na Catalina de Can Galineta i son Pare, en Joan Misser, el cap dels caminers. Va estudiar al Col·legi Sant Bonaventura i per a ell va tenir molta importància el famós Pare Caldentey, perquè en Bernat quan tenia 14 anys es va plantejar de deixar els estudis per ajudar la seva família, per això tot l'estiu va fer feina a una fàbrica de sabates i quan havia de començar el curs i el Pare Caldentey va veure que en Bernat no es matriculava va anar a cercar-lo a ca seva perquè trobava que era prou intel·ligent i havia d'acabar el batxiller.

Sempre va agrair molt el gest del Pare Caldentey, així com el gest dels seus concos Miquel i Sebastià, germans de sa mare, perquè ells li fomentaren el gust per la lectura. Ells havien llegit molt i li deixaven novel·les franceses, russes... Quan va anar a l'Acadèmia es va trobar amb companys provinents de famílies d'alt nivell cultural però que no havien llegit tant com ell.

Sempre bravejava de venir d'una família humil, la qual pintura no tenia una gran cultura però sabia coses del camp, de les estacions... Deia que a un poble s'aprenia molt de la vida, de la natura... Li hauria agradat que els nins haguessin viscut a un poble, per això els duia sovint als càmpings, per contrarestar la vida de la ciutat.

Disfrutava de ser llucmajorer, sempre procurava que les vacances coincidissin amb el dia de Santa Cànida, per anar a plaça i comentar com anaven les ametles. Li hauria agradat poder anar a aca-

En Bernat Vidal amb l'agrupació de Tropes Nòmades d'Smara (1962).

bar els seus dies a S'Estanyol i sempre m'havia dit que si es moria volia ser enterrat a Lluçmajor, prop de les olors de ca seva.

-Per què va decidir ser militar?

-Ell havia entès que només podia estudiar la carrera de militar perquè amb els escassos mitjans que tenien els hauria resultat molt costós estudiar una altra carrera.

Son pare sabia que si en Bernat feia la mili voluntari l'exèrcit li pagaria l'equip

per anar a estudiar de militar a Saragossa (els coberts de plata, els llançols...) i ell va decidir d'anar tres anys a l'Acadèmia Cisneros per preparar-se i així als 19 va ingressar a l'Acadèmia Militar, d'on va sortir Tinent el 1957, després va elegir l'arma d'Enginyers i per això va anar a l'Acadèmia de Burgos fins el 1959.

ANAR VOLUNTARI AL SÀHARA ERA SÍMPTOMA DE VOLER SER

UN BON MILITAR

-Com va ser que va anar al Sàhara?

-Quan va acabar la carrera va demanar per anar voluntari al Sàhara perquè dins l'exèrcit hi havia la tradició que els més valents eren africanistes, per tant començar per un destí al Sàhara era honorós i era un bon símptoma de voler ser un bon militar.

El primer destí va esser a l'Agrupació de Tropes Nòmades d'Smara. Es tractava d'un exèrcit professional, amb soldats mercenaris saharians, els quals cobraven un sou per ésser soldats. Hi va estar dos anys, fins el 1962.

-I què va descobrir al desert?

-La primera impressió va ser quan un capità espanyol, un tal Lara, li va dir que no havia de donar lliçons a la gent del desert, perquè aquesta gent feia segles que vivien al desert, sinó que havia d'aprendre d'ells.

En Bernat tenia la seu a Smara però vivia al desert amb els saharians. Anaven amb camions i land-rovers a vigilar les fronteres, a obrir pistes de carreteres, a acompanyar gent que feia prospeccions de petroli...

El desert estava ple de frigs, agrupacions de jaimes (tendes on habitaven els saharians) i quan s'aturaven a les jaimes els habitants els donaven llet o aigua perquè aquesta era la manera tradicional de rebre un viatger, també els deixaven romandre. Li ensenyaven a viure, a entendre una nova filosofia de la vida, la del poble saharià.

Per explicar com era aquest poble sempre parlava d'anècdotes, com la d'una vegada que es trobaren pel desert amb una dona molt preocupada perquè tenia una filla molt malalta i malgrat que li havien posat totes les medicines tradicionals a base d'herbes no li baixava la febre, fins que en Bernat li va posar una injecció de penicil·lina. Com a agraïment aquella dona els va convidar a dinar i va matar una cabra, la cabra que proporcionava la llet a aquella nina, cosa que en Bernat va saber a 50 Km. lluny de la haima, i quan ho va saber se'n va anar a Smara a comprar una cabra que donàs llet i la va dur a aquella dona.

A Smara tenien una dona de neteja molt guapa i tots els militars li feien bromes però en Bernat la respectava molt (ella sempre deia que el Tinent Vidal era el seu germà) i un dia, quan en Bernat va tenir una grip molt fort i va estar tres dies inconscient, aquesta dona (na Fatma) no es va moure de la catifa, devora d'ell perquè li posava draps d'aigua al cap per baixar-li la febre.

En una altra ocasió ell i una patrulla varen tenir un enfrontament a tirs amb bandolers marroquins i quan en Bernat es va posar dret per disparar l'assistent Mohamed Alí li va pegar un cop i el va fer caure, mentrestant les bales li passaven per damunt.

Tot això ho contava per demostrar que el poble saharià era una gent generosa i hospitalària.

EN BERNAT ERA UN JOVE MOLT INTERESSANT I MOLT VITAL

-Quan i com vos coneguéreu?

-Des del 1959 jo treballava al Mutualisme Laboral però havia decidit d'estudiar profundament la idea de fer-me missionera secular de Can Tàpera, per això me n'havia anat a Madrid, on aquestes misioneres tenien la Casa de Formació, però el primer dia que vaig arribar a Madrid vaig conèixer en Bernat i immediatament vaig començar a tenir dubtes. Ell havia tornat del Sàhara destinat a l'Agrupació de Movilització i pràctiques de Ferrocarrils i quan jo el vaig conèixer em vaig enamorar repentinament.

En Bernat era un jove apasionant, interessantíssim, amb molta vitalitat... ell immediatament es volia casar amb jo i jo ho volia pensar; de fet al cap d'un mes li vaig dir que estava disposta a casar-me i ens casàrem al cap d'un any, perquè jo em vaig posar malalta.

-I on vàreu viure?

-Vàrem viure un any a Madrid i a

l'estiu destinaren en Bernat a les Milícies Universitàries a La Granja, on havia de donar classes als universitaris. Va ser molt impactant passar dels soldats saharians als estudiants d'enginyeria i d'arquitectura, amb els quals tenia llargues converses, discutia amb ells, els deia que a més d'aprendre a ser militars havien de reflexionar sobre la seva vida. La dialèctica amb la gent jove l'apassionava.

Quan feia un any que vivíem a Madrid i jo no havia aconseguit el trasllat de la meua feina, ell un dia em va dir que li havien concedit un trasllat a Palma a finals del 1964, on hi estàrem fins el 1972 i on hi naixeren els meus fills i filles.

Ell va estar a l'Agrupació Mixta d'Enginyers de Balears però l'estiu del 1965 l'enviaren de professor a Castillejos, a l'Escola de Milícies Universitàries, on va tenir com a capità de la companyia un home molt impactant, en Juli Busquets.

A CASTILLEJOS ES VA TROBAR AMB GENT DE LA «CEBA» CATALANA

-Qui era en Juli Busquets?

-En Juli Busquets, ara és un diputat de PSOE, llavors era un militar molt conegut, era catedràtic de Sociologia i donava classes a la Universitat de Barcelona. En Bernat havia tengut un procés personal religiós cap a la comunitat de base i es va trobar amb un militar que l'entenia i amb el qual parlava de les

En Bernat, l'època que va ser detingut (1974).

lectures en comú, i de tot el que era el procés dels nous cristians i de la situació política espanyola a la dictadura.

Castillejos va ser impactant també perquè es va trobar amb alumnes interessants, com en Joan Manuel Serrat, aleshores estudiant d'enginyer agrònom. Es va trobar amb gent de la Nova Cançó, amb gent de la «ceba» catalana, gent que defensava la llengua catalana.

N'Àngela Thomàs a l'actualitat.

A l'exèrcit tots havien de parlar el castellà però en Bernat i en Juli Busquets permetien que a la seva companyia es parlàs el català, ambdós permetien també que l'assistència dels soldats a missa fos voluntària... tot això dins un exèrcit franquista eren gests molts forts i li provocaren enfrontaments amb el comandant, sobretot quan un sergent va pegar una bufetada a un soldat i en Bernat va arrestar el sergent i li va dir que això no era un acte d'un bon militar.

-I com va encaixar l'evolució personal d'en Bernat amb la vida militar illenca?

-L'arribada a Palma va coincidir amb la nostra descoberta dels poetes del 27, d'en P. Neruda... tots influïren en Bernat i ell també va començar a escriure poemes, uns poemes que en Llorenç Capellà (aleshores un soldat seu) li corregia.

En definitiva en Bernat vivia per un costat la seva filosofia de la vida i el seu procés cap a una democràcia, en contradicció amb la seva vida dins un exèrcit reaccionari.

Va tenir molts d'enfrontaments perquè quan va descobrir que molts de soldats construïen xalets als seus comandants ho va denunciar públicament i va tenir una enganxada molt forta amb els comandants.

Un gran amic seu, en Pepe Altozano li deia que era un defensor de «causes perdudes», però mentrestant defensava els drets dels soldats, organitzava conferències sobre sexualitat, sobre cultura de Mallorca... perquè els soldats aprofitassin el temps.

La seva fita era la de democratitzar l'exèrcit d'en Franco. Veia que els militars ascendien molt tard perquè hi havia una cúpula molt grossa degut a la guerra i per altra banda veia també que una sèrie de drets fonamentals de totes les persones no es complien dins l'exèrcit.

Mentres profunditzava totes aquestes idees i mitjançant en Juli Busquets havia conegut un grup de militars que pensaven com ell.

A L'ACADÈMIA D'ESTAT MAJOR EL TRACTAREN INJUSTAMENT

-Quan va ingressar a l'Estat Major?

-El 1971, quan va morir son pare, s'havia plantejat d'ingressar a l'Acadèmia d'Estat Major, per ésser més profundament militar. Ja que havia elegit aquesta carrera d'una manera fortuïta ara sentia la necessitat d'aprofundir i a més a partir de l'Estat Major tendria possibilitats d'ascendir de general i d'a-

conseguir destins a l'estranger.

El 1972 tornàrem a Madrid i en Bernat va ingressar a l'Acadèmia d'Estat Major. El primer any va aprovar amb bones notes, però el segon any va començar a tenir dificultats i a finals del 1973, quan anava a sortir diplomadament de l'Acadèmia i li digueren que era per raons d'estudis, perquè havia suspès una assignatura, i ell sabia que això no era cert i va protestar amb un contenciós, però el suprem el va fer desistir. Aquesta va ser la represàlia més dura de tota la seva vida.

Possiblement els enfrontaments amb els comandants a Palma foren la causa d'un seguiment sobre la persona i la família d'en Bernat. D'aquest seguiment pogueren comprovar que la majoria dels meus onze germans eren del Partit Comunista a la clandestinitat, el qual lluitava per la democràcia i era el més antifranquista.

EL PAS DE LA DICTADURA A LA DEMOCRÀTICA HAURIA ESTAT MÉS DIFÍCIL SENSE LA UMD

-Què era la UMD?

-Era un grup de militars, els quals es reuniren per democratitzar l'exèrcit.

El 1974 es varen plantejar de crear la UMD (Unió Militar Democràtica), amb un ideari de deu apartats, on es reivindicaven aspectes com que l'exèrcit havia d'estar al servei del poble, que els drets de les persones havien de ser respectats... Varen tenir entrevistes clandestines amb els líders de l'oposició: en Felipe González, en Frag Iribarne, en Ruiz Giménez, en Santiago Carrillo...

El cas és que la transició de la dictadura a la democràcia hauria estat més difícil sense la UMD, si no hi hagués hagut unes contradiccions clares dins l'exèrcit. Abans l'exèrcit era monolític i ara començava a tenir unes contradiccions internes.

Al llarg de tota la història de la UMD es va parlar de 250 oficials, i en total d'un milenar de militars. Això era una xifra molt important i per tant la cúpula de l'exèrcit no se podia fiar de tots els militars i de fet en el 23 F es va demostrar que si es donava una ordre de cop d'Estat alguns no la volien complir.

-Quines represàlies vàreu tenir per ser de la UMD?

-Els mateixos dies que s'havia fundat la UMD, s'havia col·locat una bomba a la cafeteria Rolando del carrer Correus i amb l'explosió moriren 13 civils i algun policia.

El setembre del 1974 vàrem sentir per

la ràdio que havien detengut uns amics nostres i que els relacionaven amb la bomba del carrer Correus. Nosaltres no ens ho creguérem de cap manera però ens alarmàrem molt i a la nit vengueren a ca nostra 9 policies amb un comissari per registrar-nos per tot, amb una ordre de registre del jutge militar que duia el cas de la cafeteria Rolando.

A la una de la matinada li digueren a en Bernat que tenien una ordre de detenció. Eren comissaris de la Direcció General de Policia social i en Bernat es va negar a ser detengut, perquè pel fur militar no el podien detenir policies civils, sinó militars i a més, més antics que ells o de major graduació. Varen tenir una discussió terrible i en Bernat va dir que per demostrar la seva bona voluntat es vestiria, però que no se n'aniria fins que venguessin els militars. Llavors els policies telefonaren al Govern Militar i va venir un comandant (ell era capità), també vengueren tres jeeps de PM amb metralletes i se l'endugueren pres.

De ca nostra se'n dugueren cintes de música xilena, cintes de música catalana, una targeta d'en Juli Busquets, on deia que li presentava dos militars «de tota confiança» i un llibre sobre els maquis que m'havia deixat un company d'oficina.

No trobaren l'ideari de la UMD, discutit recentment, perquè en Bernat quan va veure que havien detengut aquells amics nostres l'havia amagat. Si l'arriben a trobar li hauria caigut una condemna de molts anys, perquè aquest ideari era la prova evident que els militars s'organitzaven.

A en Bernat se l'endugueren a Carabanchel, amb l'excusa que la presó militar d'Alcalà d'Henares s'havia cremat. A Carabanchel li llevaren la guerrera i hi va estar tres dies. Jo vaig haver de fer passes perquè el traiguessin de Carabanchel amb en Pepe Altozano (l'únic amic que em va voler ajudar, tots els demés em posaren excuses) anàrem a parlar amb el capità general, amb l'auditor de guerra, amb el fiscal del tribunal superior de Justícia de l'exèrcit, amb el jutge... i aconseguírem que en Bernat passàs a una cel·la al quarter Saboya de Leganés, on jo el podia visitar.

Al cap de sis dies l'hagueren d'amollir, perquè la llei deia que si als cinc dies no hi havia hagut procés l'havien de posar en llibertat. El jutge va dir que no hi havia cap càrrec, que no diguéssim a ningú que havia estat pres i que se n'anàs a fer feina.

Quan en Bernat se'n va anar al seu quarter el coronel no el va voler, li va

dir que se n'anàs a ca seva i que anàs a cobrar la nòmina, la qual cosa el va desesperar molt i per això es va dedicar a anar a tots els quaters on coneixia militars, per explicar-los que havia estat detengut, tal com ho havia publicat el diari «Informaciones» i llavors el ministre d'Interior ho havia negat.

Va estar dos mesos sense poder anar al seu quarter i finalment va demanar una audiència al seu general, en Milans del Bosch (l'autor del 23 F), el qual li va dir que li havien perdut la confiança, que entengués que no es fiaven d'ell i que el destinarien fora de Madrid, concretament al Sàhara.

-I li va parèixer bé això de tornar al Sàhara?

-Li va encantar i a mi també, inmedia-

tament vaig demanar trasllat de la feina i els nins s'entusiasmaren perquè així podrien anar a conèixer el lloc del qual son pare els havia parlat tota la vida. L'enviaren al batalló d'Enginyers de l'Aaiun.

EL MINISTRE DE L'EXÈRCIT VA DIR QUE EN BERNAT ERA UN GRAN PROFESSIONAL

-Com va anar l'arribada a l'Aaiun?

-L'arribada va ser preciosa perquè en Bernat teòricament hi anava castigat, però el coronel Araburu Topete, el qui després seria el Director General de la Guàrdia Civil, va dir que al seu quarter no hi anava ningú castigat; el coronel

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.A.**

Cra. S'Arenal s/n - Tel. 66 02 34

Tu otra forma
de moverte

**GOLF
Stream**

La personalidad Golf, con carácter joven

Cada kilómetro, sabrás lo que es conducir un Golf

Ponte a los mandos de un equipamiento de altura

Entra en el Club de los que tienen algo en lo que confiar

Desde 1.475.000 pts*

Serie limitada
**GOLF
Stream**

* IVA y transporte incluidos

havia demanat explicacions al Ministre de l'Exèrcit i el Ministre li havia dit que en Bernat era un gran professional.

N'Araburu va ordenar que una comitiva anàs a rebre en Bernat a l'aeroport i va comunicar als oficials que tenia unes referències immillorables d'en Bernat. El cas va ser que el coronel tenia un comandant bastant inepte i des del primer moment es va fiar totalment d'en Bernat, sempre se'l va endur d'ajudant.

Per altra banda, quan els antics soldats d'en Bernat, com en Zelama, varen saber que havia tornat vengueren d'Smara per veure'l i dur-li obsequis.

-Per què els saharians estimaven tant en Bernat?

-Quan vàrem arribar a l'Aaiun, l'any 1974 vàrem viure un moment apasionant, quan l'ONU deia que s'havia de donar l'autodeterminació al poble saharià. De fet hi havia una guerrilla del Front Polisario contra Espanya des del 1973, per això era vital per a aquesta gent de tenir amics dins l'exèrcit espanyol. Nosaltres teníem amics i sempre demanaven coses a en Bernat, a veure si creia que els donarien l'autodeterminació... i ell els explicava les notícies que tenien els militars, les quals eren totalment contradictòries.

En una ocasió, pocs dies abans de la retirada d'Espanya, a en Bernat li manaren que tancàs amb un reixat de filferro els barris saharians perquè ningú no pogués sortir ni a beure, ni a cercar benzina; ell havia de començar aquesta feina a les sis del matí i el vespre anterior va dir als seus amics que els tancaríen, que fessin el que poguessin... Evidentment tots anaren a cercar aigua i alguns dirigents pogueren fugir.

Per això estimaven tant en Bernat.

L'ONU VA VEURE QUE EL SÀHARA TENIA DRET A L'AUTODETERMINACIÓ

-Què més passava al Sàhara els darrers anys de l'ocupació espanyola?

-El maig del 1975 va arribar a l'Aaiun una comissió de l'ONU i es va autoritzar una manifestació, amb un partit creat per Espanya, el PUNS (Partido de Unidad Nacional Saharaui), era un partit de saharians pro-Espanya, i en aquesta manifestació hi va acudir tot el poble saharià amb banderes i pancartes a favor d'Espanya, però quan la comissió de l'ONU va baixar de l'avió es varen girar totes les pancartes i totes deien: «Viva la autodeterminación», «Viva el Frente Polisario», «Polisario vencerá».

Nosaltres vàrem viure aquell moment, vàrem veure el naixement d'un poble.

Les autoritats espanyoles varen quedar mortes davant aquella explosió de banderes del Polisario i la comissió de l'ONU va veure com aquell poble tenia dret a la seva autodeterminació; va comprovar que a les presons hi havia molta repressió per als que eren del Polisario i també va comprovar que aquest poble tenia un moviment d'alliberació ben organitzat.

El juny es col·locaren vuit bombes a la població de l'Aaiun. S'ha demostrat clarament que eren agents marroquins els qui havien posat aquestes bombes, per crear contradiccions i perquè Espanya no arribàs a firmar pactes amb els saharians.

Hi havia un perill de guerra real i per això, quan va acabar el curs jo vaig dur els nins cap a Mallorca. Després a l'octubre vaig anar a Madrid per fer uns exàmens i ja no me'n vaig tornar.

El 14 de novembre del 1975 es varen firmar els Acords de Madrid i tots els militars, tots els oficials que eren a l'Aaiun els enviaren a Tenerife dos o tres mesos, perquè es tranquil·litzassin els ànims, perquè la gent havia defensat el territori pensant que hi hauria una guerra contra el marroc i resulta que ara els havien donat l'ordre de deixar entrar l'exèrcit marroquí i de donar-los els llocs.

-I després?

-Després de dos mesos a Tenerife, en Bernat va venir a Madrid, al Parc Mòbil. Al Sàhara era capità i llavors va ascendir a comandant.

Quan vàrem tornar del Sàhara nou militars de la UMD eren a la presó des de l'agost. En Bernat era del comitè executiu, però no el varen detenir perquè era al Sàhara i aquests nou militars estaven un any a la presó i després foren expulsats de l'exèrcit; fins fa dos anys no han reingressat.

Mentrestant en Bernat i un altre grup varen continuar fent la feina pròpia de la UMD, fins que va arribar la democràcia; era l'època de n'Arias Navarro, de la transició.

EN BERNAT PARLAVA MOLT AMB EL REI

-Quina relació tenia en Bernat amb el Rei?

-Quan va ingressar a l'exèrcit era de la promoció del Rei, aleshores príncep. Evidentment el príncep tenia un tracte de privilegi, un preceptor i una camari-lla per a ell tot sol, però era amic de

En Bernat i n'Àngela a un messegger (oasi) prop de l'Aaiun (1973).

tots, anaven a classe i feien les manobres junts.

Des del principi en Bernat es comunicava molt amb el príncep i posteriorment també, quan es reunien tots els companys de promoció, convocats pel príncep a un dinar a Madrid, parlaven de com estava l'exèrcit. El futur Rei volia ser constitucional.

Quan en Bernat va ser expulsat de l'Escola d'Estat Major li va demanar audiència i ell va ser molt afectuós i li va dir que intentaria de cercar una solució.

Quan el príncep Joan Carles va anar al Sàhara, els darrers dies de l'ocupació espanyola, va dir públicament que defensaria el territori i després en Bernat li va demanar a veure que passaria i ell li va dir que estàs tranquil.

El 1978 el rei ens va convidar a un sopar amb gent de l'Arma d'Enginyers de la seva promoció i les respectives dones. Aquest dia en Bernat li va dir que als quaters no es posava el retrat d'ell, sinó el d'en Franco.

En una altra ocasió li va parlar de la situació de l'exèrcit, que es parlava d'un cop d'Estat. De qualque manera li va fer entendre que era de la UMD. El Rei sempre escoltava molt atent les informacions d'en Bernat i li deia textualment

que «el descalabro de la venta del Sahara» el va afectar molt.

-I amb el Polisario va continuar la relació?

-Quan venia gent del Polisario a Madrid passava per ca nostra i li demanaven a en Bernat mapes del territori (ells no en tenien), llibres militars sobre distintes mines que havien venut als marroquins... Va mantenir relacions clandestines amb el Polisario.

Quan en Bernat va morir, el febrer del 1981, el General de l'Acadèmia d'Enginyers on donava classes em va demanar per fer el funeral a l'Acadèmia i a més em va dir que l'exèrcit pagaria el trasllat del cos d'en Bernat a Lluçmajor. Jo li vaig demanar que li posàs damunt la bandera del Polisario però no hi va haver manera d'aconseguir-ho.

Quan vaig arribar no li havien posat cap bandera i llavors vaig exigir que li posassin la bandera espanyola. Al mateix temps l'Associació d'Amics del Sàhara havia fet una corona amb els colors de la bandera del Front Polisario i quan començava la missa varen passar la corona per damunt tots els caps i la posaren damunt en Bernat. D'aquesta manera el poble saharià va estar representat.

I ara, quan fa pocs dies que vengueren un grup de nins i nines saharians a Lluçmajor, el dia de Santa Cànida, i ens cantaren cançons de súplica de pau per al seu poble, vàrem entendre que aquells nins i nines eren amics d'en Bernat i que possiblement gràcies a la seva presència al Sàhara, ara també eren amics nostres.

I de la mateixa manera que el Rei Joan Carles quan era príncep va anar al Sàhara i va dir a en Bernat que el seu cas no seria oblidat, nosaltres tampoc no oblidarem el seu exemple, com a persona entregada al seu deure i a les conviccions democràtiques.

Coloma Julià

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Ensenyat

Servei Automòbils

C/. Ripoll, 30 - Tel. 66 22 13

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCIA

**EL SUPER
MERCAT
DE LA CARN**

**CADA SETMANA TENIM LES DARRERES
NOVETATS D'ALTA XARCUTERIA**

- * **PRIMERES MARQUES DE «PATÉS»**
- * **POLLASTRES DE CAMP**
- * **TOTS ELS DIES TENIM ENTRECOT DE
VADELLA**
- * **POLLASTRES FARCIST PER
ENCÀRREC**
- * **PORCELLETES, INDIOTS, ANNERES I
POLLASTRES FARCITS PER A
BATEIGS I PRIMERES COMUNIONS**

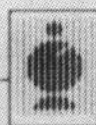
Per a nosaltres vostè és primer
Bones Fires!

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 (LLUCMAJOR)

PAGAU SOBRE LA MARXA

Ara amb la seva targeta "Sa Nostra"
pot pagar sobre la marxa a les principals
estacions de servei de les Balears.
Si encara no la té, sol·liciti-la a qualsevol
de les nostres oficines.

Targeta "Sa Nostra", quilòmetres d'avantatges

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

BONES FIRES

A la pista de Son Gall

Carreres de Cavalls

Marivent B., guanyador local

Joan Quintana

Organitzat i patrocinat per l'Ajuntament i el grup de Cavallistes de Llucmajor, la Conselleria d'Esports i Cultura del Govern Balear, El Consell Insular de Mallorca i la Federació Nacional de Trot a més d'un bon nombre d'entitats col·laboradores, va tenir lloc dissabte dia 29 de setembre, festa de Sant Miquel, unes interessants carreres de cavalls, com cada any, però ara, com novetat, a la pista de Son Gall.

Primera carrera. Premi Fomento. 2.200 M. Autostart

1er Cavall: Navinia. Conductor: M. Durán. Propietari: M. Sansó.

2^{on} Cavall: Práctic. Conductor: E. Barceló. Propietari: E. Barceló.

3er Cavall: Mister Exact. Conductor: A. Garau. Propietari: Garau-Bennassar.

Segona carrera. Premi Fomento. Handicap

1er Cavall: Menorquín. Conductor: Ramis. Propietari: Peña Tràfic.

2^{on} Cavall: Hadol. Conductor: A. Sánchez (A). Propietari: Germans Sánchez.

3er Cavall: Nino Pover. Conductor: Bonet. Propietari: G. Pons.

Tercera carrera. Premi Zaida B. Autostart 2.200 mts.

1er Cavall: Memori Z.K. Conductor: Riera (A). Propietari: M. Salamanca.

2^{on} Cavall: Lindo Mundo. Conductor: Bonet. Propietari: P. Son Beltrán.

3er Cavall: Noelia. Conductor: J. Mesquida. Propietari: J. Mesquida

Quarta carrera Local. Premi Búfalo. Autostart. 2.200 mts.

1er Cavall: Nectria Royal. Conductor: A. Bonet. Propietari: A. Bonet.

2^{on} Cavall: H. Pride. Conductor: Gual. Propietari: G. Pons.

3er Cavall: Mon Chamron. Conductor: Durán. Propietari: Germans Roman.

Cinquena carrera local. Premi Reina Rubí. Handicap.

1er Cavall: Marivent B. Conductor: R. Bonet. Propietari: R. Bonet.

2^{on} Cavall: Perla. Conductor: P. J. García. Propietari: J. Oliver.

3er Cavall: Lazarilla T.V. Conductor: A. Taberner. Propietari: A. Taberner.

Sisena carrera. Premi Marivent. Handicap.

1er Cavall: Nachito. Conductor: A. Bonet. Propietari: A. Bonet.

2^{on} Cavall: E. Pamela. Conductora: M. Sebastià (A). Propietari: Sebastià Bauzá.

3er Cavall: M. de Courcel. Conductor: Canyellas. Propietari: P. Veracruz.

Setena carrera. Premi Sita June. Estelar. Handicap.

1er Cavall: Hppy Tempo. Conductor: P. Moll. Propietari: J. Moll.

2^{on} cavall: Quick Shot. Conductor: Durán. Propietari: Caty Mas.

3er Cavall: Slogan. Conductor: Jaume. Propietari: Portell - Vich.

Vuitena Carrera Galop Local 1.500 mts.

Guanyador: Miguel Angel Olmo.

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

Calendari Campionat Infantil 2ª Regional. Grup «B». Temp. 1.990 - 91

Primera i Segona volta

20 Octubre - 12 Gener

Margallidà - Algaida.
Manacor - Felanitx.
S' Horta - Santanyí.
Avanç - Colònia.

27 Octubre - 19 Gener

Algaida - Avanç.
Felanitx - Margallidà.
Santanyí - Manacor.
Porreres - S' Horta.
Colònia - Espanya.

3 Nobre. - 26 Gener

Algaida - Felanitx.
Margallidà - Santanyí.
Manacor - Porreres.
S' Horta - Colònia.
Avanç - Espanya.

10 Nobre. - 2 Febrer

Felanitx - Avanç.
Santanyí - Algaida.
Porreres - Margallidà.
Colònia - Manacor.
Espanya - S' Horta.

17 Nobre. - 9 Febrer

Felanitx - Santanyí.
Algaida - Porreres.
Margallidà - Colònia.
Manacor - Espanya.
Avanç - S' Horta.

24 Nobre. - 16 Febrer

Santanyí - Avanç.
Porreres - Felanitx.

Colònia - Algaida.
Espanya - Margallidà.
S' Horta - Manacor.

1 Desbre. - 2 Març
Santanyí - Porreres.
Felanitx - Colònia.
Algaida - Espanya.
Margallidà - S' Horta.
Avanç - Manacor.

8 Desbre. - 9 Març
Avanç - Porreres.
Colònia - Santanyí.
Espanya - Felanitx.
S' Horta - Algaida.
Manacor - Margallidà.

15 Dsebre. - 16 Març

Porreres - Colònia.
Santanyí - Espanya
Felanitx - S' Horta
Algaida - Manacor.
Margallidà - Avanç.

AMISTOSOS JUGATS EN LA
PRETEMPORADA FINS A LA
DATA (28/09/90).

Espanya, 6 - Binissalem, 3
Porreres, 2 - Espanya, 4
Espanya, 5 - Porreres, 6
PLANTILLA DE JUGADORS
PER A LA TEMPORADA
1990-91: Josep David La-
guèla, Felip Jaume, Joan

P.Jaume, Antoni Almagro,
Jaume Maimó, Antoni Mut,
Pau Veny, Biel Moragues,
Antoni Ferragut, Pere
Muñoz, Pere Janer(p.), Felix
Manuel Pérez, Jaume
Cerdà, Tomeu Gelabert,
Josep Miquel García, Joan
Vadell i Bernat Vidal(p.).

EQUIP TECNIC
Entrenador: Sebastià Bar-
celó.

Ajudant: Antoni López.
Delegats: Miquel Jaume i
Salvador Muñoz.

Joan Quintana.

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

sa teulera

**CERÀMIQUES - FET A MÀ
PLANTES I FLORS**

C. Campos, 80 - Tel. 66 01 76 - LLUCMAJOR

La U.D. Arenal en l'actual temporada

Tomeu Sbert

La U.D. Arenal continua a la III. Aquest equip, format l'any 1.970, es va consolidant en la dita categoria I, a més, te al seu favor un molt bon terreny de joc de caràcter municipal, estrenat la temporada passada i on, actualment, l'Ajuntament de Lluçmajor construeix una àmplia i cò-

moda tribuna coberta, la qual estarà acabada a principis de l'any que ve.

Aquesta temporada, el tercer divisionari arenaler duu jugats cinc partits, dels quals n'ha empatats tres, a ca seva, contra el Cardassar i el Santa Eulàlia i un a fora, en el terreny del Portmany, mentres que ha

guanyat a l'Hospitalet per un ample resultat: 6-2; i, una derrota, això succeï a Cala D'Or: 2-1.

Els set gols marcats han estat obra de n'Escandell (2), Domingo (2) i un cada un dels jugadors: Victor Bueno, Maestre i Mateu Pons.

La plantilla està compo-

sada per: Bernat, Pedro, Nuñez, Tolo Pons, Mateu Pons, Angel, Serra, Bussí, Maestre, Victor Bueno, Paco Ruiz, Moyà, Domingo, Escaldell, Moreno, Izquierdo, Sergio, Santi i Salvador, com a darrer fitxatge.

El pròxim partit visita el Ferriolenc.

Ultralleugers a Lluçmajor

Com tots sabeu, Lluçmajor ha estat un poble on sempre hi han viscut persones inquietes i conegudes a tot arreu del món.

Una d'aquestes persones, tal vegada va ser en Pere de Son Gall, del qual tant s'ha parlat després de la seva mort, i que al meu semblar no va tenir un reconeixement als seus mèrits i estudis en vida.

No és la meua intenció escriure cap article de la seva vida dins el món de l'Aeronàutica tan admirada pel que subscriu, ja que a mi em mouen inquietuds semblants.

El motiu pel que m'adreço a vosaltres és per informar-vos de l'apertura d'un camp de vol i de creació recent al terme de Lluçmajor.

Els pioners, promotors i fundadors, són dos personatges: Jaume Bosch i Nicolau Gómez, experimentats i especialitzats en la conducció d'ultralleugers.

Hem de dir que Jaume te 28 anys i va començar als 19, en Nicolau en te 27 i va començar a practicar aquest esport als 14.

Els farem una curta entrevista perquè ens apropin a aquest apassionant esport:

-En que consisteix un cur-

set d'aorenentatge?

-Classes teòriques i 10 hores de pràctiques.

-És molt costós practicar aquest esport?

-Depen de les aspiracions de l'interessat. I puc dir que hi ha molts d'altres

esports més costosos.

Bé, com podeu veure aquest nous personatges afincats als terrenys de Lluçmajor (Lluçamet Nou), són bona gent, oberta a qualsevol consulta sobre el tema d'ultralleugers. Els

podeu trobar, a la mateixa finca, els matins i horabaixes de 18 a 21 hores i els dissabtes i diumenges tot lo dia, exceptuant els di-lluns perquè prenen el dia de descans.

Biel Huguet.

Bàsquet

Nou sponsor pel Joventut Llucmajor. Els germans Pascual patrocinaràn l'equip senior

Dies passats s'ha formalitzat el pacte pel qual l'empresa d'excavacions i construccions Gabriel i Josep Pascual, C.B. afrontan el patrocini de l'equip de III Autonòmica, Joventut de Llucmajor.

Aquest patrocini té el suport d'altres importants aportacions d'empreses locals, com és ara PREFAMA. Prefama, que, en principi hagués pogut sponsoritzar l'equip llucmajorer va preferir fer una generosa aportació renunciant a possibles beneficis propagandístics que el club li oferís.

TORNEIG PLATJA DE PALMA

Organitzat pel club de S'Arenal Imprenta Bahía, els dies 21 i 22 de Setembre se va jugar el primer torneig de pre-temporada.

Els equips que hi intervingueren varen ser: Gràficas Bahía, Joventut de Llucmajor, Costa de Calvià I, naturalment, l'equip organitzador, Imprenta Bahía, el qual va quedar el primer classificat. El joventut quedà al 2^{on} lloc. L'equip Junior, primer classificat de la seva categoria.

TORNEIG CIUTAT DE LLUCMAJOR

Amb el patrocini de l'Ajuntament de Llucmajor i l'organització del club local, se celebrà els dies 28 i 29 de setembre el IV Torneig Ciutat de Llucmajor. Hi prengueren part: Imprenta Bahía, Costa de Calvià, Perles Manacor i Joventut Llucmajor (Ara, PASCUAL - LLUCMAJOR).

L'equip organitzador va se el guanyador del torneig.

Nous fitxages

L'entrenador, Manolo García, cregué convenient i la directiva hi va donar tot el suport, de fitxar tres jugadors nous, tots tres pivots: Miquel Jordà, Lluís López i Salvador Porcel.

G. Oliver.

**SERVEI D'AIGUA A DOMICILI
CISTERNES DE VARIES CAPACITATS
MOTOR ELEVADOR D'AIGUA
AIGUA PROPIA DE SON EIXIDA
CAMIONS GRUA**

TRANSPORTS MANRESA

Carr. Campos, s/n - TALLERS BERTON - Tel. 66 08 92
Particular: La Estrella, 13 - Telèfon 66 06 40
LLUCMAJOR

S'ARENAL: C/. Platja - Telèfon 26 65 95

**GANIVETERIA
Ordinas**

CARTA DE MESTRE ARTESÀ
FABRICACIÓ PRÒPIA

FERRETERIA

Carrer d'es Vall, 128 - Telèfono. 660580
07620 - LLUCMAJOR - Mallorca

Classificacions de la temporada Colombòfila 1989-90

Amb aquesta festa va acabar la temporada colombòfila 1989-90 en la qual es repartiren trofeus per a tots aquells que foren afortunats. Les classificacions són aquestes:

CURSES DE VELOCITAT

1º EIVISSA 27-I-90

1º. Antoni Oliver.

2º. Bernat Bonet

3º. EIVISSA 10-II-90

1º. Sebastià Ballester.

2º. Bernat Bonet.

1º. ALACANT 25-II-90

1º. Julià Monserrat.

2º. Antoni Oliver.

3º. B. Bonet.

4º. J. Barceló.

3º. ALACANT 11-III-90

1º. A. Oliver.

2º. L. Socies.

3º. A. Oliver.

4º. Joan Jaume.

5º. ALACANT 31-III-90

1º. Julià Monserrat

2º. Joan A. Agullo.

3º. J. Monserrat.

4º. F. Roig.

2º EIVISSA 3-II-90

1º. Joan A. Agullo.

2º. Joan Barceló.

4º EIVISSA 18-II-90

1º. Joan A. Agullo.

2º. A. Oliver.

2º ALACANT 3-III-90

1º. Llorenç Socies.

2º. Llorenç Tomàs.

3º. A. Oliver.

4º. A. Oliver.

4º ALACANT

1º. Francesc Roig.

2º. Joan A. Agullo.

3º. B. Bonet.

4º. A. Oliver.

6º ALACANT 13-IV-90

1º. Francesc Rosselló.

2º. J. Monserrat.

3º. Joan Jaume.

4º. Joaquim Janer.

CURSA DE MIG FONTS

Tofana 2-IV-90

1º. B. Bonet.

2º. B. Bonet.

3º. A. Oliver.

4º. J. Monserrat.

5º. Joaquim (Xim) Janer.

CURSES DE FONTS

1º VALDEPEÑAS 27-III-90

1º. J. Monserrat.

2º. J. Monserrat.

3º. A. Oliver.

4º. L. Socies.

5º. Miquel Mulet.

2º VALDEPEÑAS

1º. L. Socies.

2º. J. Monserrat.

3º. Miquel Munar.

4º. Miquel Munar.

5º. J. Monserrat.

6º. L. Socies.

CURSES DE GRAN FONTS

PUERTOLLANO 7-IV-90

1º J. Monserrat

2º A. Oliver

3º J. Monserrat

4º J. Jaume

5º A. Oliver

6º M. Munar

7º L. Tomàs

CABEZA DE BUEY 12-V-90

1º B. Bonet

2º J. Barceló

TROFEU PRESIDENT

HONORÍFIC

1º Julià Monserrat.

DESIGNATS

TROFEUS «FRUTAS

EL MOLINO»

1er. A. Oliver

14è Miquel Mulet

15è. F. Roig

16è. Bartomeu Garau

17è Col·legi Son Verí (s' A-rebal de Llucmajor)

Parlar avui de coloms, és parlar d'una temporada que està en el seu començament, en el moment en el qual els entesos consideren fonamental pel desenvolupament del nostre esport, és el moment de la cria i muda dels coloms que han nascut a l'hivern i primavera i el de descans i muda dels coloms que prengueren part a la temporada darrera de curses. Ara, diuen, és quan calladament es guanyen les copes i es posen els fonaments per a les curses de GRAN FONTS (Puertollano i Costuera) ja que són les plomes el que fan que els coloms ben entrenats puguin tornar a les nostres mans de l'altra part de la mar.

També, ara, parlar de l'esport colombòfil, és parlar de mesures sanitàries preventives com són la desinfecció de les aigües i la neteja dels coloms i el començar a pensar en la conveniència de la vacunació dels animals de la pigota i la malla.

El Club Il·lucmajorer està pendent del Grup Mallorca de la Federació per fer la Convocatòria de la Reunió General on es tractarà el Pla de vol social pel proper any. D'aquesta reunió vos informarem puntualment i igualment pel que fa al pla d'entrenaments que començaran aquest mes d'octubre.

Joan Jaume

2on. J. Monserrat

3er. J. Jaume

4rt. B. Bonet

5è L. Socies

SEGURETAT (Trofeu

Ferreteria Maimó) i

ALUM S.A.

1er. M. Munar

2on. L. Socies

3er. J. Jaume

4rt. J. Janer

5è. J. Monserrat

QUILOMETRATGE (Trofeu Bar Espanya)

1er. L. Socies (amb una femella grisa) (nº 79341 de l'any 1987)

2on. B. Bonet (amb una femella carnossa nº 258268 de l'any 88)

CLASSIFICACIÓ REGULARITAT

Trofeu Indústries SEMAR S.A.

1er. J. Monserrat

2on. A. Oliver

3er. L. Socies

4rt. J. Barceló

5è. J. Jaume

6è. Joaquim (Xim) Janer

7è B. Bonet

8è. Joan A. Agulló

9è L. Tomàs

10è Jeroni Tomàs

11è M. Munar

12è F. Rosselló

13è Sebastià Ballester

CENTRE INFORMÀTIC LLUCMAJOR

CENTRE INFORMÀTIC
LLUCMAJOR

CURSOS D'INFORMÀTICA I DE COMPTABILITAT

- Introducció al maneig d'ordinadors.
- Iniciació a les bases de dades.
Programació amb d-BASE III.
- Contabilitat general.
(Nou pla general)

Cursos pràctics amb ordinadors impartits
per licenciat.

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS:

Ronda Senador Antoni Ramis Rebassa, 181 pis. Lluçmajor.
Tel. 660466 (de 16 a 20 h.).

NOU OPEL CALIBRA

**AUTOMOVILES
LLUCMAJOR, S.L.**

Ronda Ponent, 30 - Tel. 66 06 24
07620 LLUCMAJOR - MALLORCA

NAIXEMENTS

Maria de les Neus Tomàs Jaume, filla de Miquel i Antònia Aina, nasqué el 11/9.

Aina Mª Morcillo Llinàs, filla de Tomàs i Antònia, nasqué el 14/9.

Yessica Sempere Gualda, filla de Josep Antoni i Francisca, nasqué el 19/9.

MATRIMONIS

Joan Reda Noguera i Monserrat Coll Puig, es casaren el 28/7 a l'església de Sant Bonaventura.

Pere Sánchez i Esteve i Elisabeth Mª Petronila Gevers, es casaren el 24/8 al Jutjat de Pau.

Olivier Kinon i Pompilia Tomàs Ivorra, es casaren el 25/8 a la Parròquia de Sant Miquel.

Rafel Puigserver Clar i Apolònia Julià Obrador, es casaren el 17/8 a la Parròquia de Sant Miquel.

Marc Ponsetí i Strecker i Paula Fernández Fernández, es casaren el 1/9 a l'església de la Lactància.

Ignaci Mut Martínez i Alèxia Comas Cayuelas, es casaren el 14/7 a la Parròquia de Sant Miquel.

Francesc Lara Domínguez i Isabel Mª Torres i Montoya, es casaren el 6/9 al Jutjat de Pau.

Josep Rubio Jiménez i Maria Martorell Burguera, es casaren el 23/9/89 a la Parròquia de Sant Miquel.

Bernat Isern Oliver i Catalina Bernat i Mestre, es casaren el 25/8 a l'església de Gràcia.

Tomàs Raul Benítez Garcia i Cristina Coll Chumillos, es casaren el 8/9 a l'església de Sant Jaume.

Santiago Algaba Valenciano i Clara Mingorance i Cordoba, es casaren el 11/8 a la Parròquia de Sant Miquel.

Rafel Torres Campos i Dolors Castaño Torres, es casaren el 13/9 al Jutjat de Pau.

Georg Dietrich Ochs i Karin Charlotte Martha Schnadt, es casaren el 13/9 al Jutjat de Pau.

Bartomeu Cañellas Dols i Rosa Mary Garcia Moran, es casaren el 24/8 a l'església de Gràcia.

Eduard Pere Salvador Quintana Llobera i Antònia Matamalas Mascaró, es casaren el 8/9 a la Parròquia de Sant Miquel.

Enric Mª Martínez Vélez i Aina Mª López Pérez, es casaren el 20/9 al Jutjat de Pau.

Josep Mª Gilabert Flor i Antònia Mas Pichaco, es casaren el 16/6 a l'església de Sant Bonaventura.

Jaume Garau Mut i Coloma Rigo Salva, es casaren el 17/3 a l'església de Sant Bonaventura.

Raul Gutiérrez i Teresa Bustamante Jiménez, es casaren el 22/9 a l'església de la Lactància.

DEFUNCIONS

Bartomeu Salvà Porquer, morí el 23/8 als 69 anys.

Hans Emil Wilhen Sahlmann, morí el 24/8 als 72 anys.

Guillem Vidal Sbert, morí el 24/8

als 87 anys.

Guillem Alomar Alomar, morí el 27/8 als 81 anys.

Francesc Manel Vera Sánchez, morí el 20/8 als 19 anys.

Jaumeta Noguera Mut, morí el 5/9 als 78 anys.

Margalida Oliver Gomila, morí el 14/9 als 87 anys.

Coloma Mut Tomàs, morí el 16/9 als 81 anys.

Miquel Llaneras Cañellas, morí el 17/9 als 77 anys.

Llorenç Mut Julià, morí el 19/9 als 70 anys.

Francesca Bonnin Oliva, morí el 22/9 als 74 anys.

Francesca Ferrer Taberner, morí el 24/9 als 94 anys.

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

grafimut

OFFSET - TIPOGRAFIA -
PAPERERIA

Bisbe Taixaquet, 60 - Telèfon 66 00 69

LLUCMAJOR

Pes forat des moix

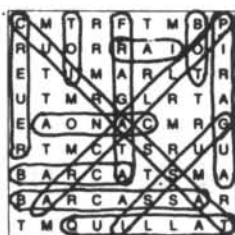
Sempre hem cregut que no té la casa neta el qui més agrena.

L'incivisme de certs ciutadans envers del proïsme en particular i del poble en general, ens fa pensar que algunes persones no són dignes de gaudir del béns i de les comoditats que els dona una societat a la qual ataquen i lesionen.

L	T	L	I	A	I	D	I	U	Q	R	O
R	E	N	I	N	T	R	E	C	M	A	R
C	D	G	E	S	I	C	R	A	N	V	A
L	A	S	E	M	V	O	R	I	S	I	C
A	P	S	A	R	A	G	B	N	L	O	A
V	I	E	L	U	A	S	I	O	J	L	M
E	L	O	L	R	S	N	N	G	L	E	E
L	U	E	I	Q	U	G	I	E	E	T	L
L	T	D	R	E	A	S	S	B	P	A	I
P	A	O	I	M	T	O	B	E	F	E	A
R	H	O	M	M	R	O	R	I	R	P	E
R	A	M	G	I	R	A	S	O	L	O	R

Cerca els noms de quinze flors en aquesta sopa. Amb les lletres que sobrin podràs llegir uns versos d'Ausiàs March

Solució sopa de lletres del mes passat

Dr. PEDRO GARAU LLOMPART ACUPUNTURA

Dilluns, dimecres i divendres,
cita prèvia

Tractaments de:

Stress, ansietat, depressió
Obessitat
Tabaquisme
Reumatismes
Lumbàlgies
Ciàtiques
Cervicàlgies
Vertígens
Frigidesa

Carrer d'Es Born, 11 - Tel. 66 05 16 - LLUCMAJOR

TALLERS LLUCMAJOR

R. E. T. 0302

**REPARACIONS EN GENERAL
PINTURA I PLANXISTERIA**

BALTASAR TOMÁS OLIVER - BARTOLOMÉ ROIG FERRAGUT - C. de B. - N.I.F. E-07/133 069

Ronda Ponent, s/n. - Telf. 66 12 67

07620 - LLUCMAJOR (Mallorca)

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI
OFICIAL

FIAT

Es elegante y silencioso, seguro y fiable. Es un "gran ruter", brillante y agradable de conducir, gracias a su moderna mecánica de tracción delantera y suspensiones de cuatro ruedas independientes, también con dirección hidráulica y sistema de frenos con antibloqueo ABS (según versiones).

TEMPRA

Una gama completa que ofrece cinco motorizaciones —gasolina o diesel con cilindradas de 1.400 a 1.900 c.c. y potencias de 65 a 110 CV DIN— y dos niveles de equipamiento, ambos caracterizados por la elegancia, la calidad de los detalles y sus acabados: normal o SX, para quienes gustan de un aire particularmente elegante y de una dotación de serie aun mas rica.

Es elegante, confortable y funcional. Posee una línea con una vigorosa personalidad estilística y con excelentes características aerodinámicas ($CX = 0,28$). Sus dimensiones son compactas, pero cuenta con una habitabilidad excepcional.

Es la berlina de categoría medio-alta diseñada y fabricada con las tecnologías más modernas para afrontar como protagonista la década de los noventa.

UNO

El modelo joven de la gama Fiat. Actual, dinámico, con gran personalidad. Para seguir la moda de cerca. Elige tu Uno entre una amplia gama de modelos.

Motorizaciones desde 45 CV hasta 118 CV pasando por i.e. y Turbo i.e.

FIAT UNO

¡cerca de ti!

FIAT

TIPO

Este es el coche que está marcando una nueva era. Con un interior pensado para disfrutar de cinco amplias plazas. Y motorizaciones adaptadas a cualquier exigencia. Marque su tiempo con el Fiat Tipo.

TIPO TURBODIESEL

Fiat Tipo Turbodiesel. Excepcional en prestaciones y economía. 92 CV de potencia y 175 Km/h. Con un consumo de tan solo 4,9 litros de gasoil cada 100 Km. Marque su tiempo con el Fiat Tipo Turbodiesel.

FIAT

**Nunca nada tan familiar
ha sido tan excitante.**

Nuevo Fiat Tipo 16 válvulas.

Ya no tiene por qué renunciar a un superdeportivo por la familia. Fiat ha dado un paso adelante creando el Nuevo Fiat Tipo 16 V i.e. Un superdeportivo realmente confortable. Amplio, con espacio para todos y para todo. Con una aceleración de 0 a 100 km/h. en 8,5 seg., un motor de 138 CV y 1.750 c.c. que anda como la seda, seguro, equilibrado y de muy fácil conducción. A partir de ahora viajar en compañía con el Nuevo Fiat Tipo 16 V i.e. va a ser un gran placer.

* Nuevo Fiat Tipo 16 V i.e. Aceptelo deportivamente

FIAT

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)
Plaça Reina Maria Cristina, 12-B Tel. 26 89 12 (S'Arenal)

*Venda i assistència
tècnica dels productes:*

BOSCH
Automòbil

BOSCH
Eines

BLAUPUNKT

Calentadors
JUNKERS

Electricitat i Electrònica
de l'automòbil

INJECCIÓ DE BENZINA

Aires acondicionats
CARRIER
CUPIA S.A.

Tacògrafs

So i alta fidelitat
Automòbil

BLAUPUNKT
Alarmes
Esquiladores
Motoserres
Plaques solars
Generadors
Lloguer maquinària
Martells

AUTO-ELECTRIC
Barcelo

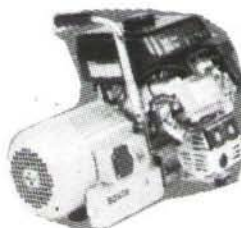

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

Cepilladoras y
requesadoras.

Para la realización de piezas abaco
samente lavar, de precisión regular y
de un gran uniforme.

OFERTA ESPECIAL LIMITADA